પ્રેમભક્તિ-ગ્રન્થમાળા

પ્રથમાવૃત્તિની સાલ

ઉષા,

અથવા

એ સૂજનજૂની વાર્તા

" "

ન્હાનાલાલ દલપતરામ કવિ

પ્રકાશક ન્હાનાલાલ દલપતરામ કવિ,

૮૬, અમદાવાદ

આવૃત્તિ ૧ લી, ૧૯૧૮ પ્રત ૧૦૦૦

આવૃત્તિ ૨ જી, ૧૯૨૦ પ્રત ૧૦૦૦

આવૃત્તિ ૩ જી, ૧૯૨૮ પ્રત ૧૫૦૦

આવૃત્તિ ૪ થી, ૧૯૨૮ પ્રત ૨૦૦૦

મુદ્રક [illegible]

[illegible] ચો

[illegible] મુદ્રણાલય મંદિર, રાજમહેતા, અમદાવાદ

પ્રિયદર્શનની ઉષા ઊગી, ને

પણ ઉગ્યા ન મહુવાર જેમના,

મૂર્તિપૂજક સ્નેહયોગીને તે

ગત ગાથા પ્રિયની ખડી થવા —

પ્રિયદર્શનની ઉષા પાકી તો

દિન કોટિ કિરણે સદા તપ્યા,

અકોવિદ તેહ યોગીને યે

સમવાર્તા પ્રિયની ભણી જવા —

મૂર્તિભોગી–નિતાશુભોગી એ સૌ

રસના વન્ધ્ય સુભાગીને પદે

રીતી તે વિગતો સમગાવવાને

જગજૂની અનુ શું મા કથા

કવી–સુણની ગમે ન કાને

સની કે નમિકાની વાતડી ?

'પ્રિય' 'પ્રિય' રટશે ન શું પપૈયો

ઉરયોમે ઘનની ઘટા હૃદયે ?

પ્રસ્તાવના

મૂર્તિપુરના એક અભ્યાસીએ ગાયું છે કે

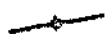
"નારીના જોડલા, હેના દિલની દોરી એક"

એ [illegible] શેતી [illegible] એ સજનજૂના પ્રશ્નો [illegible]
મનુષ્યના [illegible] બુદ્ધિ [illegible] પ્રાચીન [illegible] ગહન [illegible]
તોમુખી [illegible] તુમ આડા પડેલ પડલ જેસ [illegible]
[illegible] તેમ [illegible] મહાપ્રભ [illegible]
[illegible] મસીસામંડ [illegible] નમિસ્તા ને [illegible] લીના [illegible]
અને સાન્દર્ય પ્રિયજનની [illegible] ગાનની
પર્વગ્રાહી-પરિપૂર્ણ [illegible] જ મહેરે તે [illegible]
[illegible] વિપુલ [illegible]
ત્યારે નવીન [illegible]
પ્રગણ [illegible] ચાતુર્ય [illegible]
[illegible] રીતે [illegible] જગતની સર્વ પ્રજા
ઓમાના [illegible] નાટક [illegible] સર્વવ્યાપી વિષયના
[illegible]

પ્રભાતના અજવાળા માનવલોકમાં ઉગતે ઉષાપૂજન ક્રિયાઓના જેમ પડછાયા જ દર્શન થાય છે, તેમ હૃદયની પ્રેમ ક્રિયાઓના યે દર્શન પટાન્તરે જ થાય છે હૃદયમન્દિરના અન્તઃ ગૃહસ્થપ્રેમ, ભીતરિયા પૂજારીઓની ગોઠવેલ મહા પડદાની પાછળ જ છે, અને એ ન તાની ઉપાસનાની અન્તરિક્ષ આરતીના કેટલાક દીવા એ વેલના પ્રત્યેક પાંદડે ને પુષ્પે પ્રગટે છે અનાદિઅનન્ત સૌન્દર્યપૂજનની આરતીની એવી એક શિખા પ્રગટાવવાનો આ યે એ પ્રયત્ન છે દિવસ અને રાત્રિની શાખાઓ ગૂંથાઈ સન્ધ્યાના રંગ પથરાય છે, તેમ સ્થૂલ ને સૂક્ષ્મના, જડ અને ચેતનના કિરણજૂથ જ્યહાં ગૂંથાય છે તે સાન્ધ્યદેશની આ કથા છે આત્માની આ દેવકથા નથી, દેહની આ સ્થૂલકથા નથી, આત્મા અને દેહ ઉભયવાળી મનુષ્યજાતિની આ માનવકથા છે કોઈક ભીષ્મની આ વ્રતકથા નથી, મધ્યમમાર્ગીઓની આ માર્ગકથા છે જયા અને જયન્તનું નાટક કો નિર્ગ્રન્થ સાધુનો સાધ્વાશ્રમ હતો આ સૃજનજૂની વાર્તા બહુ ગૃહસ્થાશ્રમીઓ કાજેની ફૂલવાડી છે અને આ વાર્તા યે માત્ર રેખાચિત્ર છે ધ્વનિસૂચન છે, તર્જનીનિર્દેશ છે પણ વ્યંજના અને ધ્વનિ મીમાંસાના ચતુર મીમાંસકો કાજે શું ગોપ્ય છે?

ઈ સ ૧૯૧૮ — ન્હાનાલાલ દલપતરામ કવિ

અનુક્રમણિકા

ઉપોદ્ઘાત

વાંચનાર ! ત્હારે ત્હારી કથા વાંચવી ન હોય તો આ વાર્તા વાંચતો ના.

ત્હને પહેલો પ્રશ્ન તો એ થશે કે આ [illegible] હું તે [illegible] ત્હારી અન્તર્ભોમમાં જતાં [illegible] તો ત્હાં જ [illegible] એ જેમ [illegible] ઉત્થાન [illegible] પ્રશ્ન [illegible] આત્માને એ સવાલ પૂછ અને આ મા [illegible] તો ત્હને ઉત્તર મળશે [illegible] જગતમાં [illegible] એ પ્રશ્ન [illegible] કે વિશ્વ [illegible] જેમ [illegible] પુરાતન [illegible] એક [illegible] વિશ્વ છે [illegible] જેમાં મહાવિશ્વ, [illegible] ઉત્તર [illegible] તેમ [illegible] આત્મ [illegible] નિર્મળા [illegible] તો ત્હારી [illegible] નહી હોય, તો ઉત્તરનો [illegible] તે ઉ[illegible]માંથી [illegible] આડશે, [illegible]

[illegible] જેવી આજ નીતો [illegible] લોકના ભિન્નભિન્ન [illegible] છે, તેમ જગતનું પુરાતનનેજ એક [illegible] વ્યક્તિસ્વભાવના [illegible] પણ ભિન્નભિન્ન [illegible] એ [illegible] પાનાના પટ્ટવિસ્તારમાં અનેકરંગી અક્ષર ભાત [illegible] નહી

જેવી છે તેમ તે એક, તેમ જ તે અનેક ઉભર માથા ઓ એ એ-
ને અનેકના ગસમ બમા જઈને પૂછજે કે હું કાણુ ?

તો નગી પૂછ છે કે ઉષા કાણુ ? જીવનનો દિવ્ય ઉગવાનો હોય
છ તે પહેનાની દેવસુન્દરી વહીએ જેના કીર્તિ ગાયા , તે હારી
પ્રિયતમાના તને પ્રથમ દર્શન થયા તે વખત પળે જે અદ્ભુત થઈ
ગયુ હતુ તે ઉષા રસિકના લોચનમા તો તહું જાયુ છે ને ? તે
નગીઓમા જ રસિકતા જે કવિતા જે હાવભાવ તરવરતા તે ઉષા
આનુષ્યના પ્રભાતની સગલા આગની જીવનના દિવ્યભગની પ્રભાત
પરણા ઉષાને ઓળખતો ન હો તો તુ તારી પ્રિયતમાને ઓળખતો
નથી ત્હારે પ્રિયતમા છે ને ?—મનુના આશાના છે કે હને પ્રિય
તમા હજો '—ત્હારી પ્રિયતમાને પૂછજે . ન હને ઓળખાવશે
ઉષા કોણ

સ્નેહની ગિનગારી અવસા છે ને ત્હારામા પે છ ાય તે
તણખાનો ભડકા પે ભન્યો હને ત્હારા કેરા જગતમાથી આનગી
પે ને એ સ્નેહજ્વાલાનાનુ ધ્યાન ત ત્હારી સમાધિ લાગી હશે તો
એ જ્વાલામા ત્હોં તારી ઉષાના દર્શન થશે

સ્વગ ને જાળ ? અમારા નગરમા કે અમારા યુગમા સમજાય
છે ' ત્હારા લોકોના નગરા જાગતા જો ! તારી આ સભા સે નગ
રના અજન અમ છ ત્હારા યુગમા સે યુગના જોમ ...

અનન્તતાના ... નવા ... ઓ ... તે મહાભોધિના ઉ
જેવા ને તેવા અનન્ત જ રહ્યા છ મનુષ્યબુદ્ધિના તરનારા ત પાણિના
પગલા માપી શકી નથી કે કાપી નથી નાખી અનન્ત કાલમા
અનન્તતાને કાઢી આરહુ અને ઉષા મળ્યા છીએ મિ નાની
નિધિઓ ... ? ને પ્રાન્ત નીસા ? માનમેરમા ... છે ' અને
હવે તા ગગન જેવા નથી ? એમના ... કે ... નીધા !

અનન્તતાના આ આવદ ! અનન્તને આગણ સૌન્દર્યના એવ
ડા ... મેનીન ' માન્તો ... ગૂઢ સીમ ? અનન્ત

તાના વિનાશમુહૂર્તથી તુ હજી સુધી અજ્ઞાત રહ્યા નીના ।

તે એ સમય હતો કે જેમાં પ્રિયજનો જ વર્ષે કે મણુમણુના લાખ્નોના લગ્ન પછી તે દામ્પત્યમાં ક્વચિત જ પ્રવેશી શકે છે એ પરમ આહ્લાદની ભૂમિકા કે જેવી આહ્લાદ જીવનભરમાં એક જ વાર પ્રગટ છે, ને પ્રગટ્યા પછી હોલાતો નથી ઉષા એ પરમ આહ્લાદની અભિજ્ઞાની નિત્યનિવાસિની હતી

કવિતા જીવા દેશમાં જન્મે છે ? કવિતા જન્મે છે તે દેશમાં ઉષા જન્મી હતી

ઋતુ ? હા, એ ઋત આયુષ્યના ખિલાવની-માનવીના નિ । મતી ઋતુ હતી પ્રભુને માન્ય નથી, પ્રભુને ગમ્ય નથી તેમ તે ઋતુ આત્મ કે જાતી ન હતી ઋષિમુનિમાની જે નવીને જ માનની ગમગતિ હાતું હતું કે તે ઋચામાં એ ઋતુનું વર્ણન છે જેો થે એ ઋતુને વાકે છે લક્ષ્મીજની સાથે વિષ્ણુ ભગવાન સ્મિત કરતા, ને ને સ્મિતમાંથી મન્દ મગન । એ સ્મિતની અને એ સ્મિતના ઞ ।નની તે ઋતુ હતી એ ઋતુમાં કર ળઇ આનસા નગન મગ્નના હતા મનુષ્યજાતિના મનુષ્યત્વની તે ઋતુ હતી તે એ ઋતુ હતી કે જે ઉગ્યા પછી કદી આથમતી નથી જેમાં માનવપુષ્પો અદ્ભુત અને અનાદિ ખીલે છે, જગતની તે અનન્ત વસન્ત હતી

જે ઋતુમાં જેો પૃથ્વીમાં રમતા ઉતરે છે તે એ ઋતુ હતી આત્માના અનન્ત ના આયુષ્યભરમાં એ એ જ ઋતુ અખંડ પ્રમાણે છે

બ્રહ્મચર્યના બાર વર્ષમાં, ઓ બ્રહ્મચારી ! ને ઓ બ્રહ્મચારિણી ! એકેક વર્ષે આ રામાયણનો યે એકેક કાંડ વાંચજો ને વિચારજો તમને તે મળશે કે જે તમે શોધો છો

પ્રથમ દર્શન

તે રાત્રિએ ત્હેના મને પ્રથમ દર્શન થયાં જાણે તારાઓથી વીંટાયેલા ચંદ્રમા

તે રાત્રિએ ગીતા બેની કાઠ ઝાખી થઈ ડાઈંદ મુસુનુની જ્હાગા જાગી ... ગીતા અમૃતની તૃષા મ્હને જન્મી

ત્યારેથી તો હવણી યે મ્હેલી થી તે ગન્ધાને ... સમય વીતી ગયા છ ... આજે જ બન્યું હોય તો કાલનો મહામાગ ... તેરલો ... પણ ત્હેનો વિશાન પગથાર ગોગાગના ... પુનરી એ ... મન

... વીતી ... પણ ... રૂપૃગી એવી ન ... તી તે એ એવી ... સમર ... જે ... ની ... મેં મનુ ... ના ...સા ... આર

... પ્રથ ... ની ... ... પણ ૧૧૮ અ... તાપ ... નામાપ યન્ત્ર ... કહેતા ... પચ્ચીસ ... માં ... એવી તપી ન ... તી ત્હેવા પ્રચ... વિશમી હતી ... તે તાપ વાપ ... વી ... સવગી ... અને પછી તે રાત્રિએ ... આગ અન્તરમાં ... યા તે હેનુતાશ ત્યહાર ... તો ત્હેવા ... નન્ત જ ... મન્તરનુ ... માપ ... કાઈ હને હાર તે ... ને ... તરી ... મા આપી જાય ... મા ... ના ... ત્નોમાંની તે પ્રચંડ ... વાના ... ...ગ ... યમ સમાઈ ... કિરણ અગ્નિ... મા ... અગ્નિહોત્રના ... અગ્નિ ... કેવાનની ... ... પૂજન ... શુ

પણ નથી હજી પૂરેપૂરી બેઠી ન હતી નિરન્તરનું મદભાગી છતા ઉપયોગી જેવું ઉપાય જ્યાર ઠ ક્ષાર આગ્ નર્ઈ કે જે વધા હજી બેઠી ન હતી જગતની ગગનગત ભ્રમા C માની જ્યાનાને હોનસ્થા જેટલા એકમે રસ્મા થતા હતા ગાયારી ના ના ગાર વન નિરખી લે ને આનન્દન થતુ હતુ * આ ક્ષમા જનગર્ભ યા ના કે

આ પોતાની ભરેલો જેવા ને ન્યારો વિશ્વ નીતો રતો હતી જ ન્યારી તે ગની આ પોથી ભરેલી વીતી

પૂર્ણિમાની પાછની ગતિ જો અનિપ કના પ્રમાને તે મન્ય ગગનના પઠ ! મ નાથા ો મતીથી સૌભાગ્યગગા મ ા ગ ્ગનમા વહવા લાગી

ગાગ્ રીતે (નિર્ગે એજિ મનો ો જગત નથા જ ભની જન્મળો નડી વિમર્થી નિમ્મરણો અન્યાગપ. ગ ને ઓત્મા

આ ા ામા ચન્દ્ર ગ્મનો રનો ને ચં ા ચમ ની ે તે ન્હોનો જોનો પણ અને આખો રહેતો નિદ્રાગતી તે વ ની વાદળના પગથિયા ચઢતો ચઢતો ચન્દ્રમા ઊલાઝની ઠનગી મનો પૃથ્વીને માથે આવી વિરાજ્યો

તે નિશ્ચે બ્યાનિ ાઓ ો ઉત્સવ હતો જગત્ ઉ ઘા પડી રમઝનાર્ લોકન નિવાસ અન્ય ન નિરખતા હોય ાગે નગરની બાનિ ાઓના નમારઅભિનાયનો ઉદ્દવિ ઉગ ગા નારનો હતો અને હ્રદના મોન્જ નિ કાના ઉજ્જગા મોજથી ય સ C રગા હતા

રગરગમાની ગાગાઓ નમનમ ગ જેવી ગાજે ભગી ગાની ો ગાના ગાતા માન નૃત્યે નાચતી બતાવે ભમાગના બગીચાની વલીઓ ાિ હાથે જતી

(તો તે વેળા નિ ામૂર્ઝિત હતો પણ નગ ા નારીનુ ગિ યૌવન જાગતુ હતુ ને ઉછળ ઉદ્દાહ વોડ વોડ રસગાટ્યા ઉદ્ઘતુ હતુ

ગલિકાઓની આ બાલો વધન્તપ ગમી હતી, ત્હેમના ઉરમા ને અગમા વસન્તના જેમ રહતા હતા

વપાના એકએ ઝાપટાએ પૃથ્વીન બી બાલાઓને ભાજવી હતી ને ન્હાના ન્હાના નવઅંકુર પૃથ્વીના તેમ જ ત્હેમના અન્તરમા પ્રગ ટતા હતા ત્હેમની નાડીઓમા રસની ઝીણી સેરોની આછી ટશરો ફૂટતી

પુષ્પરાત્રિ પછી વ ક ા રિપ્રા નીન પગલ મા ગ ઓરડામા આવ્યા ન મ્હને અમનઅ ઉનિએ ગગગિના કરી જગાડ્યો મ્હારી અધઉઘડી આંખે પ્રથમ તો ગગનમાની પૂર્ણિમાના શ ા કયા જાણે વિશ્વના સૌભાગ્યનો અમૃતથાળ જાણે રજનીના રેશકનાપનો મુગટમણિ જાણ સમાગ ા જીવનનુ માધુર આજે કૌમારોત્સવ હતો ને કુમારિકાના ઉજ ળ ન ન મરિ મડા ઉત્સવ ળ ચ ક આભની અટારીએ શોભતો હતો

જાગો તો મેચાર િશામાથી ગાિ ા ે નેનાના ટ ાર આનતા માભાત્યા ક ા ા ા ે ો ો ારે આવતી ી

જાગ્યા ા અગાશીમા ગયા ત્વાના રત્નના ભરાભના થાળ જેવો ચન્દ્રમા ચમકતો હતો તેજતેજના સુવાકુલ જેના ગગ ની દ્વારિકા અદ્રશ્ય ડાળીએ ભૂતુ ાકનામીઓને ઝાઝે ને વટ નો હો નગ રનુ સ્ત્રીકૌમાર આજ શતિયે ત્હેની અમૃતઘાગઓ ઝીલતુ ને પીતુ

વલોકના ને પ્રેમપૂજાના મન જગતમા ટપન્તા ને નસા ગીઓ એ પચાસતે પાનાના પત્ર આપાને પાષ ા

શેરીશેરીમાથી ગીતના આમન્ત્રણ આ ગ પણ હુ તે ન પરખાયા સિવાયું કે માનિ ાઓની રૈમારગાડીઓમા જઇ ને ખીલેલી પનિકા ઓને વજામણીના ઠા જની વતજાથી ગી ા જતી ની કોઇન ઘ ય નથી ખીલેલી કમળની પાંખડીઓ ગોપિકાના મધુર વાળી

જાય એ પ્રસગ લાવવો એ પાપ છે પણ પાજીના અનુભવે પ્રીથી શીખ્યુ કે સ્મૃતિમામા પ્રકૃતિના પાપણા જેન કૃતની જયાથી મીચાઇ જતા નથી

ન્હાની ન્હાની હોડીઓના જેવા બાનાઓના પડછાયા ચંદ્રિકાના જલમા તરતા ને ઘૂમતા હતા

ગાગાઓના મધુર આમન્ત્રણ પાછા વાળ્યા પણ મિત્રાનિની ભા નઝરી કોણે પાડી વાગી છે? જન્મ ને મૃત્યુની પળને જેમ વિરલ યોગી જ શિવાય કોઇ ઘડી ય પાળી શકે નહી તેમ સુન્દરીના સૌન્દર્યવિલયવરમાની મન્મનરની વડી પણ કોઇ નિવારી શક્તુ નથી છોગીના વગમા ભમતા ભમતા તે વડી ક્યારે આવશે તે કોઈ જાણતુ નથી પણ મગાંગીઓ સ્મામા એ વડી ઠરે છે ત્હારે યોગી બાણુ જેવી આવી અન્તરના ઊંડા મન્તરમા પ્રાણરસ પ્રાણમા પ્રવેશે છે ને ત્હા ચિર નિવાસ સ્થાપે છે

અગાશીએથી ઉતર્યો પણ આજે મારો તે ડાવો હતો અગાશીમા જ હતો ને ન્હાની ન્હાનકડી અગાશીનુ મરો વરિયુ ચન્દ્રજ્યોત્સ્નાથી ભરાયુ હતુ મ્હારા પગ ત્હેમા બોળાતા ને ભીંજાતા

પૂર્વપશ્ચિમ બે પના માડી એ તૃતામા જગતને જાણે કોઇ તોળતું હોય ને ગહન હાડીના ફુલતા જેવો ચદ્રમા લટકતો હતો મ્હારા ભાગ્યનુ ચીથુ પણ એમા નમતા હતુ?

મધ્યરાત્રિ નમી હતી પાછી ગતની ગાઢ નિદ્રામા માનની જગત્ ઉઘતુ વાગી મ્હોટી મ્હેલાતોના તારામંડળ હવે યોગીઓના ચોકમા ને માર્ગમા ખેલતા ની ભીંત માઢ્યા હતા

જેમ મીનતુ નાશિમટ આ પૈુ નજરી મીન જેવા ચચળ ને લાજાળ હતા ત્હેમના ચમકારા નમી જતા, ઢળી જતા સરી જતા મુખડે મઝ્ઝકા પડતા, તે યે લજ્જાથી રંગેલા હતા ગીતની

હુવ જામી ૧ હતી ૨ મા ૫૨ લજ્જાનો રાજ હતો પગના પણ
શરમાતા રસના જના ઊપડતા ામાન્ના ઉગ્રતા ઝરણુ ૯૭ તે
આબિમઓના મ તરમા પ્ર ાપ્રા ન ૧ના મુરા ચ ાર હતી ગતિ
માપ જવી ાતી પા આમ પબિણીના પ્રવન ઉમનના જેવી પાખો
લજ્જાળુ હતી ચ ‍ મા તર્તા તની તે મધુરી શરમાળ માઠ્નીઓ
આવી ો સરી ગઇ આણુકેડી ઢળીઓની પા ડીઓ લમી ‍ ગ્લીક
કુમારિ ીઓમ ઓર ‌ાની ડ નાજન હતી

ીમાત મન્લ જીવનનુ માગાડ ઓ ાા મ ના તે નિખા
લસ દિનમા તે ખવી ન રા તે ાનાગી માગા નથી પણ જીવ્તી
પરમાત્મા ની બાળામા માન ૧તી જ ાશા જમ
ગ્રોતામો તેમ ૭ જગતમા ની મેતી ામાગ્તી ચાર્ગોમા વેન કે
કે ન ી પાા પ્રશ જ ઉેાના તેાા ો

ગ ાલ્જાળુ ન ૫ાલીઓ ચ વ્ય થઇ ને ફ઼રા ઉપ્રથી ન
ગાભમા ાત ૧ાા નશુ ત ા ઝીણી ઝીણી તાનલીઓ લજ્જાના
ઝીણા ઝીણા ગ ા પુ આ ા ઝીણી ઝીણી ન ૮ જગતને િ ાળતી
૧તી તેજ ની પ્રરે ઝમ ાા મા ના ાના ને એક ચ ના ારા
ઝન ાત ભરી પ્ર ાાતો ૧તો

મ્તે ના કુ મના સ ાઝમા પશુ પ્રત્યે આમાશને ાજે
એ જ ચ ો એ ત્ર મમન ૧ાનિ ૭

્ ૨ ાગ ઓ ડાની ુ ામા ગના ોમ ાા ૧ લીધુ તે Cા યુ
નભ તરત પ્રત પ્રગમા ચ ા િતા ન ાનના આર્ાથી
જેના ાનતર્ગ શુતા મમનથા વિ_ ન ોપાન મા ૭ ૭ એ સુધા નતી
્ અવગણુા તો લાC મમ મતે ના ચુ ચ ના ૧્તી
નિત મા નમાર મા ૧ ૭ એમ ાડિ ે તો ને મા ાતા પા લા કોઇ
નિતે જ આ નશ પૂરી જાતે ાનપ્રનિ ા વીના તે જેતો નમ ખૂટે
નહી ો પનાગપાિમ કતા ૧ નિય ાસ્વી પ્રેરણા ગીને તેને

રજનિ ભરી પાન, એ સ મા તો બ્રહ્માના આ શ્લોમાનુ ગે એ મહાચાતુર્ય છે અન ાને ગે અ ત્માગનો ર જનીપતિ બ ાનતી પાગ મ પામ મતોત છે ચન્દ્રનુ એ ન એ ન િગણ સુ ર ા નથી ચે મહાસુન્દર કાવ્ય છે ને ચ દ્રના િગણ જેટના છે તેગના ચન્દ્રવિષય ના ગે ન્ચુ માગ ન શુ નગમા ઉભા મગીને હ છ વ ગનમા વખાયા નથી ચન્દ્રના અમૃત ગ ના ચ ની નિનાના અમૃત તે દિસે તો મને નચાર મીન ન વા ગ

પણ હ નો ન ન ઉગ્યા પછી નહુ ચ દ્ર ઝ ખનાય છે તે નટાગે ટછ વીખવાનુ બાની હતુ

કુન્તન્માના અમર નાયત્રા દીપક નગટા નો હતો, પણ તે દીપ ની શિખા યે બહારનો પ્ર ાન નિરખી ન માતી લાગતી મ્હને એ શ મ ન હતી તે વાનતો હતા અન્ય ાને એ વાચી શ ન ને ર ા નાયનો હતો અન્ય ાન જે ન વાચી ન ત તે ચન્દ્રલીનુ બ્રહ્મા ા ર ત્યા નાયનો ન હતો આની પ અ ત નુ તા ભૂલો યાન ક

ચારે નો પ્રમાર થયો હો ચ દ્ર નમતો ને વરાગ ને વરાગ ચન્દ્રિમ મ્હાગ ઉપર તે ગગનો હતો અન્ ી બાજે મ્હાગ ઉપર જ અભિરામ ફરતા હતો રાડેતી ને મગર ન હતી, ન ી નો એ ચન્દ્રિકાના અભિષે ને શોર ચ ા ની મ નાગત

પણ પરમેશ્વર જ માપુમની કે ની ભૂના ા ભા ો છે

જે બ્રહ્મમુહૂર્તમા મોરના ને ા િના ગા ના

વનમા મોલે ઝીણા મોર ગ ાનગળી કાઢીન ન ે લોન વસાના એ આરભ ાલે વનમા ને નગરમા મોરના મોનના હતા, પા આ મો નાની ાવનિ ા ગ િનાની ત્રોતિતા દૂર દૂરથી આ નીમા તરી આવતી ગાનિકાના મુખમધુરની મી ાગ અ ામ રની નગરની સુષુપ્ત નનરડામા એ નાધુર્યનો ટ ો ઉનો નાયનો હતો તે કવિનાની

કનમા એ કે કે ક્યાન ન દી । ।૯ ઉ ગે ઢુસ્તક પડ્યુ ને દિ
દીપ હોનનાયા ૯ અગાનીમા ગયા ને ને મોગ્નાની દિશામા નિહાળ
આ ાભર ઉભા ાા આ ા ામા ાાઠ આશ। ઉગવાનુ ન હોત

મોરનાનો ાભ ાથી ગાા, ા શાન્તિ—જગનના જા
પહેલા ી શાન્તિ જેવી મહાગળનની ગાઢ શાન્તિ પાકી પગ ાગ
દિશાઓ ી ઢુમાો શખ મ ી ઉભી ાી

ાન્દમા ા િગ્ણ ાી ા પડતા નગનના ાળ સમા ાગતા
ને ઉદ્દો કરતા

નવીન નાટકનો પડ ા ઉપડવાના લેન ાાન સમાજ ામા જે
આતુરતા ઉઠો ા સાગરની ક્ષિતિજ ઉપર જા ાા ા ડ્રી આવતી
ોમને જે ઉ ાાની ા ાાટ ાાના ાારે ૭ સમાધિમાની જ
ાાય ાા । ાનાાાી ા પ્રગા ાગે ૨ ી આશ્રાભરી જે જિજ્ઞાસાથી
શિખર ાા નિ ાસાવિનાથી જા ાા યો ી ાજને નિાળી રહે છે
એ ા ભાવ ાા ા ા ા

ગજ્જનાન ા ાા ા ઉ ા જાણા ડ ા િ િ શિખ ાાયા ા
જ ાતુ ાિન્ડાલે ાા ાાાને ાસાર િ ાા ડાનનુ ા ાુ ાા મહા
અન ાાાને ાહ ાુ ાાુ

ાાપુ મહાન ાાનાન ાા ાાા ાાાા ા ાા ાાા ાાાા િ
ઓના ત્વામાભ્યાસ ગાભળાા ા ાા જ ા તો પણ િશોએ
સમાધિસ્થ થા વસનકિયા ા ા મતી િ ામી ગ ાી

ાાાઆ મા ી ાા ાા ાુ ાાી ન મ ાા ાાન ાો ાા ાા
આભ માડી ાાા ન પ્રગા યો ાાા ાો ા પણ એમ મ ા ાા
આજ ાો ાાા ા

પેલે ાણરાન્તનુ ને ાા ાાાા ાાો ાા ા વાસાળમાથી ા
વાગ ાાી ા તેમ ાી ગાન્જુ ા િ ાા ાાા ા ાાાસાથી

રહ્યાં રહી ઉત્સાહનું પ્રેમ ને આનન્દમય આમન્ત્રણ ને ગીતમાં અનુપમ હતાં મીઠાશ તો જાણે મોમાંથી નીકળી વીણીને એ મુખમાં જ જાણે મૂકી હતી જાણે એ જળનું ઝરણું ગાજતું હોય તેવી રહેતી હલકે ઉછળતી જગતની જાણે જાગતી આગી રહી

જેમ અનન્તા ડુંગરના મહાવાદ મગમ પામી જલભરી સરિતાઓ વહે છે, ને સમાગના મહાસાગર પર છે ઉમળકા ભીંજાતી માગણી એટલી જગત્યાના ગાતી ઝટ નથી ને આગિરા નદી જેવી રણમાં જ થાય થશે કે

દિશાઓ ગગનાઇ મહીથી સુરમડળ પ્રગટે, વાદળ ઝીણે ને મહીથી ઝમઝમ ગાતી વીજળીઓ ઝબકી રહે, ઊડા પડઘાઓ ચોરી બાનિકાઓ જેમ ચક્રમાં આવી પશ્ચિમમાં કુમકી ટાળીઓ વિમાસી રહે એવા તેમના મુખના સુર ચતિ ગામા વિરમી રહ્યા હતા રણ કિંકણીને અથડાય ને અનન્ત નાદનો ભેગી રણઝણ થાય તેવો ભેગો ગેર ન્હાતા અન્તરમાં જતો હોય એવી ઘડિયાળના મધુરરવ ટકોર જેવી કરતાલિકાઓની તેમની મલાઈ મીઠી તાળી વાગતી હતી નયનના ગાણું ગાઓને નાખતા ને ઝગતા ઉજળા દતા વદનના હાસ્યથી ગગનની કૌમુદીના હાસ્યે લજવાતા

આખો ચોકી, પાપુ અડધી જ ઉતરી મ્હારા પોપચા ઉપર અમૃત જાણે ભાર નિગળતો લાગ્યો

ગોરી વગાડી મજ ટર ઘેર આવાને

ડામાગના સૌભાગ્યોત્સવમાં માનિનીઓ આમન્ત્રણનું એ ગીત ગાતી હતી

ગોરી વગાડી મજ ..ડ, ઘેર આવોને

આગણિયે વ. ,ધ મ્હારે ઘેર આવાને

નૃસિંહમાની ચ ીના ચા મા ાનિ ાઓ ામ્ને ગોનાવતી હતી

કેટલા એ કેન કે ડ લાલ ન દીઠ ન ડ્ર ઉષા કુ તડ પડ્યુ તે વૃત્તિ
દીપ હોનનાયા ડ્ર અગાનીમા ગયો તે ન માગ નાની [illegible] ક્ષામા નિહાળ
આગાભર ઉષા જ્યાર આ ા માં ઇ આન્તર ઉષાનાનુ ન હોય

માગ નો ના ગાથની ા, ે શાન્તિ-જગતના જ ,
ફેલાયા શાન્તિ જેવી મહાગર્ભવતી ગાઢ શાન્તિ વાંઝી પૃથ્વી ગઇ
[illegible] ાઓની ુ યો શબ્ નુ ી ઉભી ે તી

ચ ષ્મા ા િ ગણ તીર ા પડ્યા નયનના કટાક્ષ સમા વાગતા
તે ઉઠ્ઠ ટતા

નવીન નાટકનો પ ા ઉપડવાના લાય રીય સમાજ નમા જે
આતુરતા ઉડ્ળ ુ, વાગરના ક્ષિતિજ ઉપર જનના ા ઝી આવતી
ા ને જ ઉ ાયી ા૦ નાટ તા ા ના ય સમાધિમાથી જ ા
ગા યે ગર ા ાનજે ા ાગ ાન એની આવનભરી જે જિજ્ઞાસાથી
િા ાન વ નિત્યસમાધિમાથી નવા યોગાનજન નિા ળી રહે છે
આ ા ભાન મ ાન ા ા

ગ નના ા મ ાના ા ંાા ડ ા ઊંડિ મર ચાલ્યા તે
જ ાતુ િન્ડાને ત ા તે ામાર િને ડાલનુ ર ડ્ડુ જ મ્હાર
અ ત ઠાને ઇડ્ડ ા તુ

શ્રવણ ભબાન ાાના ાતા નના ના ાન ા ા ર ાતા િ ા
ઓના વાના વ્યાન ગાભળના ય ુ સ ાજ ાતા પડુ િ ગાઓ
સમાધિન ય વાયનક્રિયા ય ામની વિનમી ાુ ાતી

નમાઅ ગાી ઠ્ઠિ ત ુ મુ ગી ન મ ઉ હાત તા ે મા ા
ગ્યામ માડી ાન ન ગ ગા તો ાન તા ે પા એના ત્ ુ પ્રભો
આાજ ના હથા જ ુ

એવે અણુવિ ત ધુ ા એ ામ ાએ જાટે મ્હા ા વાસાગમાથી જ
વાગ ટતી હો ા તેમ ા ા ગાન્ડુ ાે ના ગ ા ા ઠ ગ્માસાથી જ

રહ્યા ગઈ ઉત્સાહનુ જોમ ને આનન્દના આમન્ત્રણુ ને ગીતમા અનુપમ હતા ગીતા તે ડાચેમાથી ગીળી ગીણીને એ મુખમા જ ત્યણે મૂગી હતી જાણે એ જણનુ ઝ ખુ ગાજતુ હોય એવી રહેતી હલક ઉભરાતી જગતની જાણે જનતોસત વાગી ગઈ

જોમવન્તા કૌમારના મહાવા ગગમ પામી જનાજરી ગર્વિતાઓ વહે છે, ને ગમાગના મહાસાગર પૂર છે કુમળા કૌમારની ગાગ્યુ એટલી જગતુમાના માની ત ની નદી ને કમાગિની નદી જેવી ગણમા જ થાણી ચભે છે

કિશાઓ મ નાહ મહીથી ચુગ મહલ પ્રગટે વા ગ ડે ને મહીથી ઝમ ગ માગની વીજળીઓ ઝમળ રહે, ઊડા પડયાઓ ચીરી બાનિમઓ એમ થતિ મા આસી પૂર્ણિમામા કુસુ ની કળીઓ વિકાસી તે એના રહેમના સુખના મુ અન્તિરામા વિ ગી ગ્યા હતા િ વુ ગ્યુને અચડાર ને અન ા ને ગમી ગ્યુમ થાય રહેના ગેમી તેન ગાન અન્તરમા જાગ્યો ક્ષ ગની વડિયાળના મધુરવ ઢ ગ જેવી ગ્ગનિ ગોતી ઉમની ચવાતી મીઠી તાથી વાગતી હતી નતના ખાણુ શાભ્યાને સાધના તે જનના ઉ તા રતા વતના હાગથી ગગનની ચેમુદીના હાસ્યે લજવાના

આખો ચોગી, પણ બધી જ ઉરમી માગ ચોપચા ઉપર અનગ ાર્ભ ભા વિગળતો વાગે

ગેરી નગારી ગજ કે આવાન

કામાગના મીઠા યાત્મન્નમા ગાતિ ઓ આમન્ત્રણુનુ એ ગીત ગાતી હતી

ગેરી વગાડી ગજ કે આવોને
આગણિયે વ ્ ન માગ કે આવાને

પૂર્ણિમાના ચ નીના ચા યા ગાતિ ઓ ડાન્ને સોનાવતી રતી

નગરની ગેરીઓ મૃ ્ી ુતી પણ એ મન ારમા ચેતન ચમકાગ
મારગુ જીવનના મર્મસ્તે નિમન્ત્રણી તે માનિનીઓના મ્સચેતન
(મના નગન ાકનિગમાથી નગતા પૂર્ણિમાને ચ પ્રનાનાના ુતા

મો ચ્યાગો પાતે તે ાતિની હતી તે ચ્ય માલિનીઓ
ચ ખબર ન ુતી આ ારામ અવશ્ય જ એ નવ માણુ છોડતી

આગ જતા ા સુ ગીસ ન્ત પુષ્પપરિરાગ–ગ્રામન્ત્રણના એ
ગીત ગાઈ ગ્યા ૯ વાગતાર । ત મે થેઅ ગ્રામન્ત્રણ ગાભવ્યા છે તે ?

ગા ાગ્રોના નિમા ા અવનીમા જાખ ગ્સરાન ઉતર્યા ટોન
તેમી ત કુમારિકાઓ ઉડતી ગોપલીચ નાનતી ાતી

ાગાના ાઠ નાળ ગોપે તેસ ના ા નતનો તે ગીતગા ા
ચગ ગોવા ા

મ ્ તારિકામાથી જન ચન બા તરી ચાવ ે તેમ તે સખી
મ ્નમાથી કરી ગાનતી ્કૂબકતી ્નારીગોમા જેમ ાગ ઉછળ
તેમ ે ગીમા ા પૂ ામા ઉજતા ા ્ગુનો મન્નાનાગ
ાડી ચાલ્યા ા ઝીલી ન તેમ તેને ગીતમન્ન ગખીઓ ઝીલી લતી
ામાસજેમા પ્રભુ ા ગલા ા મીઠી તે મ ત ગઠિનીય હતી

ગગે ા ના બાજાથી નગતી ના ાગ ાની ાડ નાજ
નનની ે તેરી ગરિ ાગની વા ણીમાની ત્રેહનો બાતિ
ગમમતા ુતા ા એ ્ ામાથી ા ઇન્તિા ્ી ગોગ ઉમ્ની

ના ા ઉમા ગોરિ તાાા ચ તાન ્ થયા ા ાગ ના ાના સહેન
પત્રા ના ની પણ તેમના હૃદયની મન્વ જેવા બા ણુ ઉભરી
ગયા માગળો બા ા ાઠ ા મદ કસાત નતા લાગ્યા

ગ ગી ા ચ ્ તા વચ્ચ ા લાગ ્ તેમ તેના નનના ડિ ા
ાહ તા ને મજા ગ્યા ાગ ા લાગ્યા

તેજસ્વી દેખાતી આ સ્ત્રીમા ત્યાં એ ઉઠ તેની મહાન કિના
ગાનમા ત્યાંથી ઉઠી રહી ને તે ત્યાંઓ ગેગ

તે મિહ ગતિની તારિકાઓ હતી પ્રથ- ત્માતિ । મિન ।
જેવા ઉમારના ઉમગી નાની ભ થી હતી

દીપ દીપાવતો હાના નાના નાનકો મ ન મનિનાના જન
ઓરમા ત તો આવે, તેન નેતીની મતિના નોત્નાજનમા તરતી
આવતી તે ઉમાગલાડીઓ ॥ નસર્ગપ દીપતા હતા

વૃક્ષો ને નદીઓની હરિયાળીમાથી જનભાગ ~નન ગ્રા
ઉગ્રી મરાગ આવે એમ સખીઓની તન્વનાની વીનાનીમાથી તે
Cી માગ આવતી

ચાતુર્હિન્ડોને ડોલનો ચાતનો ~ ગ્રનમુનવ Cના ને ~
ીના બે ની ગેરી સુ ઓમા નિ ખી રહ્યો

પૂ ની રાત ને મરીની પ્રાચીન મનિ ર મ્રમ ો અ મનિ ની
દેવ દેવીઓ વન્ન લક્ષ્મી ~ન વિગાજતા તેમ જેમ સખીઓની
ેર તેરીઓ વચ્ચે એ માળા નન્દમીના તે પ્રતિમાઓ ન ો આ નૃત
ને ઓચિન્તા રત થતા

માત મા વસ્ત્ર ાર પ્રદુન નન ન ાનો પા પ ી Cરની
તેના મખની સૌમા ના વિરે ~ મતમા । ને ન ી

ામાર ॥ જોમની ન ગવિર ના મ ના ગ ા ઉતી ન
નાગપામા ~ ય ન્હાવે ને ામાગના ા ા લાના થે અગનાથી
ૂટા માતા

ન્હાવે અગાગી ની ન સખી ા ા ા ~ જખ ન નદી ના ર
મરિતાઓ ન્હાવે ગાગો પખાળી

પણ તેમા મુજ ગમા નિવનનને ચાલના તા પુષ્પપ્રસાદ
ભાગીરથી નો એ~ જ હતી

વણન્હોતર્યા મનના મહેમાન છ રમા આની વિગજે કે એમ ન્હાન લા ચોક ા મહેનાન મીઠા લાગ છે ?

સખીઓ મ્હા ા ભાગ્યામા આની જાો સકલ પરિવાર સહિત પૂર્ણિમા મ્હારે આંગણ પધારી

અમારા નયનોનુ નાટક નકીક જામ્યુ

હુ નિરુમ ઉભો ચતન મ્હાર જાણ શીજી ગયુ, અંગમાથી ઇન્દ્રિયા ઓગરી ગઈ ને મ્હને દર્શનસમાધિ લાવી

અરીસામા નાચતી મૂર્તિના નૃત્ય તરવરે, એમ મ્હારા અન્તરના અરીસામા ત્હેની મતિ ી છાયાના નૃત્ય નાચી ગયા

ઉત્સવ ા દર્શન કેટલી ઘડીના હોય છ ? મ રિ યે એનુ થયુ સાન્દર્યના ા નની મને તૃપ્તિ છ ? ને હુ યે અતૃપ્ત જ રહ્યો

ગયા ને ગયા ગાભા અને મના વિમાન ને સહુ ગયા મા ાર રૂપવારી તે કોકિનારો સૌન્દર્યની પાંખો ફફડાવતી ઉડી ગઇ ચનિ ગનુ એક મ ાર ઓળગી અન્ત રના આરાઓમા થઇ તિમિરના ગન ા ધી ધી તે જ્યોતિ ા ા ા રતળીઓ જ્યારે નક્ષત્રમા ભળી ગઇ

આગામીમા હુ એ ના રહ્યો પૂર્ણિમાની ચન્દ્રિકા મ્હને અભિ ષ તી હતી મા ાર આશ્ચર ા જણ ાર ાતા ાગણમા ઝમઝમતા મ્હને મળ્યાતા

મ તરિક્ષમા ન તજના પીળ ઉજાસ હતા ર જે લ્હેમની સો દર્પાખામાથી ખરતા ા તા

દર્શનસુગન્ધાવા હુ જાગ્યા ત્ય ા પૂર્વમા ઉષાના પહેલી છાયા ખ દો ા ા તી ત્હેના આછા આછા ગની ટમો ા ર્ગ ગમા નાટતી ા તી

ધી ધીરે મ્હારી દર્શનમગ્ન તરી ધીર ધી મ્હારી વૃત્તિઓની

પ્રભુના સ્થિર થઇ અન્તરના સરોવરના તોફાન ધીરે ધીરે વળી ગયા, ને જળનો ભૂરા મંદ મંદ લહર કરવા લાગ્યો

મ્હારા ઓરડામાં યે અંધકાર ન હતો પણ ઉરમાંના ભેળા માં નિઃસ્વાર્થના અજવાળાં ઢળતા હતા

તે પૂર્ણિમાની ચન્દ્રિકામાં ઉપર પ્રેમ ભાગ્ય જીવનના આભમાં ઉગી, ને પ્રાણમાં પ્રભાત પ્રગટ્યું

પ્રફુલ્લપાહડી પોયણા

પૂણ તે ાશ ત્તી'

યૌવનની ક્ષાગે ી નંદિ નો ચન્નબોધ ી નમતી તે
એ ાલિ ા હતી

નને ી ક ત ણ ી? તેનું બીજું શું નણન આપીને
પૃછુ તે ણ ી'

ચન્દ્રીમા ગીની ચ ીમા ગતિ ચન્ તી ી પૂતળી જની બાલા
ણ હતી '

પ ની ી પા ાળગ ા ઉગો નમ ન ઉગતી યનનાથી ે
મનુ ને મ ોન ા ા ા ા નો ા શિલાથી યે વિલીન હેની
આ ગડીઓ ી નાગનિગના નજ ઝાનશા જાણે ઙતી હોય
ી ને ી

મા મગ હોનગ્ મ મનત્ર પ્રશ્નો દ ગ ગાના કરે
ા ઑટ જ ા ા માનુ ંત હોય ે મા મટાળ ના ા તેમ
નારનાર વા ાતા એ નગા ા ા ા પ્રશ્ન નો કે તે કોણ
ી?એ ાશ અનુત ગા ે નામ ી રીત પણ નજરી ગણી
તો નિયાગ ના ી ગીત ગાઈ ગયા ો? એમ ના ુ છે
ગોપ િમા અમ નુ નન ખૂટી જતુ છ ને મન્તિ ના ાપિ હોવનાયો
? તો ા ા ે નિથતિ ન મજાગે ગવ નિના નનના જના પના
ળ ે માગનુ ો ન મૂકે મેનુ થયુ ુ મ ણના મર્મ ારે
નદ જાયે

આભમા ઉડી ઉડીને પણી વનખા માગી Cનગે તેમ હાગી ઉર્મિઓ ઉડતી અને થાનીો ઉતરતી

મ્દા નગીગે નહીં ઉપ્ણ ગહ્તુ, પણ તે તા ન્મમતુ હ'ના નરાની વીજળી મ્હાગમા તે ાતરી ગ ા હતી, અને એ નાગ્રીની તે ઉ'મા હતી

ગાઉ રગામા બનોા ભઙા દીઠા પછી મનમા ગૈતુન બોા ને અન્મના આર્દપલા બનરન્તા થાન હેગ મ્હાા ાતુન બાગરા ો અહ્ય મ્ને આ પવા બા ા એ મ્ન્મના જ અને આમન્તા આવતા હતા

હતિનાની મ્ા દ પના Cની Cઠની આવ ો પ્રતરા જતા જનાય ના, મેમ મેની મુન્ગ ુપાા ગાવતી ને આવમતી

પ્રભાને પતુ મ'તુ ાન વર્ઠ ા મ'પોરે નાચવા મે'ા પાર ચ પુ વા ન્યા મ નન્ગ પા મો હામે રગી મન્થાાી મનિધ ા સાગ પ્ર ઉપ છવાઇ ો ખ' ગપોગ નાં અન્ન ાગ પગો ો એક અમરે ન ઉગે ો નર વાનુ ગનિના બાાા ાની આખ ઝપાાઇ હો ીીનન બનાી મન્તનિગોની ચોચન નાદ આવી ગીથી ને હાબ્ય નાચના ચીતુ

પ્રગ્મ મૌન્થૈનુ તે ાન હતુ એક ન માગી અને ન્ુમાગ્ના તે ાથા હતી નારગ્ગના પ મ બન્ય નાાનોા ગપાન ૈ Cાાગોા હતોા

વાચનાર ! મ_ના ન ા ન માગ ોગ ો મે વિના ન નની હોના?

પાચ પ વાન્મા મ પ વાન્મા આા ભિપે મેન બના મ્હાગ મુન્નમ્મા પ્રમગી ગી ગયા ઓગીમમા ટોળાઇ ગયા ો ગાાનાઇના હ્પુને મ ને િહાઇતી ૈન નાા ગશ ાન્તુ પૂર ભરી એક એાોા તગેાા હતોા

મ્હે જોયુ કે એન ાાયા હર મ્નાગી નેવિવની નચ્ચે ઉભી હતી

તે શેનો પડછાયો હતો ? હેને વાટ ન હતો રૂપ ન હતુ, રંગ ન હતા ખીણોમાં ગુફાઓમાં ને પર્વતશિખરે આખુ આખુ ડુબક ઉડયા કે છે તેવી જાતનુ તે કાંઈક હતુ ના ! તેજ-નદી અન્ધાર સન્ધ્યા જ એવી સન્નિવેશ સમયે છે તેના તે ફણગો ફૂટેલો ભાગનો

ગર્ભમૂર્તિ જેની નથી બનાઈ એવી ભાવના મની એ ઝાંખા તરવરતી

નયનેના એ બે માથના ફાંટે છે જિનસુન્દરના અન્તરમાં પનપને છે સૂક્ષ્મદ્રષ્ટિઓની દ્રષ્ટિમા ભલે ન ફરે કે હેને તે ઓળો લાગી નગ આગળ [illegible]

અભિજ્ઞતાની તરફેણ પ્રદેશે ગોરસા, ઝીણી ઝીણી તાન્ત્રી અગમ્ય ગતિની મીટમાંનુ તેજબિન્દુ જ્યાર દેખાય ને ન દેખાય ન્હેની તે ત્યાં પ્રગટતી ને હોલવાતી જ્યાતી ને ન દેખાતી તે હતી ને ન રે હતી અનન્તાના વગવન્તા મર્મ આ પળે તે મને આપતી

આજ થાક્યો હું વારીને એ સ્નેહુમાનીના નયનરસૌભા ગ્યના વિચારકલ્પના તા ગમતા પુનઃ ન્હેં [illegible] હું

રતી જતી દ્રષ્ટિ મારી પ્રિયતમ ચિત્ર ઉપર પડી લાગી હરી ને ચીતરેલ હતુ તે મ્હોં બ વ્હાલુ લાગતુ એ અદ્ભુત પ્રભાતના પ્રભાત તા સમાહૃતની અટારીએ એ સ્વાગના પ્રેષ્ટા લહીંને વનલાવણ્ય દૂરી સામી ધગધના ઉતરતી હોય હેનુ તે ચિત્ર હતુ મ્હેંને કાન્તી કે નારી સૌભાગ્યવતીની છબિ હતી પહોરના પહોર મારી તે ચિત્ર નિરખી કેવું મને ગમતુ જાગતો ન હતો તે સૌભાગ્યવન્તા પ્રભાતનુ ચિત્ર હતુ આખડી ને ચિત્ર સામે હોય ત્યાર કલ્પનાના શિખરો આકાશમા ધમતા, ને કઈ કંઈ દ્રષ્ટિઓ ખૂલતા આજ હું તે વિશ્રામ દીઠા પ્રભાત નિરખી પાછા રાગના ભુજંગ ન થય હેના તન ઉપર ફાટ આપ હતી કાળ જાગ પથરાઈ હતી તે પડછાયો શેનો હતો ?

મ્હારીમાની વેનની પગની છાયા હશે ધારી વેનની નવ રૂપેરી ગેરી આ યે તો પણ એ પગલાં તો ને ? વા નાના વતનમાંએ નિરાન્તો જ હતો પણ પહેલાના પ્રવાસ કરતા આ ગયા અને ત્યારે ગમતી મ્હને ત્યારે ન્હોતગની

શું કહેશે તે શું હતી ?

આંખમા નિદ્રાના ઘેન ઉભરાતા હશે ને આવતી નિદ્રાના ને પડછાયા હશે ધારી ઉતરતા સ્વપ્નમા જ કહૂ પડ્યો પણ આ વખ ? ? ? મ્હારે એને તો એ એ જ ચિત્ર હતુ, ? આજે વિશ્વો ઉપર આ અને ચિત્રો ? ? ? તે તેના ચિત્રો છે ? ? ? ને ? ? ? જાણે તે ના ? ? ? જ હોય ને ? ? ? એ ઉડે ? ? ? પણ ઉડ્ને એમ હતુ ? ? ? પાંદડાઓમા ચન્દ્રમાના કિરણો રમે ને પાંદડે પાંદડે હિલ્લોળ કરે એવી મ્હાર એરડાને ? ? ? ? ? ? નિર્મળ ? ? ? એ તો પેલા પડછાયા ?

પણ એ કોના હશે ? ? ? ? ? ?

? ? ? ? ? ? ? ? ? ? મ્હારી ? ? ? ? ? ? ? ? ? ? ? ? ? ? ? ? ના હાથ ? ? ? ? ? અને ? ? ? ? ? ? ? મુખમાથી નીકળતી

" ભાઈ ! ? ? ! ? ? ? ? ? ? ? નાચતી હતી ! ? જેવુ ? રૂપ કોઈ ? ! ? ? ? ? તો ? ? પોયણાની પાંખડી ? ? ! "

હવે તે પુરી જાગી હતી ને આંખો ચોળતી બેઠી હતી ? ? ? ? ? ? ? તે ? ? ઉઠી

'પણ આ શું ' ઉષાની ડીકીઓની પેઠે ત ળી થે ખીણીઓમાંથી તેજના નાગ ઉર ે જાણે પ્રફુલ્લપા ડી પાંખણા! ત્તે થે ઇઓ પ્રતિમામાં વન્દ્રિ થી ન ગ ા છે શુ ? ગ મડલીમા ગે ગજન ગજના લાગ ો

તે બ્સતી (સ્તી ગ ૯ પાઘડી ના પર્ણના જનરી લાગીઓ મારે ગોરડ Co ગી ી

પણ એ Ca ા ડ ત્તી? મુન ગીઓના મા ન ગરની સો ૯ ચદની એ ઉષા તે લા જ ાતની ફિલસુફીમાના મ ાનિન્દ્ર પ્રશ્ન મમા મારા મે પ્ર ત ટેલરે તા અનુત્તર ન છો

ફલમા માએોમા નીજળીના ચમનાગ નમ એમ નકારા તેની ડાળીઓમા મ ભન િ શાના ચસડા ા ચમ તા ગીના નાગ સમૃ વિધુત્મા ા નારા (નની આ નાગ સુ સાટા ડ ટુ ચાલ્યુ ગયુ મસ્તિન્મા જડી મ ત્જિળી ુ િ પા પ્રફુલ્લ ુ ી તહી પુષ્પો પ્રગટયા

ન્નારી ભાજ દીવાલા પર પરી તો પ્રફુલ્લસાહ્દી પાયણુાની માના નાગ માગનો લાણમારની ીરી મારીમા ત્જ્તુ તા બેનની જ મળીડા મળીએ પ્રફુલ્પા ડી નાનાા ગળાના નીગમા પુસ્તકમાલા ર્ાત તા પસ્ત સ્તના ગોમે પ્રાત્રપા ડી પાનાર ડ્રવગી અનુ નિ ાજતુ

પ ાથ િના િ ાત ડ ડ ે જ્તમા ચ ા ા િ ાના વિદ્યુત ાખા (Electrones) Co ી મા બ્લગલ મરન ા ? ત ગો નિ ખા ે ા વિદ્યુતણુમાના જાળ ન્તુ ો ા ા ા ાલન ત ન ભ ગ્જનો પ્ર ા તા ાત મેસા ા ગ્રપા ડી પોગણા ાગ ગમ ન તે દે ખાતા

આ પગના નાના હતા? નમપા ટુમ ડ ો જ ાના ભાનતો ત ા પ ન ા ઓ ાજ જાત મને ન્નતો ગ ેગી ગજન થાવ ા તા

નજૂમી, રમલી, પ્રાકૃતિનિમત્તવેત્તા, પાકક્રિયાઓના પંડિત અગમના પારગામી અન્તરના રોગોના વૈદ્ય એવા એવા ઢોંગમાગના અભિનામવાળી એક આધુનિક જૂનો મારો મિત્ર હતો. તે અને મહેલોની અગાશીએ કલ્પનાભૂમિમાં આનંદથી નિરાંતે ભમવાનો મ્હને પણ કંઈ શોખ હતો. તે મિત્રને મ્હેં એક રાતની વાત ઉપર પૂછ્યું કે વસ્તુ વિનાશ એ પણ શાના જેવા? ને પ્રલય શાની પેઠણા કહાની?

એણે મ્હારી આંખોમાં જોયું. પોતાની ઉંગળી પીગળાવી સુસુપ્તમણિને પારખી આંખોમાં એ મટકું બચ્યું ને કહ્યું ' જો! ' લાગી આંખોમાં અન્ધકારનું નથી પણ તેજનું રૂપ છે. એ નીખી હતી ને બીજી પ્રગટી ... ના શ્રાવણના તે દીવા નાટક ભાવના જે આત્મનિમગ્ન હોય છે તે વાગ સિદ્ધિને સમીપે પ્રથમ તેજસ્વિની ને પછી તે નિર્મળ મનોરમ ઝગમગી રહે છે. એવા આ મ્હારા મિત્રે નાટકના પોતાના दिव्यं ददामि ते चक्षुः વગેરે થી પ્રગટ કે ગોવિંદ વાને જે દૃષ્ટિ દીધી હતી એ અદૃશ્ય વાની દૃષ્ટિ ગમે તે સુખવિલાસીઓને પ્રગટેલી હોય છે. ને આજે ત્હને પણ તે સગી, દોસ્ત! તું એ હવે જાણ્યો નથી? ત્રાનાની નિગમમાં પણ હારા નયનમાં જે મૂર્તિ છે ત્હેના તે પડછાયા."

મ્હારે ગાઢ થયું કે ન હતું, ને ત્હેનો આશ્ચર્યચમત્કાર વધારે સાંભળવો પણ ન હતો. નમસ્કારી ... મ્હે પડેલો મ્હારા મસ્તિષ્કમાં કેનો દાસ્ટડોનર થતો કે મારા નયનમાં જે મૂર્તિ છે ત્હેના તે પડછાયા.

પણ પેલા પડછાયા નો રસ્તામાં રે કથગરેલા હતા ભાગ્ય થયું ભાગ્ય થયું કે મનુષ્યના પોતાના હાથમાં છે? મનોરંજનના રંગના જન્મમાં પ્રફુલ્લપાંદડી પોયણાની ભાવનાઓની તે દિવસે હવે ગુમાવેલા આ ....

પણ તે મૂર્તિ મારા નયનમાં હતી કે ક્યાં?

દેવમંદિરોની દેરડીઓમાં મૂર્તિ પ્રતિમાની પ્રતીતિ ગોધનો લાડ એમ મને લાગ્યું

જગતના થા ની થાકી ગાનજે વિશ્રામ ાજે ચુનો લ્હા ના તારના ઉપર તરતો તરનો મગીનો શા આ શે ૨ ૩ ૫ નીના નદેનમાં કોઈ ગાતુ તુ

જગતના કે ઉધા ચ મા, ગ વા િનાના નાગે
પીતુ આમે ાત ને પ્રહ્યા િનાના લાગે
જગનાા કે ઉ ા ચમ્મા ા ા િનાના લાગે

આગળ શા ચરણ હતા તે ર નથી ગાળ્યા ગ્ય કે વિન્ત ા માટે એ એક ડી બમ હતી એ વિ તનેરાગમા નિદ્રાના નેન નને ઘેરી વળતા ને િનાના ગજરામાં ર ઠ ડ ઠ સ્વપ્નાની વાડીઓ નિ ગરિ નહે નિરખી એ સદ્ ઉપવનના લ્હેરકો ને પ્રત્યે ચુમની ગા ખાએ શાખાએ ને મહુડીપા ડી પોયણા જ ઝૂલતા હતા

સ્વપ્નાઓ નિરો ઉખેળી નાખી હતા ચે આપ ઉઠી ગઈ ા ા ર આકાશને આંગણે અવનવા રંગો ઉડનાતા મારી ગાનસરટાના પ્ર ૧ ાપનો ઉન્ જ જાર ઉ ો ા ો ની વિગતીને વિવના સૌભાગ્યનો મહાગ્રન્ય ઉઘાડો હોય તેવુ ડકમ ને કૈમરે ચાસરે પ્રાચીનુ માર્ગ આવે મા ાવુ ાવુ ફલીતાઓના મુગરિ ક સુધી ને નિરટ કરા ી કુસુનો ઠેરતી હતી ડનાગી માીમા મોરી અ ા અર્થ ટ ા ર્ ઉકે જેમ ા ભાસ થતો જ્યાં તેન ઝાંખી આઝી ગાઢી જ્નૂનિ ાટો ોગતી હતી વર્ગ ને નભાના દે પરિ ાન ગી ઉદા આકાશના ઉંબરામા ઊભી હતી

તે ચિત્ર નિ ાનો અનિમિષ ઉભો મહુડીપા ડી પોયણા ઉધા ડી ટગરે ટગર ગોળતા નિહાળ્યા જે વિશ્વની ી નનીમા હોય પમેવ ા પુરો

આસપાસ પ્રભાતની નિર્મળતા ઉડતી ો નમાતના સ્વામદેવના ઉમગના જે પ્રભાદર્શ ા મ ો થતા

ના ણીની પેઠ જગતમા વ સીને અને ગ ાનને વના યુ તેમ ઉ

ષાડને અભિય તી તે ઉપા ઉડતી ઉડતી અન્તરિક્ષમા ઓગળી ગઈ

મહાનિગટમા સમાઇ ગઈ મ ટી પૃથ્વિમાની નૃત્ગોની પેઠે, થઇ

ઇ અ મ થઇ

પુનરપિ પ્રશ્ન ર જા રો કે એ ગુ ? ઉતના એ પરજાતી

ન ક્રુથી ગોતતો તો

સહુ ાગના પરિના તડ ાના મગધમા નગરની ગેરીઓમા પગ્ગા

રતા ને ધા મ ર તે તેજ ગાના ગો ઓરના-ર ાતા જગતમા

વ ા રતા બ્રહ્માડમનિ મ્ના નિભગ ગશ મ મડા મ ભગવાન

જગતની વલીઓના ગશ પે વિરાજતા

થ તે જગતના અગાપની તેજછાયાના પરિધા પહેરતો—ઉનાગનો ને વળી પાછો પહેરતો પહેરતો નગરના જનમાર્ગો ઉપર થઈને ચાલ્યો. પેલા યોગિની પનિહારી જેની એ દષ્ટ હતી તેના પૈ એક-જ-દષ્ટ હતો. આગાની મૂર્તિના અણુદીઠ આ પંપુના વડા અનિન, ગોધના આલમના મરાળાયુ, મ્હારા શબ્દો ભરેલા હતા. નગરની હવેલીઓ વટાવી નગર બહાર ગયો. તે પીવાના નાદે પખી જેમ જેમે તેમ પીવાની પાસે જઈને ઉભો.

જનો તીર જન થામ ભગાન હ એની ચોટ ચોર યે નથી ચર્ચાની.

અહિયા અમારે વડની એક પચરની હતી. ને એ પચરગીને એ આરે વિશાળ ચાર હતી.

પચરગીની છાયામા નગરના બગીધર બેઠી બેઠી વાતો ને જમના જેવી વાતમાથી નગરની ગોપિઓ જળ ભરતી.

પપૈયો જેમ વાદળી વરસવાની વાટ જોતો પુકારે તેમ મ્હારી મ વાદળીની વાટ જોતો મ્હારો ઉરનો પપૈયો પુકારતો.

અનુભૂ ગુ ને ઉપમાઓ કેમ અમન છે? અમનના નિર્દેશના એ તો અધુરા સાધનો છે. ગમે તેટલી ઉપમાઓ આપુ પણ ઉપાતે નથી જ દીઠી ત્હેને હુ ઉપા શી રીતે દાખવવાનો હતો?

આજે હુ નણ અવધાન કરતો હતો. એક તો પચરગીના પાણી ગણવાનુ બીજુ પનિહારીઓના દર્શન કરવાનુ, ને ત્રીજુ પનિહારીઓના બોલ ઝીલવાનુ.

અવધાન સાવધાન તો એમની મેળેજ આવડે છે એ વાતની તો વાચનાર આપી પરા છો ને?

એવે બાનુંની એક મંડળી બોલતી-કે ડોલતી ગાતી આવી ને ગઈ જાણે પુનમના બચ્ચાંઓ કે નગરના દિગ્વિજયો.

સ્હેનાર જાતુ હતુ, ને મ્હારી આતુરના જેના તડકાના તાર તણાતા હતા તેજમાની ઉભા મે દેરની હતી.

પણ આ [illegible] ગાથી આવતી [illegible] તે ગજ હતી [illegible]
[illegible] પ્રમા [illegible] અના માના [illegible] આશામંત

[illegible] ઓનાં [illegible] ગણતો [illegible]
[illegible]

પણ [illegible] ગતિથી [illegible] આવતી [illegible]
[illegible]

[illegible] અ [illegible] તેનુ [illegible] જેવુ [illegible] હતુ
[illegible] નાસથી [illegible] કિનોરામા નીર [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible] શુ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
આ [illegible] માથના [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

નાગના અગ્નિખડી ત્હેના કમળથાળમાથી મેવીની મેઘ વિન્તની રજનીના ઘુમ્મટ ઝકોરી લેતા પ્રભાતના વિવિધ દેવળો આકાશ ઘ ને તરંગ છે તે દેવળો ત્હેને વ નમ નેતરંગના દેહની પાખરી એમા ત્હેના ઉલ્લાસના મનો આનન્દના હતા ને એ પુષ્પમન્ના શરોમા પરમ પ્રભુનાના જ પાઠ હતા

નાગની ભાભાગ્યની જેવી મહુ આવિયો આપતી હોય ત્હેવી તે પવાગી, ને મ્હારી પાસે જ થાને તે જન ભરના ગયરી જગતના ગુરુત્વાકર્ષણનુ મધ્યબિન્દુ જાણે હોય તેમ સહજ ભાને મ્હારો પ્રાણ વિનિમય કરી ચેનમને પોતાના પ્રાણસુગથી આ પા ઝોળીમા ભરી તે જાદુગરી ગગનેગણ ચાની ગઠ સૂર્ય ફરે તે તે દિશામા સૂર્યમુખી ફૂલ ફરે ત્હેવી રીતે મ્હારા મનના ફૂલ તે મ્હારા મનની પાછળ પાછળ ફેરતા

એના ચે તો પચરંગીના પાડા જ ગજેતો હતો

ઘુઘરમા ગીનાનન પાણી માગન તેમ તે અમારા નગરી પચરંગીમા જન ભરના મચરી

પાણીઆરે મખીઓએ ત્હેને માર્ગ આપો સત્કાર દીધો પાણી ભરતાં તે જન ઉપર નમી તો જાણે ગગન ઉપર નમેનો ઇન્દ્રધનુષ્યનો બતાબ્ધ

પેલી સખીઓના બેડાં ભરવા હતા બીજના ભરતા હતા સહુ ત્હેની વાટ જોતી ઉભી એક અનીરી સખીએ પૂછ્યુ ઉપા ' ત્હારી ઝાંઝર ભરાઇ કે '

સખીઓ મરકી પડી જાણે મોતીના થાળ વેરાયા

મોઢ મલકનની આ મરવાની ગાઠ કે ત્હેનો ને એ બોન તે વાંકા ઉઠ્યા ' મ્હારી અન્તરાત્મા ગાઢ રહ્યો આનન્દને આધ્ધ ન થયો હ્યો વૃત્તિમામા પ્રગટી હતી, પ્રનાને પ્રગટી હતી,

બ્હેને પામ્બી હતી, ત જ એ ઉષા મ્હાન ઉગનનો જ્યોતિ

ઉષાએ હસીને કહ્યું ના, મ્હારી સ્વપ્ન હજી અધૂરી છ

જપના ઝળ નિઝરતા ય એવુ મધુર નથી બોલતા બ્રહ્માંડભરમા જે માધુર્યના મિરાગ તરે છે, ને નરનારીઓના કાનમા ટહુક મીઠી મીઠી ફૂક મારી જાય છે, ત્હેવી એક અગમ્યના સહેજે આવી અને બની કોકિલ જેવી ટહુકી મ્હારા અંતરમા [illegible] ગાઈ

ને પછી શુ બન્યુ તે મ્હને ખબર નથી ધ્યાનયોગમા યોગીજનો ડૂબી જાય તેમ હું ઊંઘમાં ડૂબી ગયો જાગ્યો ત્હારે પચવટીમા મ્હાન માથા ઉપર એક મેના બોલતી હતી, ને ત્હેને માથે મધ્યાહ્ન તપતો હતો

કુમારિકાઓનો બગીચો

ઉષા કાજે ઉગે છે અને પૂનમાન પરમેશ્વર વિના અન્ય કોઇને કાજે મ્હને કો ઉગ્યો નથી

આ ગરબીના ગગન ના ક્રિયાધર્મમાં ની લક્ષ્મને ગમ પડ્યો છે ? મ્હેલના ક્રિયાકાંડની નાન વગરૂ કે તેમના જ અમાગ જ્ઞાન કા ? ત્યારિ ગીઓની નાકિરાણીથી ચેતનભાર એ નરા વગરા હતા

એક ચાતુર્માસમાં અનાગ નગરની રાજાગાની રચનામાં કો એગ્નો રગ પ નો ? એક નીપણીઅ દીપજે ર્તુ હતું કે હુ તો વિવના મહેની તે પગણના હુ

કુમારિકાઓની કેળવણીનો પ્રશ્ન એટલે ભવિષ્યની પ્રિયતમાઓનો પ્રશ્ન વર્તમાન ઓ ભાવિ નિયતમોના મનમાનો મહાપ્રશ્ન તેનસ્વરાથી પ્રીતમપ્રિયા પ પરને પરાન કે તેમ ગક્ષ પક્ષીથી જે પરાવે તો એ પ્રશ્નના ઉત્તર કેના સુગમ થાય ’

ગોઠ નગરની તજી દોલી પુગલી ; નાગી તો દીગ હો નહોને યાને નારીઓમાં નામ ઉગ હોય, ; બકાલની નાળીઓ નવ નમારેલી ને આથપાક અની હોય અમઅમ સૂકા પાન ને તાજે ઉચરો વરોન ગા ત્યા તે મબના આગ ો ગરનાજના ભરા ગમા ો ગ વનનીના નગર ઉભરતા બાર એવી મ્હને વનાગરા નાગી મારી તેડી નારી પડતા તો ગાનનિરા મહેની જ

વગા ને લાકમમાજ ા લાઆ ઉ લી ન અ ર ળ રાયલી તી
સાલા ના ઉ મારી ભગવનેજને મ ને વેરાગ્ય િનિ શાિતની િગ
શા િ ાયા ગાળામા ઉ ી સા નગા ીઓના ના તાકોભલ ા િ
ગ ત ડપડા વિદ્યાર્થિનીઓ ા હતા ારણુ , ભલ ને મ ના
માનતા ને ગ ાડને સા ા હ ગણુતા તા તેજસ્વી અ ા ઉપર
એ મેના એ ા નર ઉપરના ા ા જેવા ગાભતા પારિગ ઉપર
દિપાવ અડધા ગ ેલા અ્રા ા પાનીઆમા નમલુ નહાુ કેલુ
તુ ન્હાના મ ેકાતની ા જન પ ુ ન ૭ અક્ષરમાના હતી
જેણી પુસ્ષવર્ગનાની મેજ ર્ ડિયાની તી ઉદરથી ય કન્યારા
ગાની ની નાના આશા તા મ િષ્ઓ આ ભિ વાવી ના
આના નદ ી ૧ ૨ શાળાના મ ક્ય મ ય અને ગતો
ઝમ તા ના

મને શાળામા ર ા ે ા િ ત ાતી જ પ ા તી એમ
ન હતુ તનામનમાનભો ચાિ ા ે ર સ રાજેન્દ્ર જન્મતિથિએ
મીઠાઇ ે તી ાગે મેમ ચાનપાન ાપિક પના ભારિત
ગાળામા મ જાનુ ગ ત સ્થપાનુ કારણ મ ના નિતરમ્
ન ા પા એ સાપુ ગ ગ્પુ ા નાતી

તે મ ાિ ની માના પાળતા અને તો ા ગાતી સ્ત્ી ા
ગો ા ા ાળામા ટનીક ક યાગા ની ા ાતા તી ભરત
ભરતી ેટની ગ્ હ ુ રૂ ચતા ેઝની જ ા ગીત ગાતી ા અ
વાસા ના ન ચાનતુ ત પછે દિવ્ય ના ા ા ાની પ્ર િ
ી ે ા નિરખી ીતા જતા પાન મ હેલાઓને મ પિસા
મા મ ે ાુ ાળા ત ઉ ા ય ા ા ા ા ાળા ાપાનલ
અ ગાળાના મ ા ા નપાર ગ ન્ત વગમાવી પરની
ગાય ી ાગીઓ ે ન ની ર ભાર રોપજો ઉપર ન મ
નારગાતી પરા ા જેમ નથ

ઉપાનો નગર તો પરવા નામા પરવા જ હતો

ગમિ ાજોાી ગુહ્ય ગ્રહિતના નિ ાત્મ્ય પાયો એમ મનાયો

નીચે ાિ ત્યાં જાનુ હતું તે પ્રમાણે ગયો માની ની નાની એ ની આજે સુગમણીય ગીતે ારતી હતી ગમ ા થોડું વાર્ષ્ું નવું હતું ચોખ્ખી ઉપર અને લઘ્તી

ગળા તા દ્વાર પાટિયા હતા ને ા ાિમા ા રેસા તા ચોજ ગામ ાર કુંડ પણ આતા હતા કુમારિકાઓને સેજ સુકના ા તન ાા મારી ફૂલઝીણાગીઓને તેની

મહા ાાનંદ તી તે નહિ હતી ાા લાલિત્યથી તે ાગના ભગતી ાુનનો ઉજાનો ા ઉતરે ત્યમ ે ગાગાના પાથિયા ઉતરી આવી

સુ્માર ાપ્યો ઉપર નીલા પડ્ડઝળ તેર રહેલી કુમારિકાઓ દીસતી

તે દિવસે બીજ ાણ, પાણી પાયા ને ઉ ઉઘ્નાગીઓને મોટા મહાફલાગા ટેટું ચણફલામાં એ તુન તે પ્રમાણે મરે સુગમ થયુ ાગ ાે આ નગમા બીજ ાિજ ાપાસા ા ઉપર મજ્લનું મીચન થયુ

મહેનીઓ ટચુ લ્સમાન નિમળા છે ટેકા નવા ગાગાગો ન પહે ા મટેતીએ ામેન ન ન્નમા ચુ ને ગહું ગાગાગોને એકરી કરી ટસાનુ હે મ તી ા મગલ થુ ા ને પ્રમાણે તમારે ભાગીની વ્યાપી ગાળાઓને થુ નવા નવો લેવાના ા ા ાસાના નથી પણ ા તે જ નિત્યનવો ાને પાદને બધાથી જે ઉજગા પહેરો ાને મરિને મહિો નામ નળ્ગે

જગતને સુન્દરીઓ જ સુન્દર ાખો ટેટલું તે સુન્દર રહેશે દુબને દરતી ગૃહિણી મેન નહીં વટ્યા તેના નહીં રહે

મ સાન્તે ય ચામસાજ નિર્મળી જાગે તેટલે તે નિસળ ગણે આ
પેણ નથી જાણતુ તે ટના પાસે

નગી નિમેલે નિમ ગરો ફરીને મતીઓ આખમા અજન
આજેલુ હતું મામ પટ વચ્ચે વિરાજતી ગીઓ તેજમ્વી હતી

મારા પિતા ન થી તા આ તે હું યોગીઓ ભેખ
વણિયા જભના ગન પણ યોગીઓ સાન ચ્હીઓ શીખતા
સહુને નીમવત્તે જે પોતાના નિત્યનમા પાતે નીતીને પહેગે રહેને
મહાગ પિતા બક્ષીમ આપશે ગરતીએ હુ ગ નથી, કાપ
નીખરગે વગના નિમ્મી મ્રી બાન ન પુપના સા નિત્યવ્રો
શીખતા નીખવના મારા પિતાએ ઘ મા નના માગ્ગો **पिता वै
पुत्र** એ તુનિ યાદ છ ને

પછીએ પડથી માન ગાવી જા મા ગ ઉ રો ને
ના ઉગ સાવની ન લાવ નુ મને ના કુ

નીવણ ઘનણુ નમા ભરી સાળાનો મ્રમા ઢળનાચી
ભનનગૂ નળની બચાગ ગોબા નિહાણુ ગાશ થયુ પણ તાન
પછી સાત ગે મારી માગનુ કુ ાઘ ને સાચુ મન હતુ

પ ની ગોખાનની ખનાળ રિતો માં નગીઆને
કુમ્મ નવો મેસ ની મારેલી ને મુમજા કુ છનુ વાનણથી ખાગ
ઓને સન્ઝાનની ભાગ ગનાના ઉપગ ત, સખણની પરત
થતી ને ગાની હમાવી જ, મી ની આ ભરી નરોપો
ચાટગાવા મિ ના નિ મા ઉરગન્ત મા આ ગો માતા જન
મી નનીતા કુરનિઓ આ િ ડેળ તો નિ ખ્યો , ને ર બાકુઓ
ને જન એ ગાનિ મા ાતા ભર્ી લાવતી ગાગ ી
કનગીઓના નિ ગણુ નનિ ાા સાનમા મા ઉત્તી

િઆમિાના તો વારિ ગેવા ાિગ મિ્ળા ઉ હતો ક

શાળામાં ભણતી સરસ્વતીની પુત્રીઓમાંથી ૮૫ ટકા ગૃહિણીધર્મ
સ્વીકારશે, અને તેમાંથી યે ૯૦ ટકા ગરીબ કે સામાન્ય સ્થિતિના
વરને વરશે. એટલે એવા ગૃહિણીઓની પત્નીઓ સહી શોભાના ખ
ર્ચાળ શિક્ષણને બદલે કુટુમ્બોના ગૃહિણીધર્મોનું સંગીન જ્ઞાન આ
પવાનો લક્ષ્ય શાળામાં આવવાનો ખરો હેતુ હતો ને તેથી કવિઓ
ની પવિત્રતાના પાઠ માટે ત્યાં શીખવાતા હતા

ઉષા રંગ માટે ત્યાં [illegible] નર્મદ [illegible] વર્ગોના તરંગ મહને
વારતા આવતા આજે તો એ [illegible] આસપાસ પથરેલી છે ને
રમિન્દ્રી ઉષાના સમ્મોહન્ત ગૃહિણીભાવના ધ્યાનમાં જ અમે રમીએ
છીએ

ને પછી નવા [illegible] શીખવાતા ને મગમગતા નવજ રે કુમા
રિકાઓની કૌમારદર્શિઓ ઉજળા માટી ત્યારે એ બાગમાંતની
ગી વેણીઓ સહી વસન્તાનિલમાં ગૂંથાય ખાની [illegible] થી બીનમીજ
તી આશાની સ્મરણની ગાળીઓ જેવી મ્હોરી રહી મહુરે અન્તરમા
સ્મતર [illegible] વૃષના ને અંગેઅંગે [illegible] વેણીની છટા ને નમણી
પલ્લવહિન્દાનમા મહમારની શાખાની સ્મરણની બનેલીઓ તરી આવી

સુન્દર [illegible]ઓના શાસ્ત્રમાં લખેલું છે કે સુન્દરતા એટલે [illegible]
પણ ન [illegible] પણ ઝગ હિન્દોળ તેજસ્વિતા હસગાગામા પાણી ર
હેરા ને હરણીઓ હોય કે ત્હેવા કુમાર અને કુમારિકાઓને પાણી
દાર સુસુ ર ચેતનભર્યા આત્મવાન્ બીનવતા એ મર શાળાસ્થા
પનનો હેતુ છે, મર કેમર [illegible] સિદ્ધાન્ત ને નક્કર છે

દીપકનો ને સુવાસનો તેમ હું યે તે [illegible] શાળામાં રણ ઝીલતો
ને સુધરતો [illegible]ની પાંખડીઓમાંના જેવા સ્વાભાવિક હાવભાવ ને
અકૃત્રિમ ઉપસ્થિત [illegible] ત્હેના હાલતા [illegible]ગતના અન્તરમાના અંકુરના
ફિરોજ ઉપરના [illegible] ત્હેના નિહાળનો લાવણ્ય અને [illegible] રસિકતા અને
વિનય [illegible] ઉકુ [illegible]ગની [illegible] સુન્દર પામોના જેવા મુ ધ

મગ્નાન ય આમમાજ નિર્મળી બટગે તેના ત નિર્મળ ન શે જે
ાણ નથી જાણતુ ો ે ટના પાછે ો

વળી નિમલે નિમ જવો ટહાન મતનીજીડી માણમા અજન
આજેવુ હતું આમ પગ વચ્ચે વિરાજતી મીનીઓ તેજમી હતી

જ્ઞાન પિતા તન થી ના ા આ ા ા વ્ય ચાગીઓ મમા
વૃજિના ગ્રભના મજા પ ણ માનગીગો માન ચઢીગો શીવતા
મહુને શીખવજે કે પાતાના નિતવમ્મા પાને ધીગેને પાદગ્જે તકેતે
મ ાતા પિતા ગક્ષીમ આપણ મ ાદિએ ુ ે નથી કારણ
નીખવગ વળતા નિમથી સ્ત્રી ખાન ન પુ ષતા આ ા નિ વરાત્રા
ગીવતા ગીખવવા મ ાન પિતાએ જ મા નવા માન્ગો **पिता वै**
पुत्र એ શ્રુતિ ના છ તે

ઓગે પાછલી આર ગાલી ટ ગ ઓના મ ાગ ઉના ને ને
તહેના ા ે માગની ા હોવ એનુ ન્ટ ો ના ડ

નીનપુ લાવણુ ા વનમાળ વાી શાળાનો પ્રવાહ હળવાવી
ભ તગ થાગની ખવાજ ોલાકુ મિલણ ગાણ થયુ પડ ા પોન ે
પછી ભાત મે મ ાી માતાન પુ ાણ ન સાચુ સૂન ા ડુ

એ ી ોભાવતી ે મચાળ વગેગ મ ુ વ સાીઓને
મ ભ નવી જેમ ન મ ાી ન મ ન ડુ ા ત વારણથી બાળ
ોને વ ન્તાની ભાવ ા ોગાતા ઉપ ા ત, મગ ગની વ્વત
થતી ને શાળાની ક્રમાવી જન ી ી ઝા ા ભરી ન ોપ ા
ગગમવી મિ ના રિ મ્યા ઉમગ ત ાિ મગો માતા જન
ની વનો ા ડુ નિમાો અ ા ડ ગ તો નિ ષ્યા ા ને ભાડુઆ
ા ે ેજન મ માન ાગ્ગા ગ ાતા વ ી માવતી ા માગવતી
વનીઓના નહિ પશુ નમનિ ાના ભાવમા મ ા ની

િ મણ્િમાતા વ ા ન ાગ અવ અવિનળ મિદ્ધા ત હતો ક

શાળામાં ભણતી સરસ્વતીની પુત્રીઓમાંથી ૯૫ ટકા ગૃહિણીધર્મ સ્વીકારશે, અને તેમાંથી પણ ૯૦ ટકા ગરીબ કે સામાન્ય સ્થિતિના વર્ગને વરશે એમને ખોરાક પીરસવાની પરગિસા મહી ગોભાના ખ ર્ચાળ શિક્ષણને બદલે કુમારિકાના ગૃહિણીધર્મોનું સંગીન જ્ઞાન આ પવાનો લક્ષ્ય શાળામાં રાખવાનો ખાસ હેતુ હતો તેથી અવમો ની પવિત્રતાના પાઠ સાથે રસોઈ શીખવાતા હતા

ઊા વર સાંજે ત્યારે હું જ્ઞાનમન્દિર અને તેના ત ગ હને વારંવાર આવતા આજે તો એ જ સ્થિતિના આસપાસ પથરાયેલી છે ને રમિ ઝી ઉષાના રમણીય ગૃહિણીઓના ધ્યાનમાં અમે રમીએ છીએ

ને પછી નવા રંગ શીખવાના ને બ ાગ ાના નવનવે મા ર્ગોમોની ડોમારમિઓ ઉગતા સાડી રંગ એ બાળાઓ તન્વી ગી વેણીઓ સરી વસન્તાનિલમાં રેતા ખાતી ત્યો થી લચીનમી જ તી બાળાની રમતની ગણીઓ જેવી મોંઘી રહી અને અન્તરમાં રમતરંગ ઝૂમતા ને અંગેઅંગે રંગ ભરતા વેણીની છટા રેનમણા પરહિન્દાનમાં સહકારની શાખાની રમતની સંખ્યાઓ તરી આવી

✓ સુન્દર બાળાઓના રાત્રમાં લખેલું છે કે સુન્દરતા એને ન પણ નહીં પણ છગ હિન્ડોળ તેજસ્વિતા હસતા ગામમાં પાણી ર વહેરા ને નગરીઓ હોય કે તેવા કુમાર અને કુમારિકાએ ને પાણી સાર સુખુ ઝર ચેતનભરા આ સમાન ખીલવવા એ સર શાળાસ્થા પનનો હેતુ છે, સર કેળવણીનો સિદ્ધાન્ત પણ એ જ છે ✓

શીખવતો ને સુધારતો તેમ હું પણ તે બ્યા શાળામાં રણ શીખતો ને સુધરતો રતી પાસડીઓમાંના જેવા સ્વાભાવિક હાવભાવ ને પ્રકૃતિમ ઉરપરિમલ મને ત્યાં દેખાતા - રતના અન્તરમાંના ઋતુના મિશ્ર ઉગતા ... ત્યાં નિર્મળતા તારુણ્ય અને લજ્જા, સ્મિતા અને વિનય ... ઉછરતી માનપણીબીની કુમાર પાસેના જેવા સુ ધ

કામા ભાન લેતા ... નવા રામ ... ને ...
... તેમાથી જૂના ...
... જૂના ...
જૂના ...
સુગમ ...

... ભરતી ... વીના તેમાં ...
...
...
... પાને ... પણ થતી ... ગતિ ...
...
...

એ ...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...

...
...
...
...

ઉષા તેને ક ગ આત્માનો પ્રથમ અભિલાષ હતો તેની ત્રામા મૂર્તિના આ ક મ્હને સ્વપ્નામા યે ભોગવતા મ્હાગ આત્માનો દ્વિતીય અભિલાષ ને આશીર્વાદ એ હતો ન્હારી Cા જેવી જગતના મહુ કુમારોને ઉષા મળે Cપા અદ્વિતીય હતી સાદે જ C‍ા જેવી અન્ય કુમારિકાઓને શણગારવા મથનો

તે જ્યાતિર્વિખ્યાત પ્રત્યુષિકામાની શક્તિએ ગ્રી ૃષ્ણચન્દ્રે ગોપિકાઓને પ્રેમ મા ચો કહ્યો નિજ ૃદય પણ ગુગી ધીને ખોપી । પતિવારમાની પ્રત્યે જેમ ન્હાને જેમ ન્હાને સમપ્યો હતો તેમ મ્હારે યે Cાની મધ્યમૂર્તિએ ગ્ગી ત્યાને પ્રત્યે સમુદ્રાને મધુમાલિની આપવાના અભિલાષ હતા જ્યા સૂર્ય મને જ્યા તેનુ રિપુ ? જ્યા ૃષ્ણચન્દ્ર ? એ તો મન જતો જ હતો પણ પ્રમાર્થ ના જેમમા માર્ગ ગાડા હતી મ્હને નથી એવું મ્હો મગ ને એમા અન્તરમાથી નિર્જન આ ગા Cહ્યા

સારાનુ ને માનતુ હામ ઉષાએ હ્વારે મ્હારી પાસેથી લીધુ ને ચિત્ત મ્હારુ ધીમે પ્રેમ । ઘુ રજ ધીમા નથી ને વિશે મ્હવા ગ્ની સાધ્ય હતી જગતનિમગ્ન પ્રાધામા મોટી ન. ની જન્મ પથ તૈ હતી મન્દ ને ત્યાર કુમારિકાઓના અને ગ્રી મ્હારા ટેનાપ સઘળેના પલ ગ્નાગી સમાના રાજે મ ગ હતા અને ના અક્ષર જાણે ભૂમિતિના ઝીણા ઝીણા ચિત્ર અંકિત । નુકુન્દ હતા પણ ઉષાના અક્ષર । મ્હોતીઓએ જ્યુ ? એ તો મોતીના ધ્યા સૂર્યના દેહ મની ઓજાલીમાથી ? નમાની ઉતાગે પાની વ ી ત્યારે જાણ્યા જાણે મોગરાના આ નિયાનીજ ગાલાઓ ગો તેની મ્હને ભાગી વિસાતીના ત્યાગ માત્રાયાર ગે હૈયા નિ પ્ગા મ્હરુએ જ્યુ ઇનામ Cપાનુ

ને વાચન । પૃથ્વીના ની ત્યારે ગોરની તો હમે સાભળી ને પણ આ નો કેનો ની ગ્લાનિ ભોગતી હતી મહે શીખવ્યા હતા તેવા શુદ્ધ અને શુ । પાની પાની વર્ણો સ્ત્રીને સૂત્રોચ્ચાર કર ! માનિ

ઘાઓએ નીના ટના િનામ પાણીનુ એ ચિ તા થતી હતી તેહ
ઉપાએ વાચન આ ધુ ન ન ો ળ ના ઉ ચારણમા ભૂન થતી તો
ગહી પગ એવુ ઇ વિ ુદ્ધ પ મ નુકુમાન્દ ો સાદુ ે તે ખાિ ા
ક તી અજમ ામ ગીગોળ ગેગે પચ્ ફગીને એનતી
અધ્યપુને ચે ર માને ાન ાઢી વીણા ગ ખડ માકુ તો ઘણી
ભેગા સુપ્યુ ા તુ ો બધાએ નુગ્ગુ ાન પ ા ન્મા ના સાક્ષાત્ ઘગીવ
ગીની જ ધાગ્યા ના નાશ ન ા લાનિત ા તો નાગગીના મન ી
મન ય િલ્ઓમે વાનનમા ગાા ટલી ચિંતા ની નથુ તી ગતો
ન ાડી થેડા પિતાનાની ૯ ા ક્ષી સુગ્માન ગ તી પરા જવનગ તા
દ્ય દ્ય મીત મેયો તા ઉપાજ મેના ન ા મ માના મા ગાઠ
ઉપ વાચનન હતામે ઉનનુ

પાળેના ા વિ ાજ ાા નડી શ્ નનાનુ સગનુ સરમાનુ ન
ાનુ ઉપા ય અના રમતી–રમતી આના મગી સમી નિશાન ચાખો
અગચર્ય મમી ન ર ની મા ી શ ાની નાવિ મડા ગુ નાગ ચનરા
ઝ્તા ર્ ાા ાિ ેા સ મન તે પ ગ્યા ાાગ્રતા નાચતા નાન્તા
આ મની ખક્ષી ને જગતુ તેજ સનદી ગીની તની ન ા િસાચ
ો આ ના તો વી ા નાતા નિ રાા ા ચા ર ર્ નનાગમા તગ
તનના ઉાાતા નરા ત નના ાાા ાા નાન નમી ાના તે
ં ા મા ા જાતિ નાના ન ગીનાઇ હેનામ આપતા આપતા ક ા
ન ની ડાળગીઓ નમી નજા ા અ ાુ િમો ઘ ઉ ઉગ ન ન ાના
ધ્ુ ાગમિુ જા ાવિષાત મન ન ો અભિનાનશા તન નનાગમા
આપ્યા પણુ અ આ ન્ચૂ ામણિ ા નક્ષુગ્મની ન વધારે ગુ ગ
મમ ર તા ન ા ી ઉપા ાર્મા ા પોને જ તના

નો ા નની ન અ ર નુ ર રમિ ર મનીપ એર ઘ ાએ
ઝગે ત બારણી ઉનાને ્ ાામ માપતા ઉના ની ાગતા રહેને
્ અનગલ માનતા
ત િમ ગ ગા ે મ આથા ા ે ાો ઠગી ાની નયન

સન્મુખ મઢ્યો ને હેનું પૃથક્કરણ ગ્વા ૯ બેગ ઉષાના ઝમના ઝરણા કઈ થી પ્રગટતા ? હેના નયનમા હતા કે હેના વ નમા ? હેની છટામા હતા ? હેના સૌન્દર્યમા ? હેના તેજસ્વરૂપમા હતા કે હેના નૃત્યઉલ્લાસઆન્દોલ્મા ? ઉષાના આ પૂર્ણ ક્યાંથી આવતા ? ક્યાની વઇ વિભૂતિ મ્હને નિમન્ત્રણતી હતી ?

મ્હને લાગ્યુ કે મ્હારો શ્રમ મિથ્યા હતો આભના અગણાના અનન્તકોટી ચાંદરણામાથી રાત્રિના રસઝરણા નિઝરે કે તેમ ઉષાની અગાનાના છિદ્રછિદ્રમાથી રસના ઝરણુ નિર્ઝરના નિગરના અદ્ભુત ત્વના પૃથક્કરણ જેટલુ ઉષાના અદ્ભુતનુ પૃથક્કરણુ અઘરૂ ભાસ્યુ

સૌન્દર્યઉપવનમાથી એ જ ફૂલ મ્હને કેમ નોતરતુ ? કુમારિકાઓના બગીચામાથી ઉષાની જ રસસુગન્ધ કાં મ્હને આવતી ? પીવુ ચિન્તન આદર્યુ ને એમ ઉત્તર મળ્યો

સીતા અને દ્રોપદી, તારા અને દમયન્તી સહનશીલતાની **क्षमया धरित्रीनी** જ્વલન્ત મૂર્તિઓ છે જૂલિયેટ ને શકુન્તલા લયલા ને શીરીન ને સુલેખા વિલાસની-**शयनेषु रमा**ની સજીવન પ્રતિમાઓ છે લોરા અને બિયેટ્રિસ વિજ્ઞાનોની મહા કલ્પનાની રાજકુવરીઓ છે પણ ઉષા ! સત્યની માના પરમ સત્ય સમી ઉષા ! પારિજાતના પુષ્પ સરિખડી ઉષા દેવની દેવાગના હતી પ્રકૃતિની પહેલી પુત્રી હતી જાણે આભને યે અદ્ધર ઝીની ચાલતી જાણે પૃથ્વીની પશ્ચિમી માઓ યે હેને માર્ગની રેખાઓ લાગતી તારવિમાના યે તેજની પાર જતા હેના દૃષ્ટિતેજ જાણે બ્રહ્માડપાર પરવરતા અમન ત સમા હેના પગલાની મૃદુગતિ વાયુરાજની લહરીઓ સમી મગમગતી હેની ઉછળતી અગધારાઓ તો જાણે પૃથ્વીના પડ ફાડી ઉડતી પાતાળગગાની રસસેરો હતી જયનાનુ સમી સ્નેહની વલ્લી સમી, પરમ સત્યની માનવ તા સમી, ઉષા ઉલ્લાસતી હતી તે દીન સહનશીલતા ન હતી

તે વિનાસરની ભાગ્યપૂતળી ન હતી, તે કુમારમૂર્તિ સમી હેતા જ ન હતી તે આશા ને ઉત્સાહની, પ્રભુ ને પ્રતિભાની તે [illegible] હતી તે [illegible] તા [illegible] આન [illegible] [illegible] િતા ને મોન [illegible] ની [illegible] હતી તે [illegible] ની પરમ ભાર [illegible] તી જગતને [illegible] નહિ પણ જગતને [illegible] જગતને [illegible] જ નહી પણ જગતને સાચુ સિદ્ધ [illegible] જગતને પયાને [illegible] પણ જગતના [illegible] પાછળની ચાલ બેવડાવી સ્કમજવા ને સમજાવવા તે જગતમા આરી હતી આ [illegible] મા [illegible] આના મગીચામા [illegible] એ [illegible] નિત્વ [illegible] ને [illegible] આમ વધુનુ [illegible]

મેં [illegible] મા એવી ઉસ્ટ તા [illegible] [illegible] નયન એ [illegible] મા [illegible]

પ્રભ પોતાની [illegible] લતા [illegible] મેરી ઉપાની [illegible] ભાગ ભાવને આ થતી [illegible] પ્રભુની [illegible] પાન પ્રમળ તેને લા યે નથી ઉપાના [illegible] નથી ને જ [illegible] નહી [illegible]

[illegible] ના ઉમાના [illegible] ની ઝીબ્બરેલી સમમનના [illegible] તે [illegible] [illegible] અને મૂળભા [illegible] જરિ [illegible] અભિમાન મંદિરની મનાવધ [illegible] નમ જે આવે તેને તે [illegible] હતી [illegible] સભા જગ [illegible] મા [illegible] પાઠના [illegible] ન [illegible] ઓની ભર્ગ [illegible] જીવન [illegible] મો [illegible] િખમાતી [illegible] હતી તે [illegible] [illegible] ને [illegible] ઉગાએ પોતાની [illegible]

[illegible] ના પરીક્ષા [illegible] ના [illegible] ને [illegible] [illegible] લખા [illegible] તો મહુને [illegible] હતા પણ [illegible] ગીના લેખ [illegible] માના [illegible] ને [illegible] મોને [illegible]

વાના બાળ હતા અંકગણિત અને વસ્તુગણિતમા કેનો બે છે એ નો ગાપનો બહુ જાણીએ છીએ

'શુ જાણે બ્યા ગઈ? વસ્તુને શુ જાણે ત્યા ( ) ?' એ સૂત્ર માતા ગયતું પરિપાલન કરી વાળાના અભ્યાસક્રમમા ન તુરત ઉપર ભાર મૂકવામા આવતો

ઉષાનો આ નુ ૨ પક્ષ હતો ચન્દ્રમિત્ર ની રે ચાવુ પ્ર ૨ શમાન નથી પણ નુ ન પક્ષમા ચન્દ્ર ના નિપ્રતિનિ ઉકડે છે તેમ ઉષાની ગ્ર ના ઉકડતી રતી વસન્તના ઉત્સવિયા વસન્તચન્દ્રિ ાને જે ભાવથી મતારે છે તે ભાવથી ; ઉષાની ચ ની મ: ાગ્તો. ડિયા એણાગ જીવનની વસન્તનો નુ ન પક્ષ હતી

કન્યાજીવણીનો પ્રશ્ન ભવિષ્યની પ્રિયતમા પત્નીઓ તેમ જ માતાઓનો છે અને અન્તઃપુણાની મા પુત્રીઓ સૌન્દર્યયુ માતા મિ ખડી વિધ્રક્રમ પાળનારી શ્રેણીઓ છે એ ારી નાગામા ગવનુ ના વીચવવાનો યે નિમ ગ્ખાઓ નો ખોટા પૈસા જેવા અનુ ગ્રણુના ઢોળવાળા રહન ગે ોણીઓ પળા જેવા પદાર્થના તેમને તે નહોતુ રૂચતુ ગ્ખો યા નવી જાન ત્યાર સરે તે ગામે ાને જાવા પામ પોતે પીરમતા એ ભગિો ન વીમતા છતા રે ગવણ નાનો ગૃહિણીધમ માની તેઓ બહિ ાર ગ્તા વસગવના જેવો નજેટનો જ જમાનાનો યે ; સતનિર્મિત ગૃહિણીધમ છે એ સિદ્ધાન્ત પાલન હવે ધવગવનાગ ો ગ્મોઠવાને રો જમાનાગ નગ્નાર સ્હમજતા ન હતા એમના જેવી માત નરનન્યાઓ વ નતારીઓની આ નાળા ન ટોનાને ારણે જમાનાની ગમિક ો નિત્યઉપયોગી કલાઓની મારિકાઓને ાવણી અહી અપાતી હતી નાગરન વિવવિધની ગરોળી પૂરવી અન ાનાં સ્વસ્તિકા ને ; ન પાડવા અગયગ ને ાગ ગીગ્રા, મયૂર ને મેનાના ચિત્રો મા વા ચિત્રનિશાનુ એ અમારે

પરંતુ પગથિયું ગણાતું નવી નવી નાતીઓનું [illegible] વિષે
પ્રદર્શન ભરાતું થાય. વખતમાં તે વાડે ખરચે એમ [illegible] તેને
ગૃહાશ્રમમાંથી સિદ્ધાન્તો શીખવાના નિયમનુઆ શાળામાં વાર
વાને બદલે બાનિ એઓ પોતપોતાને જે ગધનપી એ ને જેવી હતી
નિત્યબોધ લાવે એમ ન [illegible] અહેતીજીએ શાળાખાતાને
લખ્યું શાળાખાતાએ મા સૂચના મજૂર રાખી એવી ઉત્તમ વ્યવ
હા સૂચનાઓ કરવા માટે સહૂતીજીને વ [illegible] આપી

અમારી શાળા ગૃહિણીઓ કેળવવાની હતી [illegible] લીલા સરક
વાની ન હતી

આમ નવિલાના મન [illegible] ના વખત વાની પ્રથમ પોથીક
શાળામાં શીખવાતી પણ એ વિષયોમાં સાથી ના અંતઃકરણ માગ
સુર છે એ સ્હમજવાનું અ [illegible] ત મ ના મનમાં ઉતરે
ભવિષ્યની માતાઓ પોતપોતાની માતાઓના ભાવ [illegible] પછી
ઝળાય એ મર્મ [illegible]

રમ નીખરવા નહીં પણ પળાવવા માંડ્યા તો સહૂતીજીને
ભાળજો ગ્રાના શોખ હતો તે જેવું [illegible] પામેના
મ [illegible] ગુણ ઉત્તમ દક્ષિણા આપીને સહૂતીજીએ અનિ ગમા
નિત્ય થા વા રવા જોનારી બહેનોને પ્રકૃતિ ય થઈ ગે ઉપ
રાંતો શામ મચાવતો [illegible] જ્યાના ગયા તે ધિરા ગાઇ,
જેવ પના માનો [illegible] પામી અનિ સ્તનો પ માર્ગ રમ સ્ત્રીઓ
[illegible] નાનું બ્રહ્માનંદનું લીધું મા માલિકોના મલિવાની
તે અધિકારી મ સાહિબની સમી મતો ગઈ આમ વગ નીખવવાને
મ વે પળાવવાના બન્ને માનવની મગર ના થ

અભિલાષ ને આશા અનુસાર સુધારવા મથે છે ત્હેની જ રીતે
પ્રિયતમ કેવા જોઈએ એ પ્રિયતમા જ પૂર્ણ સમજે, ને તેથી જ
કુમારશાળાને કોઈ એક સુન્દરી પોતાના સુન્દર અભિલાષ ને આશાઓ
અનુસાર સુધારે તો કેવું સારું ? વાછડાની ગમાણો જેવી કુમારશા
ળાઓ તો કેવી સુજનતાના માળા જેવી સુન્દર બને !

સુન્દરમાં સુન્દર સૌભાગ્યના સૌન્દર્ય સુન્દરીની સુન્દરતાથી ઝળ
વાય છે. પ્રિયતમાને કાજે પ્રિયતમ પોતાની પર્ણકુટી કે પ્રાસાદ
નિરન્તર શણગાર્યા કરે, ત્હો પણ પ્રિયજનને લાયકના આરામ કોઈ
દિવસ શણગારી શક્યું છે ? ઉષાને કાજે પૃથ્વીને સહુ અધુરૂં અપૂર્ણ
લાગતું.

કુમારિકાઓ અને ત્હેમના ભાઈઓની પેરે સ્પર્ધા આરંભી
હતી. ભૂતકાળનો ઇતિહાસ ભણે ને વર્તમાનનો ચડતો ઇતિહાસ ન
જાણે એ અનુચિત કહેવાય. એટલે આધુનિક વિદ્વાનોના નવગ્રન્થો
અને વર્તમાન સમયના [illegible] ચિત્રો સમેત વર્તમાનપત્રો
વાચવા-વિચારવાનું શરૂ કરાતાં ત્હા કુમારીના ભાઈ સાથે ગોઠવાતું
ને અનેક [illegible] ત્હેની બરાબર થતી. ઉષાના
ભાઈઓ કરતાં ઉષા એમાં હમેશાં ચડતી.

અમારા નગરના એક સમાજનિરીક્ષક ને વસ્તુવિચારક મિત્રે
એક વેળા મને કહ્યું હતું કે જગતના જુવાનિયાઓને રસિકાઓ
જોઈએ છીએ, ગૃહિણીઓ નથી જોઈતી અને પુરાણામાં ત્હેમણે
પૃથ્વીનો મહાન પ્રેમભાવનો [illegible] ભાવનાદેશમાં કે
સિદ્ધાન્તવિવેકમાં એવો રસિકા ને ગૃહિણીનો મ્હારે તો ભેદ જ ન
હતો. કારણ કે ભોગના [illegible] ચીતરવા પડતા નથી. તેમ જ વળી રસિકા
ગૃહદેશમાં [illegible] વાવે તો ઉગારે તો ગૃહિણી કહેવાય, ને ગૃહિણી
રસદેશમાં ગૃહભાર ભૂલાવ ને સ્હોહાવે તો રસિકા કહેવાય. ઉષા
મ્હારે અતિ સંસારી ગૃહલક્ષ્મી કે સંયોગિની રસિકા જ છે. [illegible]

ણનો મિદ્ધા ત ો અપવાદો ચ ુભ ગે આ ય એ વિચાર મિ
ના વનમા મતા ન તા મ ત ે પ્રથમ નિ પોની રમિતા
મોહિની વાણી ની ગૃતિ ણીનાન ી નહિ પ્રિયતનાના પુણ્યતરના પ્રમ
ને ોમોને ચ ાગ ોના અ ની ને અગો ભાવના વત્સલ કારતી
ુ દગતાના જ ુની ચટની લાગી ન ર ા ની સાણુ ી ગીથી
ભાતના ા ામા ાનેય આ ણુ છ ા ની માન પોતને જ
મનુ જાતિ નહિ પા મે પણ એ ભાનમાહુ ી ન પડછાયાસા જ
પથ તી યા ના ાની ભાતીગ યુ ડીો ો એ ના હેતુ નથી
ાનીમા ામાપી ાળ પ ત મ ાના ા પ ા ીની મનની
ફ્નલા ીતન ૯ અમાગ ન ી ાનાળામા નાણુ ને પિત્તળ
તુ સાુ ને ુ ય તુ તે ન ુ નગાન્નાન પરિશુદ્ધિ પછી ઉર
ભાતભાતના ીત ામપુ ીતના ુ મા મન તુ ને અણગમો
તો માન પન ાી ાા ીતગાો જ હતા

ઉગ ા મ ાો ન િ ગા ા ગી ા ા ફ્ન ઉતયા
હો ીત ાછ ના ા ત ા યાતુો ુ ા ા ત ૧૯ અને નિય
જ ને ણગા ત પુ પાપા ાના, પણ નગાની ળાએ
ટલી ાવાની ગ ા ના ભાગની ની તે ચિત્ત ીતની ને બે
ુમાિ ાો િતા પપુ ની મ ગોની પ્રધાન ભાનરા ોમ
ગાળામા ાપણ માસ ી ા

નગા ા ા િતા ે મ જ ાનાઅ ની પણ ઉ ન ી
િતા અ શાળાની ાી ાનાઓ ચશે ગેમ ુ નાનના ની
ુમાિ ાઅ ના ન જ મ ન ૃનિશ ત િતા ાી જગતુ
મ દ મા ુ ા ન ા મ ો ાો તેની ચે નવા ુ ાી
ાના ગગ ા ાની િતા ા માિ ન ાનિ ને જના
ઉ ના તા

જગતમાં ઉષા વિના અન્યથા સૌન્દર્ય નથી એમ મ્હારૂં કહેવું નથી પણ બીજી સુન્દરીઓ સૌન્દર્યના અવતાર હતી ને ઉષા સૌન્દર્ય પોતે જ હતી.

જે ભાવથી ભક્ત જન દેવમન્દિરે સંચરે છે તે પુણ્યભાવથી હું મારી કુમારિકાઓની બગીચે જતો. સુજ ગ્રહદેવીના સિંહાસન સ્હામે ઉભા રહેતા તે ગ્રહદેવીને ચરણે મારું શિર ધરતો ત્હેની સુનામના જગતમાં ફરતી જગતની સર્વ સરિતાઓ સમુદ્રમાં સમાય છે તેમ મ્હારી સર્વ ભાવનાઓ તે સૌન્દર્યસાગર ઉષાને અભિષેકતી.

પાઠશાળા એમ પુણ્યમન્દિર બની, અને જાણે કે આરસની પૂતળીઓને બદલે આત્મલક્ષ્મીવંતી બાલ પુણ્યમૂર્તિઓ ત્હાં વિરાજતી થઈ ઉષાના ઉરના પુણ્યરંગો મારી શાળામાં ઉડતા, અને મારી કુમારિકાઓને વધાવતા હતા.

એમ બ્રહ્મકુમારિકાના અદ્ભુત તેજ તે કન્યાશાળામાં ઠામ ઠામ સ્ફુરી રહ્યા.

અને એ વર્ષે ત્યાં સમારંભ 'બ્રહ્મચારિણીઓનો વાર્ષિક બ્રહ્મમહોત્સવ'. કુમારિકાઓની ઉરભાવનાઓનો તો ક્યારનો ઉમંગ હતો. સુખશાળાના ફૂલના તોરણ ને પલ્લવની વેલો બારણાઓના મૂકેલા હતા. પાતાના ઓરડા સમીઅમીનગરના ની વસ તનારિકાની વેળીની ત ગાનનિ નગરકુમારીઓએ ભરેલી હતી. સભામંડપના શણગારને વિદ્યાર્થિનીઓએ શોભાવ્યા હતા. સભાના લોકહિતૈષી સન્માન્ય બુદ્ધિવૃદ્ધ લોકો આવીને સિંહાસને સમારંભાર્થ સભા વિરાજ્યા હતા. તે સિંહાસનને ફરતી કુમકુમડાંથી કુમારિકાઓએ ભરેલી હતી. ઠામ ઠામ દીપતા કુંકુમ ને કેસરના આશીર્વાદ મન્ત્રો ને ઉપનિષદ્સૂત્રો બ્રહ્મચારિણીઓએ આલેખેલા હતા. આસપાસ નક્ષત્રમંડળ સમા શોભતા રંગના સતારાનો બેઠા હતા. ત્હેમની સ્થાન

સુવર્ણતા સ્વ નવીના ...વર્ગોઓએ સમર્પલી હતી આગલી રાત્રિ
બાલાઓએ વાપકોત્સવનું ... ગીતુ ... સર વ્યવસ્થા ત
શોભાને ... સમગ્ર ... પ્રભાતના ગસ સ્મી રતી
... સુવર્ણ ... જ આ ... બાળાઓના ઉત્સવસ્થો
... ગમે ... ક્રમ ... જાણે ... સ્વનું ...
અર્વનતુ સ બાળાઓ માટના હોય જેમ ... આ ની મસી વિરલ
મહેતી પવિત્રતાનો મધ્ય પ્ર ... ની પ્રાતઃબાભાવનાવ તો સામે
મૂર્તિ ઋષિકુમાર સરીખા એ તેજ ના ... સંત યતીશાભાના
અધિષ્ઠાતા નિભાવે રતે ... જેવા પ્ર ... પ્રભુ ... મ ... ના ...
પિતૃ ... તેમના ... માતૃમ ...
સ્વી આજે ઉપાનો ... જે ... ઉજવાતો હોય એમ
સ્હો તો લાગ્યું સૌન્દર્ય ને પ્રિય રમ્ય અને મધ્યા ... બાળાઓએ
પ્રથમ ગર ... પછી ... (Excelsior) ના લાગણી
ગા ... તેના ... માતા તથા ...
શ્રી ... સિવ ... નીરાત્મ ... નિજ પરિવાર સાથે
જગતના ... ક્ષણિક ... પરમ તીર્થ ... ગ
... સુધી ... ગગન ... કુમાર
... સાથે ... પહેલી ... શમશે ... જગ
તો ... મહામાસ ... આવતી ... નવરાત્રિના
... ઉશા પધારી ...
... ગા ... નગરમાં ... વાસ્તવના ... શ્રીય સાથે
ગવાયા ... પછી ... નામ ... ... બાના તોને પહેની
તેનામ આપ્યા ... અ ... નિમ લીના ...
પ્રેક્ષ ... તેના ... નિવે ને શિષ્ટ ઊરની
તાળીઓ ... પાનાના તેનામ લઈ
... નામ ... બાળાઓ
... પોતાના ...

ઉચ્ચે ગગનમડળના મધ્યમા પહોચે તેમ તેમ ચન્દ્રની ચન્દ્રિકા ખીલે છે એમ ઉત્સવમડપના મધ્યમા આવતી ગઈ તેમ તેમ ઉદાતી તેજસ્વિતા ખીલતી વાની નાચતી ને નિરખતી આવી હતી સભા ક્ષોભ ન હતો વિશ્વને વિભૂતિ આપતી જાણે વાગીશ્વરી સ્વર્ગ ઉતરતી હોય તેવી ને કુમારિકા પધારી ધનપતિની વિહારી હોય તેમ તેઓ સર્વપૂજ્ય પતાના ઓવારણા લીધા એમ-એમ ઇનામ નગરલક્ષ્મીએ પ્રફુલ્લ વદને હસતા હસતા આપ્યા ને ઉભા પ્રફુલ્લ વદને હસતા હસતા લીધા વળી એક વખત ઓવારણા વારી સૌભાગ્ય મો હર્ષનો વિજયોત્સવ જતો હોય તેમ તે ઉન્નતભાવે પાછી પધારી ને તે પાછી વળી ત્યારે જ સાથે ગાયનનુ વાદ્ય ઉપર ને ગરજે તેમ સમસ્ત સભામડળ-નગર ને નગર, લોકનન્દ સભાપતિ અને તેમના પુષ્પની,- મહુની ગોષ્ઠી માન હર્ષની વાણીઓ ઉભરાઈ જાણે વરસવા લાગી ને ધન્યવાદની ધારાઓ આવે તાળીઓની મહાગર્જના ગાજી રહી ના હાર ઉત્સવનો પરમ પ્રસગ તો તે નહિ પણ ને પછીનો હતો ગર્જનાગાર ભામાની સુવર્ણિણી ગ પ્રગટે તેમ ઉતાનુ નક્ષત્રિણી પ્રગટ્યુ ને ત્યારી ઉપર રહ્યુ પોતાના ઉપર નર્તતો વન્ત્ર્યા તે એ દરબાર દ્વાર ઉપાસે ત્યાગ ઉપર ગેઝ્યો મહભાનર્તિત સભા ધારે તેને વગરવેર પુષ્પમુગટના તેજ ઉતારી તે તેજમુગટ ઉપાસે એ દક્ષિણેતુ ઉપર મ્હને પાયો ને પહેરાવ્યો અને હસમુખ ની સૂર્યકમલ નમે તેમ વનમડન નમાવી, વનથી મ્હને નમાવ્યો મારા ઉત્સવની તો પુષ્પકલગુ તે હતી

તે દિવસે અમારા નગરના નાગરિકોની સદાસભામા વિજયડકો વાગ્યો કે કુમારિકાઓના બગીચામા સર્વોત્તમ સૌભાગ્યપુષ્પ ઉતા છે

ચન્દ્રકાને અભિનંદિયે

હમણા હમણા ...ાર નહિ ગિ... ન... યતા ...તા

થોડાક વર્ષો ઉપર અમારા નગરમા એ ...ગના પીઢિયામાથી બે આનીઓ વગસતી જમાનાના થાગ મે ખ...ભાની બીજી ખડમા ... C...તા શાળનાથી ભોજનસામગ્રી અનોપ થતી ને આવતી ...નતા ... ... ને બનતુ ને બા...મતના ટાગોળા ...ઉત્નયને તે ...ખતા છેક એવા તો ...ી પણ ... એવા જ... ...મણા ...મણા મા... મહિ થતા

ને એ મ...ો ...ાત્મરનના જ... મ... પા...ગરી જ ...

મે ...િ...ાજરે ...જમાગરાથી ...ીરે આ...ો તો એ...ગ...ની ...ટાજ અનેરી ...તુઓ એની એ જ ને માની... ...જ ...તી પણ ...િ આનનરી ગોભા જમ...ુ ...ા ની ...યાય... ...ી પ્રથમ પ...નપા પડી વાનાનના ...આની ...જ જે ...નાભ્માથી ...ાભ ... એવી મ્હા... ઓ... ...ાી ...જ મેનગોસારોની ...ાબતી ...ી ...ાઠ ...મજવુ નહિ પણ વાચું ... નરામા ગજમાનુ તેજ લ...ુ છે ... નવાનુ ...શે

આજે ...ે ...ા...પુનો ...નરશિત ...િર્નિર્મન ...ા ... અ...મ શ...ા નો ...પૂ... ... ...ો ... ...ે... નો ... ...ને ...ા ...યા ...ો એમ ...ા...ીલીવુ ...ગ... અથ ...ગન મ...ાર...ો...ો તો આપણે નિ...ર લેખાગ ...ીએ ને ...

હમણા હમણા મ્હાર મન્દિર મ્હાગના સૂર્યતેજ વ્હે ા આવે છે, ને રાત્રીના ચન્દ્રતેજ વધુ ગે ા ા છે જાણે એ દેવોના ચં તે જાદુને અનુમોદન હોય ને ! મ્હે વાર્યું કે નાયુગ જે મ્હારીગાભણાના પડદા ખસેડ્યા ટરો સૂર્યચન્દ્રના જાદુ ઓઠા પડ્યા તે અનિર્વને ગે આમન્ત્રા પણ ગોખમાના વ ા છાટેલી ન મમારેલી ર ગી તે શુ નામ જોવુ ?

ટલીદ નાર માનતી - ને છે પહેલુ, ને એ છે પછી

મ્હારા કપડાની છટા યે વધતી ચાલી મ્હે તો તે દિનો પુ ન હતુ પણ એક ટોળ ટરી કે રાજબાગમા હમણા હમણા બા જાઓ ના હેમા કે ? ઘેર વાળી રાખવા માડ્યો કે શુ ? ત્યારે મ્હે જોયુ કે મ્હાગ નિત્યસ્ત્રોમા સુરક્તા પ્ર ાગતી હતી વ્હેનો પૂછ્યુ, તુ અત્ની કરે ઝે ? તો કહે ના મર્દના કિરણ કરી જતા હગ નહી તો કપડા ચળકે ટ ? મ્હે ટહ્યુ ગાડી થઇ છે કે ગાડા ધારે ઝે ? તો કટે, ડાહ્યાડમરાઓ યે ગાડા થઇ ગેલા (ા છે

(મણા હમણા જ્યોતિષિ જેગ ને દેરીની ટેલીના જેવા તે ઉત્તરા આપતી

ખરેખર, ત્ન જાદુના એ Cદા ને અગમ્ય લાગ્યા

એક દ્હાડો તો ન વળી મ્હારા ઝરૂખાઝમાનમા મ્હાગ લેખનપાટ ઉપર ને મ્હારા ઓનીકામાથી, જાણે તે કૂંડો હોય તેમ મોગરાની સુગન્ધ ફ્રારતી હુ અમ યો મ્હારે ઓરડે અત્તર કેના ? વ્હેનને અત્તરનો શોખ ના યો ટશે ને ત્હેના ટપડા ભેળા મ્હાગ કપડા ધોવાના હશે એમ ધારી મન વાળ્યુ પણ લેખનપાટ ટાઈ વસ્ત્ર ન હતુ ધોવાના ગયુ ન હતુ, એ વાત તો વીસરી જ ગયો કેટ ા ન ન્હાણવાદી ઉતાવળિયા આમ પોતાને યે છેતર છે

પછી એક દહાડો એ જાદુનો ભે ભાગ્યો ને (મણુંહમણુ જાગી તે કામણગારી પકડાઇ ગઇ

બાપોરે ગમે ત્યાર મ્હારા પિતા ની પેઢીએ હુ જતો અને શિખાય તે શીખતો ને અનેકવિધ અસ્થિર ચિત્તવ્યગ્રતાને લીધે થાય તે જતો નવા શિક્ષકના જેવો હુ ત્યાંએ જતો આવતો પણ તે દિવસ તો નાધિ [illegible] મનમા ધ્યાનનો મન્દિરમા ઉત્સવ હતો પિતા મહાજનમા ગયા હતા ઘેર બધો લતાકુંજને આગળે વૃષભાન કુમારીના થએલા હતા તેમ [illegible] મનમા ત્યાગ ચરણો ચળી ગયા ઘરના લોકો મા એ કોણ હતા ? ત્યાગ જ રહ્યાનની ગડી એ કોણ જાણતુ હતુ ?

અરે બપોરે ચોખ્ખા ચમા માનનો [illegible]

બ્હેને મને કીધે ને હુ આવ

કેટલા માનની ય અગમ્ય જ હોય છે ને ? મન કઈ જો બ્હેને ચુ આવ [illegible] નીચે [illegible] ઉપર [illegible] ઓરડે આવ્યો ગયો

મ્હારી ગાઉન ઉપાના ય જગની [illegible] ને ઉપાની સખી હતી ઉપાનો નંબર પહેલો હતો મ્હેનનો નંબર બીજો હતો ઉપા મુગ્ધ ગૃહતી તો મ્હેન મન્દ ગૃહતી [illegible] કલ્યાણગી હતી તે મહે [illegible] નાશાળામા ઉપા [illegible] બનાબો મળતા થયા ત્યારથી પરસ્પરની સખીભાવ વધતી બહાર નમો ખીલ્યો હતો

એ પુષ્પવતા ખીલની મહેમાનીએ પધાર તેમ ઉપા આજ હેની સખીને ત્હેડા પધારી હતી જાણે જમનાજીને [illegible] પધાર્યા

ત્યાગની ગડી [illegible] મ્હારી માતાનો માનાર્થ થયા [illegible] માટે આ ગોખ લીધા ને ગોખલીમાથી ડોકાડા

[illegible] બ્હેનનુ [illegible] નામ ચન્દ્રિકા હતુ ને મ્હારી માતનો નિયમ હતો [illegible] વાણી [illegible] માટે [illegible]

પણ એ જ આ ઉષા ? રૂક્ષના વનાપથની જાળીમાંથી દુર ધરામાનો નાપીનો નાકનાપ ...ડ નિહાળે તેમ ...રાગ મન્દિરની જાળીમાંથી ઉષાને હું નિહાળતો હતો એ તો મિહણ હતી આ તો ગાય છે, એ તો ઉત્સાહ ને આહ્‌લાદની મત્તતા હતી આ તો ડહાપણ અને શાણપણની સુ...તા છે, એ તો ભૈમાગની ચપળાનું વિલોલ લાલિત્ય હતું, આ તો પ્રૌઢાની જ્યોત્સ્નિ ...ના ...સ ગાંભીર્ય છે એ જ આ ઉષા હતી ? નહીં ?

ઓરડાની ઓસરીમા બેસી થાળ ભરી નિ...તે ચોખા વીણતી એ જ એ ઉષા હતી જાણે ...ગના ...ણમાથી યે ...દગ ...દાની હાથ ે ?

દ્રષ્ટિ આજ ...રમા હસી બની હતી

પણ તે આશ્ચર્ય છે ? ગૃહભાર એના જ છે ...તરને ગભીર ને ચંચળને શાણા કરે છે ...રનમા નથી જોતું એવું ? એ ...પગલે ત્રિલોકગામિની ...ગટની ...ડી પુરી વિદ્યુતતા ગૃહમન્દિરમા જઈ ખંડે ખંડે અજવાળા કરે છે ત્હારે ...ી ચન્દ્રિમાના એ ...જાપાગવન્તી નથી છે ? ઉષાની ...ગાડ્રે ...ત્રિની તે નિ...વવિહારિણી વીજળી અત્યહારે ગૃહમન્દિરમા જ્યોત્સ્નાના અજવાળે પ્રકાશતી ...મારની વિનોદ મીટમા વત્સલતા પ્રગટે છે ત્હારે તે નેનપત્રીમા સ્થિર અજવાળા ઉપડે છે નગરના ...ના...મા ચનગનતી ને દ...પુરાગભરી ઉષા ! તે જ આ ગૃહમન્દિરના ચો...મા ગરી ગણીને હસપગતા માડતી ઉષા હતી જાણે ચોકમા કમળની પા...ડીઓ વેરીને વીણતી હોય ને !

સૂર્યતેજ અગાશી ...ને ચો...ના ઉ...ડામા ...ચ...ડ તપે છે, પણ ઓશરી ને ઓરડામા તો ત્હેની સુકુમારતા જ પ્ર...ગે છે ગ્રીષ્મમા શીતળ ને શિશિરમા ઉષ્માવન્તી ગૃહમન્દિરની પરમાળો હોય છે, ને ત્હેવા જ શોભે ચિરકાળ ગૃહમન્દિરના તે ગૃહભાર

ટવી. મ રીઓ બગીચામા ને નગરચોકમા ઉત્સવપરિધા નમા [illegible] નમાનઅમડામા જ સુ [illegible] ગોભ , પણ [illegible] ઉમગતી અ [illegible] ટસની ગોખાની ઓરણી મે [illegible] ઉપરી [illegible] ફુલ અને નગરીઓમા ઉત્સવ શણગારમા નિત્યનમામા [illegible] ગૃહમા [illegible] પ્રત્યે [illegible] નસ, [illegible] ગોખની

[illegible] ગમાના ગાખમા [illegible] રિયા અમી [illegible] જેવી ત [illegible] જતી [illegible] અનુમાન જીતના [illegible] જેવુ જ [illegible] ઓરણાની [illegible] મ [illegible] લી હતી ગગન [illegible] અજવાળા [illegible] ને નન ત્રિ [illegible] થી [illegible] સિંહાસનમા તે [illegible] તો જા [illegible] ના સ્વર્ગના જે [illegible] શાર્દૂલવિક્રીડિત [illegible] ગતા [illegible] તે [illegible] સખી કુલીનતાથી [illegible] નિરખતા [illegible] જેના જ [illegible] કોઈ [illegible] ચે ગેર્ગ હતી

ભરી ભરી [illegible] ગી [illegible] તેની [illegible] ઉષામાથી [illegible] સ્વની [illegible] અ [illegible] રસતી [illegible] નાગીઠ પ્રસારી [illegible] તેની [illegible] ઓ [illegible] મા [illegible] ગમ જગમગતી

[illegible] ગાતાનો પ્રતાપ [illegible] [illegible] તમા [illegible] જ્યા [illegible]

અ [illegible] પાણી [illegible] પીવી ગઈ નાઠનો તેની સમીપ [illegible] અ [illegible] ના પાના ઉંડી જવાના [illegible] માતાની [illegible] ના [illegible] આશાન [illegible] પતાને

પ્રાયશ્ચિત લાગે ...ના પીતા પીતા ...કી રહ્યા ...ગી ને ...
...લ અ...નો ...ટ ભ...ો તો જાણે અમૃત !

જાર હવે, ...ુ ...મ ...ઈ ...મો ...! ...ન્દ ...! ...ની
વળી આ...ાનદા વાગી ...ા અ ...ને નહી ...થી ! ...
ગઈ કે ...ુ ...ની પળેપળ ...ન પે... ...નો તે મ... ર પ...રી
...ર થઈને ન ગયો પણ ...ી ...ી લેવાને ...ો ...
...ને ...ીના ...ીતા જોવું તો...ના ...ે તો પ...ામા એ ...ાદુ ...
...ે જોવા માના મિત્રાની ઉષા ને ...ી તો ...ા ચન્દ્રિ...ાને અજવાળે

મ્હારા શ્વાસો...ાસ ...! ...ે ...ી ... જેના ...નો
...પ પણ ...ારે ...ો ...ની ...ી પામો ...
થઈ ને ...મા ...ન આ ...

...ા ની ...ના ...ે ...મ ...મ ...મા ...ની ...
તો શાન્તિના ...ા ... ...ી સમી પિયાનાની છળી છળી
...મા ... ચન્દ્રિકાને મ... ...ી સમળાના લાગી ઉષાના તે ...મના
વાન...ન જેવુ પિયાનાનુ ...રણ ...ે ... ! ... ...
...ની ...ી ...ે ...ષા ...ી હતી ને ?

મ... ! ન...ર ...મ ત વેઇ વેઇ ...ી ...ો
...ી ...ો ...ગ ...ી ...ો
મ...! ન...ર ...મન વેઇ વેઇ નાચી ...ો

પિયાનાની ...ઝની તર ...માલા ...ાગ ...મા ને ...
...મા ...તી ...ી ...ે તેનાઓ ...ી ઉડતી આસીને ...મા
...ી ...ી તેથ ને ! ...ને તે અનુમતીનુ વસન્તગીત જમા ...

...ર મધુર ...ી બની, નાચે ન...ર ...ન—

ઉષા ને ચન્દ્રિકા કિલકિલાટ કરતી પડતા જાણે મોતીયા ને રૂપૈયા વેરાયા. ગીતકવ્યોનથી યે તે ફુવારાનિતીઓનો હાસ્ય ગ્વાલ રંગ મ ભગ હતો. મ્હને ભ્યાવતી સખીઓ કૌતુકના શા સંકેતમાંથી હસી તે ત્હારે તો મ્હને ન સમજાયું પણ ઉષાએ ચન્દ્રિકાને એટલું કહ્યું તે સાંભળ્યું કે આનો મારા ગાયન નાણી !

જે ગીત એટલેથી અટક્યું એ હાસ્યના મોજા શમી ગયા, ને ગીતલહરી પાછી જાગી. ઉર્મિઓ વિનાની સરિતા દીઠી છે ? મ ગ્મ સરિતાઓનો સંગમ હતો ત્હાં એ રસઉર્મિવાઓની ઉર્મિઓ ક્હાંથી વિરામે ? આ વેળા ઉષા ગાતી ને ચન્દ્રિકા વગાડતી હતી.

ઉષાએ પ્રાચીની બસીનું ગીત ઉપાડ્યું ને એ મધુરી બંસીના જેવા જ ચઢી ગાયું.

જમનાને કાંઠડે રે કાનડ ! તારી બંસી બજે
ગોકુળ ગામને તે ગોવાળ ગમરીના મંગોર જો !
ગાયે ને ન કાંઇ આમ્બડીના મોર જો !
જમનાને કાંઠડે રે કાનડ ! ત્હારી બંસી બજે
જીવનના જનમાં કે પ્રાણમ ! ત્હારી બંગી બજે

આનુક્રમ મા એ ૦ર વાર જે ટ૯ ૧૧ ગાજે ? તે માજે ગાજતો હતો. જીવનના જળમાં જે બહારસરી ગાજે છે ત્હેના મોન સાજ મળાતા હતા. ઉષા એ હરખી ગાતી હતી.

પણ વીજળીનો ઝળગતો તાર જેમ આકાશે લટકવાઈ જાય તેમ ઝોગરો ગે ન રહે તેમ તે સંગીતપ્રકાશ હાનસારો વિધાનાની તરંગ સાના ગોચિતાની તૂટી ગઈ. ત્યારથી મીઠી મીઠી નવાંઇની માધુર્યધારાઓ મોચિતાની અટકી ગઇ.

શું ગયું તે હાર તો મ્હને ન સમજાયું.
નારી વાત Cડતી પચિાાી સમી ચન્દ્રિકાગીની માગ પચ્ચા

માનો તે ...તુ, ભાઇ, ચાલ પિયાનાની મગજી ... ગુજારી આપ

આવ... તે આ... હોતા માન્યા પણ આના પાણી તે સ્ત્રીની આગે ... તે અગ્નિકાને મનિ ... ...

આપ ... પીો તે અગ્નિ ... ની ... તે ... પાણીથી ...યુ

... ચિન્તનમાની માનિનિમુક્તિના ... ...મનુષ ... તે ... છે ... કહેતા ... ગમ્ય છે? ... અતિ ... પણ ત્યારી ઉપાને ... આવ્યા ... પછી ત્યારે ... ...માં ... ...તે ... ઉપાધિ ... પ્રમ ... મૌન પ્રાપ્ત થાય છે એ ... ... ની ... જેટલા નિમિત્ત માત્ર ... થયા છે પણ ... તે ... અદ્ભુત માન ... અજબ મૌન ... પ્રાપ્ત થતા હતા

અવિવેક ... વિશે વાતો ... ભીમજી ... મુગો ... ... પિયાનાની ... ... આગળીઆ હતી ... ... મુગો ... જેવા ઉભો **मौनं मौर्ख्यस्य लक्षणम्** એ ... ... છે?

... ઉભેલો ... ...

... ... આત્મા ... પણ ... હતી

અગ્નિની મનિ ... ... સમયે ... ... વાતો ... ઓએ ફરી સીધી ... હૈયું ... જેમ ... જેવી

ઉષાની ભસ્ય । ઉગતી ને ઢખતી પતનની મા તે ગી એવ હ
ટની હતી જ્યારે ગ દ્રમા ઉપર સુરેખ ના ળીની ઝગી ફરતી

ગ્રાગી હોસિયારી ગ્મ વિવે સુજનતા સદ્ ગૃહસ્થાઇના સ
અગ સગી પત્રા મિત્રો પ્રસન્નમુ ન ગીગે ગેય લ્યા દર્શનસુખ
ઉમો અગાયત જેવા ન ને જ લાગ્યા એને પગના પા ગ આ યા

ગ ન્તાને વાચા આની હોય તેમ ઉપા ગોલી બસશો ની ?

એ મ્હોમા વિનતિ નહી પણ આના તની મહા

ને પશ્ચિમના મિ ટપ ના ામતા પાગ્નો મળી ઉમા
વ તો તા ઉષાના અગ ઉપર ગળાનો ઉપા ગેરી તી તે નળે
ગુલાબના ની માનાઓનો ગના પ ગે ન હોય !

નહિ એ હુ ઉપા એ ગીત ગા ગ ગ્યતી ે શીખતી
ની તે હુ ઇ વગા

નહિ તી આ ળીઓ ાવતા ન ા ગમી પિતા ઉન
મસા માડી ઉ ગે વા ગ્રામ ગાના તુ ર મે ગીત ગાગુ જ
ઉપા ને ચ ગતા તા ન ા મતા ન ા તેનુ ગ્રો ગગન
ગી ને ચ ા મ સ ર ગુ તુ

મેઘ ગ ચમે પખીડા રમ તા
સા હિસવતા ગાય
માલામા ા ગાગુ
જ મમ પખીડા ગગમ ગતા

અ ામા ગળા ા ાલતા
ની સરિયાળી ટય ા
ગ ગળગી અગ ા
અમે રે ખીડા રમ તા

અરે ગજ ! અમારી વાગીમા કનો કેરના
ખીને જા મધુર મધુર
જેવા ખીને મી । C
ગજ ! અમે કે પંખીડા રિન દેરના

અરે ગ ! અમારી શિનોષ્મ હતા Cજનગી
મદી તેજના તરંગ,
જેવા આ મના ઉઠર ।
। ! અમે પખી । । મ ગા

રીમી હર્ન ખ અરીને Cા ગાની રની નળો ગરી ગન્ન
ડુહામાની ગમિના ઓનની હાર ને ! ગાદને જેમ ધી ધીરે મ્રિતાર
વાગે તે ગમે છે કોટી ભાર ગના પ્રભાજન્વ્ય મ્તા વન્કગજની
ગીતન મદુ ત્નિગ વધારે કરે છે જેમ ઉાનો તે મૃદુમજુન વીર
ત્ર વીમી જેમી અનિનદુરી મમો, નદુનો ને મ્નને ગમતો

તો ગીતન ર મોહન ગમા જ પડેો હો ને અગનના
ગમા અનબનનો

ને ગીત પ થના થના તો ઉાી ઉરગગ આરી વૂરી
ગમેનો ઉચ્છ્વાસ ઉઠાગે ચડ્યો ચન્દ્રિકા પાણિયારે પાણી લેવા
ઇ, તો કને ણી તેનો હતો ' જાઇ નદી ભરી લાવુ છુ ' કહી
મેના જેવી લ્વોગતી ઉઠી ને ચો ને પાણિયારે જલ લેવા મચરી

ગમની ડાગે પહેલી વાર જેમણે મિગાવ્યા હતા એ ભાવો
તો યા છે ને ?

અમારા આગામા વીજળીઓ રહેવા લાગી, ને કુંપળો સની [illegible] રચના માંડી

ઉષાએ પણ [illegible] જ ગોવો

ઉષ્યો—[illegible] ને [illegible] ભજમણીના આવેલી પાદ [illegible] ઓમ [illegible] પ્રફુલ્લતી પામડીઓ [illegible]

આ [illegible] એટલા ઊંડા મ્હારા ભાવ [illegible] જતો ને ઉષા એ [illegible] જ સુપાતી

[illegible]

તે [illegible] જ્યારે પ્રભાતના [illegible] દિવસના [illegible] ઉષા [illegible] મ્હારા ઉરના પજવાળાના [illegible] ક્ષિતિજ ઉપર [illegible] વ્યોમ ઉષાના મહાસ્નોરિમા [illegible] ભાસ્ય

[illegible] ઉત્થાપનની નોબત વાગી [illegible]

આવો પ્રીતમ ! [illegible]
તમા [illegible] હૈયાત
આવી [illegible]
[illegible] આનન્દ હો [illegible]

[illegible] ભક્તના એ ભજને [illegible]

ઉ જાગ્યો ઝાંખો ને વરદાન પામ્યા

એ ગીતે અભાગ અ તરના પડદ ચીરી નાખ્યા

સિંહાસને દેવી જેવી ઉષા વિરાજતી હતી પ્રેમનન્દના સ્વના ઉગ્યો. શુ જગત એ તો મ્હને આજે યે ખબર નથી, પણ મ્હને ઉઠતો નિરખી ઉષા યે ઉઠી, ને મ્હારા પ્રભારેના બન્ને હાથ પોતાની કરવતા ઓમા ઝીલી લીધા ફૂલની પાખડીમા ફૂલની પાખડીઓ ફૂથાન ત્હેના અભાગ કરતન ફૂથાયા એક પુષ્પની સુવાસનામા બીજા પુષ્પની સુવાસના રોળાય એમ અભાગ ગનેન્દ્ર પરસ્પરમા ટોળાઇ ગયા ઉષા કિનકિલાટ હસી પડી

ધમ ધમ કાન્ત ચ્હડી જયપરમ નગારની જેવી ચન્દ્રિકા આવી ને તે યે કિનકિનાટ રણકી રહી ને હસી

ચકિત થઇ, અનિમિષ નજરે આ ગન્નને નીરખતા, ને હું ઉષા! ઉષા!

હાસ્યના મોજા ઓન ઉછળ્યા તે ગોની ઉષાની ઉનની નવી થઇ ગઇ ઉષા આ ગની ઉઠી નથી ગઢ ઓગળી નથી ગઇ બાનો જોઇતુ હોય તે માંગી માગો રહો

ઉષાને ને ચન્દ્રિકાને વળી હાસ્યની લહરીઓ આવી

ટકોરા જેવા સ્વરથી ગભેર ચન્દ્રિકાએ હું લો આ તગન છે? ભાઇ તો એમ જ માગને ટોળ મ્હણભજતુ યે જાણતુ ય નથી શું બોલે? ચન્દ્રિકાથી ત્હેના સ્વર ધાન તો ગાલી ગયા છે

મ્હે કહ્યું ત્યારે ત્હમે જાણો એ

ઉષાએ ન્હીુ મ્હને પ્હેરલુ ઇનામ આપ્યુ ને અ કુનિના અ?
ફરમા ત તિથિથી

મ્હે કહ્યું ત્હાર આજનુ નાર.?—

ઉષાએ કહ્યુ એ તો ચિત્રલેખાએ અનિરુદ્ધનો હિન્ડોળ બાને
મોપ્યો જાગો હવ મ્હારા હાસાથી ને પવા । ગમના સત્યલા મા
નાન અનિરુદ્ધ ।

મસ કી મ્હને કુમના ગાટણા ગાદના

મા । । મા ણ ન તાની ઉવડી ગઇ, ને મ્હાગ ઉત્થાપન મહાના નના

ઉષાને । થિ ા ન તો મગની બ્હેનીઓ મા ને જ જની હતી
ભરમ મ્હી ગયા જાતી (યે મડખડાટ હમી પડયા ઉડયા ને
જનમ્યોં મેર નજરથી ના ણી પાન ના ર તમ ઉપા ન ગયા
પલનમા પલનની ભીઆ મીનાર તેમ નમાન રમ પુર બીનાયા
નડા મા ,ન રગ ।થાર તમ મમાંકી ઝમલા મમે ૂથી નિ
નાન્ય અમા । ઓના ।ા લીધા ત્નનાત્મ્યના ને હુમભાનના જાા
રૈન ત્હના મનગ ન મુ માગ મમા । ભાવિ ો જા ો નમગતા હોય
ગના ત્ના રા ના અમનઅ ગા મમા । ઉપ ના ાતા હ ।

વડમાળાના જાથમાં

વિશ્વને અશ્વત્થ કહેલ છે, પણ વડલો કહેલ હોત તો એક વધારે શોભત ને વધારે સત્યપ્રકાશન થાત નહીં?

નગરને પાદરે વડની પચવટી હતી ને તે પચવટીમાં ગિર જળની પાતાળગંગા વાવ હતી નગરની પનારીઓ ત્હેના જળ ભરી જતી, ને નગરજનોને પાતી

મ્હોટા મ્હોટા એ પચવટીના જળકૂપ ઉપર નિત્ય નમતું સુન્દરીઓની પ્રતિબિમ્બમાં ભગાતી, ને નગરચર્ચા થતી જત, જળના બેડાં જનહૃદયની પનિહારીઓના વિશ્વગીતો ને પ્રહરગીત ને પચવટીનો ગોરમો ને એ નાગભામાં ડોલતા-ચમના રંગ લીલમલીના પનઘટ એ સર્વ ઉપર મ્હારાનો બાલ મધ જ્યાર પ્રકાશતો ત્હાર તે મહુના અન્તર્ભાવ ન નારના પ્રમાન જેવા જ ખુશ થતા

એ જ પચવટીમાં મ્હોટા નગરની માગમજનિ મગાતી કુમારિ કડની અટારીઓમાં રમતા ને રમી વાતા મોહન રામચન્દ્ર રમા શોભતા, તો કેટલાક લક્ષ્મણજી જેવા પે વિરાજતા અગ હનુમાનજી સુગ્રિવ જાંબુવાન પપા અમી વાપિકાને તીરે સુમેરૂ મણિખડા વટશિખરે રામસેનાની ત્હેડા પીગમભા પે મળતી

હાજના ઉગ્યો વનના ગોખમાં અજવાળા પરોવતા, ને તેજના મુગટ ને હાર કુમારયૌવનને પ્હેરાવતા તે સમયે પચવટીની અગાશીઓ ગરિકાની રંગ ભોતવી ઝળકતી

એ અ યસા પાન તા ત મ ત યા ૯ ચરિ
સ વિર ઉપા પધારી ત સ્ક્રી ઢલ કિરે ને ફરી ગાળા
૧૦ ।। સર ।ના તા

ત ત રિ સ મ ન્ત્ત્ત ના પાર ત તા મમ ચગ્રાકી
મહેરૂપ લિત ના ર ર સિ સા સા

ત ત ર ર િ ર મ િ ર આમાન મ ત ર ઝટના પ
ઉચહી ગયા મ પછી ઉપાનો રે મા૨ ઊગ ઉચ્ચતો થયા હિમા
કરના મિ ગીગતા પરિગોમાં ગીત ભગની ઉભગાતી ઉષાની
તને ણ ૮ પા ૧ ર ર ઊી મ ર ર ઉપાની વીત્ર ગી સત્ર
તર ર ભા દીપ પ્રગના પ્રિતતમના પ્રથમ ગ્રશ પછી પ્રિ
તમાનો જ ર િ ર ર ર ર ષાના ત ત મુદ્દમ અભાડમા રિ
તના વા ચૌ ભાર તર ર મ આલખલો મા ર નાલાગગ ?
ઉડતો ર ર !

ગણુ િ ર ર ર િ ર યા ર ત ર ઝલ ર વળી ર ર ની
ગરુ પાને રિર ગરુ

ા િતારત જનનાર ી રતમ ત્રિમ માં ભાા
સગાયા નિ ખા લીધા તે મા ર િા િ સ્વગ્તાય ા એ મરુ
ર પર ાર રી ગાયસાગાર રર્ ણ ૮ ર ાિ આ ગરુ
મા ર ર મલા ર ા ભ ત ત્રી ઉપા ી નાગાના જવાર
મ ર ૮ મોર પ્રાવાનુ યાસનાગ ા ગા ાર્ મિ ા તે નવીન
નાગની ગ્રે િતત નો નાર ર ા ર ીની ર તી અટલે મ ર
ર થળા ત ના મા ા ગમા ર નજાગ્રસુષ ર ા
સમાજ તા યાઅ ના રી પાર ા ર માગ્રીયમ પાળતા ા ૮
લગાય ઉર ાર ભિયાો ૮ ાિ ર ર ત ગતિપે પા ગાની
ા ર ર ર ા ત ા ા જ ર ગ્રી ર ર ા ઠેવાના ૮

પછી ઉષા ચન્દ્રિકાને મન્દિરે ઉત્સાહ ઉત્સવ આનની, અને આનતી ત્હારે ખડખડાટ રમની માનની માને જે ' હ ર ' ાયુ છે તેમ હ યના ભાવે ઢકાયેના જમે ૮ પણ ઉષા કરેતી કે પ્રિયત મના હ ર જેર તો પ્રિગ્નમાને પુસ્તક સ્પષ્ટ વચાતુ નથી ઉષા । વત્નપાર Cપાની અન્તરાર્મિઓ ાા ગડા ચાક્ષરમાગ મ્હેને યે અના યામે ઉત્નની

એ આખડી અમે પામ્યા હતા ' જે વણનખ્યા બસ મ ર નાબે છે, હ નના તાસ્રપત્ર ઉપે‌લે છે

મ્હારા ખડના પૂર્વે પ્રગટેલા ઉ નગ ને સૌન્દર્ય ઉષાને નમ પગને પ્રગટતા હતા તે હવે મ્હને મ્હમજાયુ ચન્દ્રિનાએ મ્હને ાખ યુ કે પિયાનાની કગ મહત્વમા શી રીતે ગગાય મ્હે મન્નેને શાસ્ત્રીય પદ્ધતિએ સિદ્ધ કરી નાખ્યુ કે મહામાયાની પુત્રીઓની ' ગનપીનો મહાપ્રશ્ન મ્હને ગાન તે બન્ને રતા જ ઓછો વ્હાનો હનો મ્હારી ગમથ નીનો આભગી તેઓ સ્મિત કરના મ્હારી ગભીર મુખમુ'ા નિરખી નિરખી તેઓ હમતા મ્હમજતો હતો-પણ ગ ના નીરગી જતો રનો-ને મ્હને ચન્દ્રિ એ મીજે દિવસે મ્હમ જાવ્યુ, કે ગે કુમારિકાઓ કુમારને કેમ રગતી હતી કુમારનો પર માયભાવ પરમાયકરનારો હતો પણ એક માગિ । પ્રત્યેની સ્વાર્થ ભાવનામાની જન્મેનો રનો, જગત કેત ાર છે, ી વાનાર સ્વાર્થને પરમાર્થ રહે છે ઉત ાા ન હતો પણ ભૂની ગરો હતો

પણ ાગાના ને જમનાના જેવા નિષ્પાપ વિશુદ્ધ સ્વાથ પર માયના યે નિમન મૃત એક ેવગિગ્મા નથી વિગજતા ?

જ્હારે તત્વાર મગના રહાર રમપુટની જગી કરીને વે સાાહાર તૂથી પ સ્પન અમે મ ફા ના અન્ય મન્દિર ાા ન્નાની અન્તરિમા વિગજતા મહાગાગરને કિનાર ઉભેન જનધિજનમુગર કા જનમા જ નિહાળી રહ, ને વિપુન રન તરગમાનાના ાા ઊડા બે રમનોની ગટન ભૂમિકામા જેમ નિખી રહ, તેમ પરસ્પરના

૧૧ ૧ નરો માના સટાનાગ ના રનન ા મલબનાસલીના
ાતા મ / ાસુગ્ર / અમે ઉભતા ચાન્ને ણ્યા ટગી ૫ તી અલ
મન લિ ા નમા ગ ાુલિ સ્ફાગ ચિક્ષુ મા પરાનતી ા હૈતી
િચારો િગનો ન્હાસ નિગ તગ ા િનાના ।

એનો હિસાનાને ય ડાવો ગ્ક્ ઉ ા

પ િગલી સનિમડી એન ઉગ માનતી અને મ્હારી ન ળી
ઉર્ ટાચ ા ખા િગાઇ પાડી ઉડી જતી મ્હા ા ગાળીએ ગાળીએ
ચ ના મ ન રૂદા ન તનપછર પરતવ્યા

મા ર્ ગગ્મસદ્ધિ જતુ , ચાઙે ત્તને ો ા ૬૮ ગનાર ,
ત પડી ઉમા નાભમા ા મા ચાનતી ત ના ા ઠાકર ક્રમશ તી
વનપુરા જતી તેમ ને ા નગ્નાનતિ ચ ર બા પગિયા તેને માગે
આવતા એ મગતો ા ૦ નમાનતી ા સ્માની નવ માગી
ાિયુ પે તર ા ૧૭ ગ્રાહ્ા

ત નડી ાપાતી માામ ારા લાલી ઉતાા ગા વા ા
ા નિવાસનાા ાળાના ૬ ના ઉાારા રમિ ટ્રે નમન ધાન
સાનાની ચગાથ ઉપા ા ચમિ ાનરી પગ ામિ ે નવઙશ ા
૦ના ાા ગ માા માતાજે ન ુ િતા જેના રાન બમા મ ચશ
અ ઉન્નવ ન ઉમતનચ્ચમા ર્િ ા ા મિ િ ે પાાની ની ર
ઈ ઉગ ા મલ્ચ ાતા ા ાઝા ઉા મિ ા ા ાનંભનાસો
ાવી દેવીઓ / વિ ાજે ૪ ી દેવતુમ ય ન તો ીના જ
ઙન ગાય છે

૧૦ પૂત્તુ ઉસ ા ાની ાા નતી ટમતી ીસી ા
ા ા ા વાગેના મ ઝુલિમા ૫ ાની ૫૫ાળના નાગી બ્રા ા ાણુના
ત ીા નથી ાિરા ા

ઉગ ર ુ અ ન મા ા ગા ા ા

અન ા ાની ઉ ગા ૪ટ ાિ મ ર , ઉપા િ ા ? ાગ
ર ાા

મ્હે કહ્યુ કહેજે ને આ ત્હને કહેતી હતી તે ચે ન્હે ગામળ્યુ કે ' ચન્દ્રા જેવી વાર્તા છે ને ઉષા જેવી નદુ હોય, તો હુ તો મ્હારો સસાર તરી પાર ભેજુ

ઉષાએ ચન્દ્રિકાને કહ્યુ અમને તો ભતિ ભેદીને યે સાભગન ને તાજના પોપચા ની નીચે નિરખતા આવડે ૦

ચન્દ્રીએ ઉત્તર નાખ્યો ત્હારા હેતની જનપગીમાનો આ મા ઉને ત્હેને શુ શુ નહી આવડે ?

મ્હે કહ્યુ ડાહી એ આત્મા ની ઉંડાણે ? તો તેને શુ નથી આવડતુ ? ત્હમે જરા ઓછા છો કાઇ ?

તેનપરિવાર અમો પાવર ઉડતી ઉષા હસતી રમતી આવી હુ હસતો હમનો આ ર ને ઉ ચે ઉષાએ ન્હાગ બે નની મે ગ્રગ ગાની ને આપી હુ ત્હેની ગુનામની અગ્નિખરી નામિ ને ગઇ ચે તે પપાડી

ચન્દ્રિકા ખડખડાટ હસતી ઉઠી ઉઠી એ મ ના જાન વીવ્યા, ને એ એ તુ નાદ નાખ્યુ ઉઠ ઉત. એમ નથી રે ! ભલી મળી છે જાતી ભાઇ ને લાગતી

ચન્દ્રિકા ઉષાને ભાભી કહેતી તે ઉષાને ન ગમતુ

આમ ગમ્મતોની કરતી નિધિઓ વીતા પડી તે ન્હાર આવી હતી ગ ગી ચાને હુ યે ઉન્મત્ત થતા હતો

તે તો અપ ર હતો ઉપથી સુન્ર પણુ અ વિપ હતા

ન દિવસે અમા લોનગીપીપણીનો ભાન હતો વસન્તમા નાનુ જગન જેમ ઉન્નાય છે ત્હેવુ નગરનુ જીવન પ નરગીમા ઉભરાતુ

નરમહાજનની ગજશાળાનો મ નો હાથી મ સ્તેમા ઝનનો ઝનનો ગ ર્જે રહેતો હુ મ્હાજ્ને સચરતો હતો મ્હને ઉષાએ આપનડીના આગ ભરી લગી તો પાતા હતા ને ર ગ મો ન્હવીતો હતો

પ્ર ૫, ૭

સૂર્ય ઊગ્યો હતો પણ ઉંઘ ન્હોતી ઉઘડી હોય તેમ ઝાકળની લહેરો ન ખસેલો, ધુમ્મસ ના વાદળો ભેદી, ઉજળા સળ તે સફેદ આવતા હતા જાણે ભૂમીનો પહાડ ઉગતુ હોય તે।

ને એ હતો જ ઝુમાં પશ્ચિમ ઝરમાં ગગનમાં નૌ ઉપરથી આવતો લાગતી સાડલી જેવી સુરખી ત્હેની વ નકાળી હતી અને લોચનની પાંખો જેવા ત્હેના પોપચાં શિખાઓમાં નિરન્તર ઉડતા જ હતા ત્હેના દૃષ્ટિમાં તેજની ગળતા તીર હતા ત્હેના કટાક્ષ તાણેલ તમામ કરી ટાઢો હતી, ત્હેની કલ્યાણિયાળી નમ્રતા ગૈરવના તેજ જેવી હતી ત્હેના રાષ્ટ્રગૌરવમાં વિશ્વાસના અને નમ્રતાના ગણ હતા સત્વ ના ગગનરાજ પવાર તેમ મહેનોમાં તે ઉજ્જ્વળ આવ્યો હતો ને ખેલતો હતો ત્હેના નમણા પ્રેમના વજ્રમુખ ને ભાવપર સાનો ભાળ વ્યાપ્તો ને ઉભતાજાગતા ગીમરો નહીં

કીર્તિમ ત પુરુષાર્થ અભ્યાસ ન યુગલ જગતનાલ તે ઝુમાં ગર્વ ગાજે સળગ્યો હતો ઇસા તે મ ભાતનો આગલો હતો હેની આખ જ ભરેલી હતી

રસત નમી ને ઝાઝની ડાળ ડાળે પક્ષીના ગોખમાં પોપટની પેઠે ઝુમાં વડી ખેલ શાખાઓને ખીચડ મારો ઠીક તા ને ડાળાં ઝગમગતા આપ શાખાઓની મા જો ઝાલી ઝાલી નીચ મગરી ઉતરતા ને ખાજે વડને વ્હાલા

નગરીના નીચ ગોખ પડછંદ મળે હસતા જાઓ માં એનો વાતુ ત્હેમો ન ગારો દાન ને।

ને ભાગા પ્રજા આવ્યો આગળ ને ને પાછળ તેમ નટવિ ધ અમે પડવા મે નામના અંતર રહ્યું ને પ ડાન કા ખીતનની મે ઝરઝર માગાઓમાં કૂથા ગાનીરી નવ

શાખાઓને ડોલાવી જોઇ, ને એ વૃક્ષસેતુ ઉપર નહુ પાસ માડ્યો કોમારવૃન્દ નિરખી રહ્યુ કે આ શુ કરે છે ? તે સેતુ ઉપર ઉભો હતો ને માથા ઉપરની એક ડાળી ઝાલી હતી ન રમતા કુમારોએ નમીઓ છેડી ને કહ્યુ, જાણે કાલિનાગની ફણા ઉપર થી કૃષ્ણચન્દ્ર !

સર્પે નર્તન નચાવતા કહ્યુ પણ ગોપગણોની ગોપિકાઓ ક્યા ?

સર્પ નાતાધ્યાની હતો ત્યા નિશાળીએ દુર કરી છલગ ભરી, જાણે હનુમાનજીએ સાગર ઓળગ્યો સર્પની શાખાએ ઉતરી ત્હેને અડકી ન ત્હેને ચીર ઓઢાડ્યો

સર્પે કહ્યુ આવો સુરી ગોપી !

ફેટાન કરતો ચાસ નો દર્પ થમકે તેમ વિદ્યાગાના હાથના તમાચાનો ફટકો ચમક્યો ને સર્પ વડ ઉપરથી નીચે ધૂળમા રગડી રહ્યો ટીખળીઓ સહુ ગાજી ઉઠ્યા કે જો જો ભાઇ ! વાણુ વાગી ગયુ રગડ્યુ ! ફુસાઇ તો નથી ગયુ ?

ખરેખર, તે સર્પ જ હતો હ ની વિશાળતા વિનાનો મગ થના મોટા જેવો ને માત્ર પૌળાઇ વિનાની લંબાઇ જ હતો નામસૂત્રોમાની ત્રિભંગી રમમૂર્તિઓના અનુકરણ કરી કરી તે અગમા ત્રિભંગ પાડતો ત્હેની આંખોમા મોહવિહ્વળતાનો કામણમન્ત્ર ચમ ક નો ત્હેની ત્વચા નેત્રની હતી, પણ ભીતર તો વિષ ભરેલા હતા એ વિષને બદલે અમૃત હોત તો ત્હેનુ રૂપ દેવ જેવુ દીસત

સાહજન ને ગમન ભોગ નથી ચતુરાનને સર્પનુ રૂપ ઘડ્યુ જ કે સાન્દર્યની સિદ્ધિ ને શયતાન રૂપભટ્ટીમા જન્મેલો અસુર

વળી મન મળ્યા આગેથી બની વાઇ ને ક્રોધનો ઉભરાવી ગને પચરંગીની વસ્ત્રટાને પાડ પાડે ચમકતો બનીઠનીની ફેશિન્યનિ વગના ઘોરભામા ગાજી રહ્યો

નવળ ગમને ૦ ગોરના તેમ તે મડને ગાનો એ ા
આથી ભી_ લાખા, એમ પલનગાખની બીજે પક્ષનોએ વગેરા
મેરાનમા એમ નૃમતા ના બીજાઓ તેહેના ઉપર પા જ વરસતા
ટીઓની ાળીઓ માગતા લવ્યાનાા મીજનતા પજ્વતા પા
[િ-મન નો અરટાન મે ૯૭ જ તો મો શિષ ઉ તા િપ
જના તેહેના નાન અરાન એ ત્યોત હતા ન તે થયુ આટલી
મે નતા ા રોજમય મન્માગ મા પાગે તા નવનાન મગ ને િગમ્નો થાય

નનવગામા મેઙના હતા ાના મામોચિના જેવી એ હાતી
ખક્ષી ખાઇ ચાલી સગતનાગાની મરતન ને તો ૯ા મ્મગણ
ગુ ને ત આ ગી ચ ન ગે ાગી Cન મેસી ૭નગ ભરી ન ા
હાથે સ્ામી ાળા ગીલી લા અગ ગ ાથ ા ખાઇ પગની ગીઓ
હાભી ડાળમા ભવાની બીડી ા તો તે મામાચિત તરી ઉતરી
ાભી પાગની શા ાા ા િતન ન નિરિત મેસ

માનન જાનિના સોપાનાઓ ાે નરનાઓ પુનગવિલાસા ાપિ
ન ાના ૯ના તની નતા યગની ગ્ગા હીન બાક્ષી ાભાયા ન ે
આ ો િબયુગની અનાચીન મારી મ ા પગના ન ા ૭ ત્યા ે
પ્રન યા ા ન ાના મો ે

ભા મભી ાગિ ાઓ ના ાનો શા ો નામ C મળતો મા
સચિયાની પાળને આ તે નમતા આ ા ાા લે મર થા ાા ી
નરેખાા િા ખી ાની મનન મૂનીા ઊડાઇ નહિારવી મારી
પથનીને ાનવી ાન ાભ મા ા ા Cચા ન ૭ માના ાઉગચાની
પાળ ાિ મચ ઉપર નીન માનપાસ નરઠમાના ન્હાગોઓમા ઝા
ન ન ાતુ Cનુ ાન પે નનગુન્નની જાળીઓમાથી મ ના
નનનો નિ ાળના ાના

નગેગાની મે વીનમલીલી ાાગી C૫ ના ગોચિતી ગાની,
તે ભમરી જેવી ગેના ના ની ન ાીન ા ી ાઁ તગાની ન ૯

દ્વારથી સર્પે ઉંચે જોયું, તો અનંત નક્ષત્રોમાંથી અગ્નિ ઝગી પડતા જાણે હાસ્યના વાયુની સેર વરસી જ વાઈ ગઈ હોય ને !

હેની ભ્રમરો ઉપર તો ગ્લાનિ હતી. હેના લોચનમાં બે લોહીની ટશર પ્રગટી. સર્પે માન્યું ઓળખ્યું નથી. ઝેરનું ધારી સર્પ રમે છે હેના અન્તરમાં એ કામના બે ઝબ નાગ્યા.

જેમ ને ઉત્સાહમાં અભાન છે તે ગભરાય. પછી નવી અવાજ ચિન્તન અને વિચારણામાં કરીને બાર ભાર રહે છે અને તેથી જે તીર લક્ષ્યને વેધવા તે જ તીર લક્ષ્યની ચરણે જઈ પડે છે. હારના ડંખ વાગતા સર્પ તો ખિજાતા પ્રગટી હતી, ન તેથી તેના આત્માના ગ્રાપની પણ ઠીક પરી હતી.

સર્પે લક્ષ્ય લીધું નવી દૃષ્ટિ માગનો દોર તેમ હાથ લગાવી ત્હેણે ખંગ ભરી, પણ તે ચોટ ચૂક્યો. સામી ડાળીએ વાગતી ઓના ટેરવા અડ્યા. નાગમાં ગહર થઈ ચસ્યો ભાલો ને પછી શિલા જેવો પડ્યો. જાણે સ્વર્ગમાંથી શયતાન પડ્યો.

પાપમાં પુણ્ય મળિયું સળ છે પણ પુણ્યના સાચા લક્ષ્યવેધી છે, રહગ પાપના તીર નક્ષત્રની નથી. પાપના નાગ ઝેરના ઝીણા વાગે છે. પાપના તીર પણ જો આત્મની હોત તો માનવસાગર આ મહિમાએ જ અત્યારે હોત. માનવ કરતા પ્રભુ મ્હોટા છે તેના પાપ કરતા પુણ્ય મ્હોટા છે.

સભા પૂરી થઈ તો ગરજતા પવન સમી સહુએ સખીઓ હાડી પુરસ્કર્ભ મમોલડી યૌવન ને પુષ્પાતનની સખસખિઓ ખડી હતી. એકે કહ્યું, મારી બસીમાં કાંઈ મોને છે. બીજાએ કહ્યું, મ્હારી બગીચે ગાંઠ થએ છે. ત્રીજાએ કહ્યું, મ્હારી સખીમાં ઉગાના ગીત આદર્યું ત્યારે બસી ગોનતી જ નથી મધુર, ગીત ગવાતા જ નથી.

સખના તો મ્હારા મન ગોપગાના પાન સરખા ફરકતા

સર્પ શુ ગવિ તે તો જ્વાળસી જ હોત લ્હો ! બર્ફ ના મમરી વરતર લાગે ને હરિણી આને તમ જ ! આ બમીતી તેની ઉષા આવના

અગવો નિસગ ની તહો મોરલી અંબરે વગી શી મહુને મી ઠતી મોળી ! ઘુનઘુનગી ઘે ધીમી ને ઢાળવથી ય મીઠી કો વિલાસના રાગ મિ । જ ના હોય ! પચરંગી ના ડ પા ડે ઠ ગરુ ઠતા વિ ઉજતા નાગ્ન

પણ આ શા ? એ જ તે સહુના હતો એ જ શિરા વલ્લભ હતા

નગ રી આ જમા ગિવાનર । ઝ રહા મહિ આતિાજિ પરિવાર હ્ઠ મા ની મહેતીઉ ર્ગી ની હતી આ સા યની હરિણીઓનો સર ની જ્યો સરિતાની ના રીજો સમી ત મના પત પની પાનીઓ ઝીલ ઝીલ ઉગતી હતી જગત્તારણ ન્હાન ને નગરીઓ સરિખ । પાવનના રા રૂ ડ હતી આ સ્વામાં તો રહતી હતી પણ તે ભાગ્ય મન માય રા હતુ ? એ જ તે મા નની મનાના નામિની જગતો ઉત્સાને જાણો રમેશની સનાની ટ્રેગ નારળી તેર ન તેમના મધિરાના નિરાળી વિજયંતીની મોખરે ચાલ તી યુવતીઓનો અધિગતી ઉષા ચાલતી । તી પાન વ નાના ધનુષ્ય સમી પ પમાનાની વેન ટોના સવાર ગ ઇર ભર મતી હતી અમા ના નાજેન ન । ના પણ ગી મૃદન વગીનો ગાન ગર ના ણના જવી નાલો માની મ ળ્યા લ એને ની વાણી ઓનો મધુપરિવાર આવે ને જાય તમ ત મારિ ા ા માની ી પલા ી સા । રોતે મિ । મિ ન ડ મ વાગ ા પ્રથ પરર ેર જ ા મર ને તે અન નગની નાગરના વિષ ડા ર ી તે પાપ નતાની પા ીમોના મક ા

ત્હેણે કહ્યું બદા ખોટા પડે જ નહી કેમ ન આવે ! પખિણી ભમી નગરની નસોઓમા ઉડે છે તે કેમ ન ઉડતી આવે ?

મ્હારી નાડીઓ તૂટ તૂટ થતી મ્હારા રોમમાંથી ઉંહી શ્વાસ જ્વાળા નીકળતી મ્હારી ભુજાઓમા લોહી વેગથી ઉભરાતા મ્હારી ભ્રૂકુટિ રોગ વેગથી મ્હને યે નાગી

સર્પની વાધારા અવિચ્છિન્ન વહતી હતી ને તે વિલાસની પનરી વિષયની વિષવાણી ને રમતો

કેમ ન આવે મસીમા મ્હોરી ઓનાનું તો મ્હારા કુન્તલમા મેના જેવી ઉછળતી આવી વિરાજે, ને ગાતી ગાતી રૂપે રળે છુમતર મારૂ તો આવ ને ઉછળે—

છૂમતર ત્હેના રુબ્યા, ને રુદન છોને તેના જમણા લમણા ઉપર એક હથોડો પડ્યો તે મ્હારો મુક્કો હતો

ગ ન ભમારમભવ ચમન્યુ મ્હારી ભમ્મરમા ગુસ્સો ને નય નમા ગોધજાના માળએ ઠડી દીઠી ના ની તેથી મહૂ આશ્ચર્યચકિત અનિમિષ જ થયા મારો વર્તુળ વાળી ફેરી ઉભા, વચ્ચોવચ્ચ હું ને સર્પ હતા

વિલાસને મહેનતો લોભ તેમ મસીના મ્હારી ત્હેણે ગરજે વાની ને મ્હાની ગા જેવી મુક્કીઓ વાળી સન્મુખ આવ્યો ડાબા હાથની મ્હારી ઠાન અને જમણા હાથનો વિશ્વ માના હથોડા જેવો હથોડો હતો ત્હેના ગાલ પ્રહાર મ્હારી ઠાન ઉપર ઝીલી ત્હેના લલાટ ભાગના મધ્યદેશે મ્હારો વજ્રહથોડો માર્યો કે ત્હેના ભાગ્યમા કાળો ચન્દ્ર થયો, ને ત્હેની નાસિકામાંથી લોહીની ધારા ચાલી

કુમારનો પરીક્ષ અમને ફેરી વળ્યો કેટલા ત્હેને આવે નહી જઈ ઉપચાર આવ્યો, ટનાકે મ્હને વાગ્યો ગાદડી સમા મ્હારા

નિખરાયેલા દેશમાણુ સમાગતા સમારતા એક હતું એ તો આહ,
મની ગવણ થયો છે સૌન્દર્યની તો સાત્વિક પૂજા હોય કે અવોરીવશ!

મ્હારી ગીરીઓમાંથી આવેશ ઘ ભાલા ઉગળતા ઉષાનો સુમો
મ્હને મ્હળ્યા હતો ને એ ઝગમાના કેસરિયા મ્હે જાણે પીવા
હોયને ?

માર્ગમ જ્વ વેનતુ હતુ મ્હાજરે ધણ આવ ને નગરદ્વારે વિખે
રાય તેમ માગ નિમેગતા હતા જતા જતા મેં જોયું માગ્તા
ભૂખ્યા ગક્ષમો કે ભાવના ભજના દેવ

નિસ આથમ્યા ને સન્ધ્યાની નીતનના ઉતરી ત્યારે મ્હારા
જ તો ઉભન યે ઉતર્યા

મ્હો તે યમનો ગ્રાન આજે ગે થા કે

કેમી ન હોય લહેને ગે વિશ્વને વડને એના કેઠ કદી મ્ની મ્હહ
છે નિનાના પ્રેમની અમરેલ ગ્રના ઉભન મેવા ઉછળો .

જન્માષ્ટમી

પરમાત્મતત્ત્વના મહોદધિનો મથુરામાં દેહદેહે કૃષ્ણાવતાર થયો હતો તે જ યોગમાને અમારા આત્મભાવનો યે દેહભોમમાં સ્નેહાવતાર થયો

જન્માષ્ટમીની મધ્યરાત્રિએ ચન્દ્રનું નાવડું ક્ષિતિજ ઉપર તરતું આવ્યું ત્યહારે કૃષ્ણમન્દિરની ફૂલવાડીમાં, દેવસુન્દરી સમી ઉષાએ ને મ્હેં પરસ્પરને પહેલા પ્રેમચુમ્બન દીધા

માડવાની બે લતાઓના મૂળ ભિન્ન છતાં લીલોતરી ને ફૂલ વગ ગૂંથાય તેમ અમારા દેહના દ્વૈત છતાં યે ઉરના ફૂલપાનના અદ્વૈત ત્યહારે ગૂંથાયા

જગતની કવિતામાં રાધાકૃષ્ણનું રસયુગલ કોઈક રીતે અનુપમ ને અદ્વિતીય છે રાધાકૃષ્ણના કવિતમન્દિરમાં જ અમારું સ્નેહાવતરણ થયું, મને રસભાવની કવિતા વ્યાપી

ત્રેતામાં સીતારામ ને દ્વાપરમાં રાધાકૃષ્ણ થયા હતા ને કલિમાં છો ઉષા ને હું વાચનાર ! મ્હને મૂર્ખ કહી તું મૂર્ખ બનીશ મા ત્હને યે એવું નહોતું લાગ્યું ? જયદેવને તો એવું જણાયું હતું ને પદ્માવતીની રસલીલા રાધિકાજીને નામે ગીતગોવિન્દમાં ગાઈ છે

સુણ સુણ ! જ્હેના શ્રવણે પિતૃભક્તિ કરી નક્ષત્રપદને પામ્યો તે શ્રવણ નક્ષત્રનો ભક્તિભાવભીનો માસ આવ્યો, ને સંસારમાં પુનર્જન્મના પ્રોત્સાહનની ઋતુ બેઠી મન્દિરે મન્દિરે મેળા ભરાતા ને લોકસંઘની દેવવૃત્તિઓ એમ બળી ગયેલી ફરી અંકુરતી ને અંકુરેલી પાગરતી

ત નગજનનતો–સજીવનનો માસ હતો ગ્રીષ્મની જવાલાત [illegible] આ [illegible] સી ગયો હતો નતા ગ્રીષ્મ [illegible] વનસ્પતિ [illegible] પામતી હતી સૂ [illegible] સ નીચાનો હતો [illegible] તાને [illegible] [illegible] આનુષ્યભરમા [illegible] [illegible] તે [illegible] ઉ [illegible] ઉગારી [illegible] ગયો હતો

આખા [illegible] માનમા [illegible] તે [illegible] નીચે હતુ [illegible] એ આષાઢ ભારની નવરચાની કવિતા [illegible] ઉગતા ભરી પીવી હતી

આષાઢસ્ય પ્રથમદિવસે–પ્રથમ મેઘદાને [illegible] યે [illegible] ને [illegible] નહોતા [illegible] ? ને [illegible] પ્રિજનને પ્રેમદૂત [illegible] [illegible] [illegible] અનાતુભવ જ [illegible]

[illegible] પ્રગટયા ને [illegible] હતી [illegible] [illegible] ટહુકી [illegible] અન્તરના [illegible] પરવાસિની [illegible] [illegible]

[illegible] આરતી [illegible] તના [illegible] જતી

સર્વ દેવનમસ્કારં કેશવં પ્રતિગચ્છતિ [illegible] [illegible] એક પ્રભુની અનેક [illegible] સ્તુતિ [illegible] [illegible] [illegible] એક જ પરમાત્મા [illegible] [illegible] વિવિધરૂપે અનેક [illegible] [illegible] **એકમેવાદ્વિતીયમ્**

નો જ ચિર ાનનો ઉપાસક છે જ્યારે બાપોરે ને મધ્યાહ્ને, દિને
દિને ને પહોરે પહોરે, **क्षणे क्षणे यन्नवतामुपैति** તે ઉષાની અદ્
ભુત રમણીયતાના નિરપેક્ષ દ્રનાનતાર એક જ પરમ મા ર્દર્શના છે
આર્ય દેશમા સપ્રદાયોના દ્વીપ નથી પણ એ અખ- મહાસાગરના
ર માગર ઉપસાગર ા ખ- બે ગિરખા, આર્ય ધર્મના સપ્રદાયોના
ય ઉપસાગરો છે અનેક શાખાનન્તો તે એક જ મહાજલવિસ્તાર
રિ તરે છે, ને એ જ મહાધારના સ્જનજૂના જલ–ને સ્રોતનિધિના
દેવઆમુ–અને- મહાન ના નવનીરથી ઉભરાતા–ભરાતા તે સપ્ત
ઉપમાર્ગોમા રહે છે ભરતખ-મા ગપ્રાયો માુ એ જ જેના
ભિન ભિન્ન બનરો છે, મધુમા એક જ છનરધિર ઘૂમે છે

ઉપા ન ુ આવુ માનતા સર્વ સપ્રદાયી બની એ તત્ત્વભારી
થતા ને તેથી સર દેરમદિર દેવાના ને પરમ્પના પુણ્ય ર્દને
ત્તા

પરેની વગા ઘટ ઉપાને કૂપ આપ્યુ તે ત્યેણે દેવચગો ધર્યું
એ વેળા દેવોની ા દિવ્યતા ઉષામૂર્તિમા પ્રગટી રહી ? પણ વિધા
ના આઠા વાદળનો ગાઢો આઠો પડછાયો આગ વ નમ ને છાયા
પાડી ઊડી ગયો ને ઉપાએ તે સિરપી લીધો સુન્દરીના સુ ર
નયનો પુષ્પનયનો -ગના મા સુદમ ર્દિ રેપ છે

ગી રેવો ની એ બૂ ા ની ાડી સમર્પ્યુ તે લોક વને
નહી પ ા મારી સ્નેહધ્યાને પડી તો તે વગનતી

બીજે મેળો હતો -યાણચાપના ચિત્રમંદિરો નગર મહાન
સરાનરની ઉજ હતી, અને ુજમા ગરીબ કાઇ તે મંદિર હતુ
મન્દિરના ઘુમ્મટો પગથિયે ફૂલપડા લઇને ઉભો હતો, ને મનમા
ગણગણતો હતો કે —

સે ા ા તુ ટાગા ાર ગગાર ટેરે ૨ઉ્યુ ૨

પગથિયાને પગથારે પૂતળા જેવા ઉભી ઉષાની વાટ જોતો હતો અને કદીન કદીન ભર રહેતો ? જનમભર મ્હારે ઉષાની વાટ જોવી પડશે

મનાવરમાં ઉછળતી એવી મ્હારા હૈયામાં યે ઉષાની ઉર્મિઓ ઉછળતી હતી

કુંજમાંથી તે માલણીઓના મધમાં પધારી જાણે ફૂલવાડીની વચ્ચે કોઈ ફૂલતા ફૂલના જેવા તેના અંગો નાચતા, ફૂલવાડીની ઓઢણી ઓઢેલી હતી, ને તેની પાલવની પાંખડીઓ મંદિરના સમીરણમાં મન્દમન્દ ડોલતી

સાજણી પગલે તે પ્રેમમન્દિરના પગથિયાં ચ્હડી ગઈ ત્હેને મ્હેં કુસુમગુલાબ આપ્યા. કલ્યાણચાપને ગાજે એક, અને ગંગા ને ઉમાને જે બે ઉષાએ ત્રણે ગુલાબ સ્મિતનમ્ને સત્કાર્યા ને એક ફૂલપડા માનપ પાણીથી ઝે લીધા

સાલિયા પનાર જના પોતાના રતનમાં જગત ની જેવી દષ્ટિ વલ નાખતી હતી

ઉષા પ્રેમરૂપમાં વિધાતા જાણે મ્હારા આત્માની મૂર્તિ જ મઢતી હોય તેવી મ્હારા આત્માના ભર્યા ભર્યા થાળ લઈને આવતી હોય તેવી તે આવી ને અંતમાં તે કાવ્યલી હૃદયમાંથી ઉત્તર થતી હોય તેવી ને સિધાવી

સામાને જીવન અર્પતો શીલાપત્નીને ઉષાએ કલ્યાણચાપને અર્પિત કીધા સૌ દીવન મગાનામ એ વાડીમાં ગુંજ્યું ને સૌ કુસુમ-હૈયામાં મગ્ન થયા ને જીવન-મા, મામા ર હમા ફના રમ્યા ને રૂપની પ્રાગઓ ઝરી ગ્રી

ઉષાની નયનભ્રુકુટિના કટાક્ષચાપમાંથી તે પુણ્યતિથિએ તરંગ ઉભરાયા હૈની ભરતીઓ મ્હાન ગનભરમા હજી ઉભરાય છે ઉષાએ મેના બાણ માર્યા કે જો બાણની બાણમાળા, ગમસતુ પાસે ધનુકોટિ આગળ ઉછળે છે તેથી મે મહાપ્રમત્તજલ ગંગા, હજી યે મ્હાગ હૈયામાંથી ઉછળે છે આ ગગનના ઝરણ સહાગે હૌ યે તે સુકાશે નહીં

શ્રાવણી પૂર્ણિમાને દિવસે લોકોએ વર્ષભરના પ્રાયશ્ચિત્ત લીધા, નક્ષિતર્પણ કરી પાપ બાળ્યા, ને પાછી પુણ્યપાપની નવી ખાતાવહી લખવા માટે બ્રાહ્મણોએ શરદ્રક્ષાના આશીર્વાદ ભણી ભાવિકોને ગપ્પડીઓ બાંધી ત્યારે વરખની રાખડી લઇ અનિ૬ આની કૃષ્ણ સમજ્યો, ને હસી પડ્યો, ને કહ્યું આ શબ્દમા મારી રક્ષા થાય એમ રહ્યુ નથી અનિરૂદ્ધ રિસાઈ ઉષ્ણગી, ને ગઇ કેસી ગપડી મ્હાગ વાળમા પડી ગૂથાઇ ગઇ જાણે પ્રહારના રોકી સોનાનિરૂપે સુવર્ણફલ ઉગ્યું! મેડ પાછળ જઇને બહેનને પસલી આપી મનાવી, પણ ામાણી મ્હે ત્યુ, મ્હારા હવાના હીરની ગપ્પડી લાવ હું લઉં આપી આવુ તે હસી પડી રીસાઇ વાળ વગરા, ને બોલી આપના આ કાલ રેશા પોતા કાજે માની લીધા જગત નાથ સ્વાર્થીવુ છે! મ્હારી રક્ષા તો આ રહી જો, વાવ, મહો લખ્યુ છે ઉષા કૃ બ્રાહ્મણ થઇને ગયો, ને અનિરૂદ્ધએ વરેશા વને રાખ્રક્ષા બાની આપ્યા

સ્નેહના તારાના ફૂલના પહેના કના કેના ને ટકેટની વરો ધરના તે ભજનના પડ ઓ પડ ગગનમાથી યે બ્રાહ્મણને સ્વયંવર હર્યા હતા ને!

તે તિથિથી અમે પરસ્પર પ્રસન્નચિત્ત રહીએ છીએ ને દુનિયા જાણ્યા જેને કામાગ્નિ ભૂલો કે યૌવનની ઉન્મત્તતા કહે છે તે અમે આ માના એવન ગાનીએ છીએ

ક્રિયોને મળેલ સીધી આત્માને પરિતપતો સાન્ત્વ પરિવાર જગતમા ચિ જર નો ।

એમ તા ના ત દ્વિવિખ્યાત જન્માષ્ટમી ઘણાં જગતમા પરમ અમાન ના જન્મતિથિ પરાગી ના લ મથુરા ન મનમા રે નથી ઉજવાતો તેવા તે સામાન્ય અમા । મનજન્મા સર્વવર્ષ ઉજવાર ।

આ નપની જન્માષ્ટમી જની ॥ આદ્ય જ સાપ્ટમી જે જ કે દ્વારકાવાસની જ સાંટમીઓ હોય તા ભને

બાગને નિમે નારથી અવો જેમ થનગન થનગા તાથી ગહે છે તેમ પ્રાત ભક્ષા જ આશ મ ના આશ થ ગનતા તા ન ોદવ થતા પહેલા જન મજવાળા આકાશમા ઉડ છે એમ બણુમ ના જ મયોગના અજવાળાના પાંખ આગળથી ઉડતા મ્હને ય હના અગણા ઘટાના હતા

તે વિ આત ન ૭ હતુ ન નમા ન હતો ગ ન ઉશાના ઢાં ભસા ના ળ મ ક્યાક ગા હતા ના ક્ષા માનતા વા ત ન મ । રહ્ના મના ગ જ સાંટમી નના નિ ॥ નથી જતી

વે ની જન્મિમ મળતી ભનના ખેનગમા પાપ ાપિ વૈષ્ણવગીન ॥

પ તિથિ મા મની પ્રભુ ની પ જ મારુઆગ્નો ઉપા ઉપર ન સી ગઇ તી તે જે સ્વાથી ઉપાના ન સાનાની આ એ ના પોપા તી નાસ્તિ જ । તેના ગાનોત જન્મા મી જે જે પારીશ ગતા થતા ના પપ રાગ જે ન જ ા માીઓ ગમા ાની હ ા કે ા પ ા ના તો અમારા ાનતા જ સાપ ા । ા ત તિથિ અમારા અન્ત ા ભબના ાવ ાાા અજવાળા નગ ા

કોઇ મહાપ્રભુજીને અનુકૂળ ઋતુ ...ગ નિયોગ વિશ્વમા ... એવું ... વિલોચનને દેખાતુ તો ન હતુ પણ વાતાવરણમા તેના પડછાયા ઉડતા ભાસતા ... ઉપર ... થયા ... તે ગ્રહ્યા. દિવસની બપોરે આભમા જેમ કિરીસ્તાઓના ઓળા ઉડે છે તેવા ઓળા તે બપોરના ... ઉડતા ... ના તે ... તેજજલની ઉર્મિઓ ઉછળતી ને ... ના ... એ ... જમા ઉછળતા જમનાના ... તેવા ... આત્માના ... જન્તુમા ડોલતા

અન્તરિક્ષમાથી જે ... અને ... ઝીલવાને અન્તરની નાડીઓ ઉઘડી ... પટ પથરાઇ ગયા હતા બુદ્ધને બોધીસત્ત્વ ... તેવા અમારા ... તે તિથિએ ઉઘડ્યા

પ્રિય ને પૂજ્ય ... અતિથિ આવતો હોય ને આગણુ જેમ વાળી-સમારી ... તેમ ... મ્હારા અન્તરનુ આગણુ સમારેલુ ... સ્વચ્છ લાગતુ હતુ ... વધુમા ... હતુ

મુમુક્ષુઓને ... નિધિ ... નજન્મ ! તિથિ હતી

પ્રાતઃકાળે શ્રીમદ્ ભાગવતમાના જન્મસ્તુતિ ... ઉછેરો ચન્દ્રિકા ગોપિકાગીત ગાતી હતી માતુશ્રી ભગવાના ... ગી આવ્યા હતા ચન્દ્રિકાના ... બેસી બોલતી ગાતી ઉઠી ...

દાતણ કરતા ચન્દ્રિકાને ... આજ ... હો ! ને ... ચન્દ્રિકાએ કહ્યુ ના તે ... ન હતી ... હતો ... ગધા ... ન હતા, મ્હારો કૃષ્ણચન્દ્ર હતો ... ભા... ...

તે મારા એ દિવસ ઉષાની મને આગ્રત રહી સવારે પાણી પા ઉષાની ટેવ રોધી ઉષા ૮ન હતી નગરના ચા ૯ના સિના મના તા ન્યાનાળામા તો આજે રજા તી તે શીખવા ના પણ નીખવાને મિથ ય ઉષાનુ રહ્યા આજે આગમન ૧ રતુ ઉષાના હવલીના ખારીગાણા બા ય જિન તા એ આખડલી આગીઓ ૯ નહોતી ઉગી કે જ જાગતન આજે અજવાળાની હતી

તે ટાળ-માણીને ૮મ ર્ટ અપનાસ ગીવા હતો ભગવા ના રસ ભતગતના અપનાસી જ ઝેરે ભક્તિના ભોજનની તૃપ્તિ હોમને ૭૧જ નથી એ તો એમ જ ઉચ્ચારે છે કે **तर्तिर्हि नास्ति सेऽमृतस्य** હને બાગ છે કે તેથી જ ઉષાના અમત ા મ તે આજે ય ૧ તૃપ્તિ થી

પ્રિતમા ાા મયા ા ૧ વિયોગ ઉભય પ્રિયતમને તા અતૃપ્ત જ ગમે છે એ મા અમૃતના આચમનઅજલિ પાઠને તે બીજામા અમૃતમેરિના ત્ની માન ગણી પણ પ્રિતમાના અમૃતની તૃપ્તિ પ્રિયતમને તો ૯ ની ગુણી નવા મારી ઉષાનો ઝનભગો તપા ૧ કુ પા ૧ લાગી ઉષાો ઉ ધરાયેલા નથી એ ા મને તો ખાતરી છે ૧ તે શુ બોલી એ ?

રાત્રિ પડી ને ભાવિક ભક્તોની ભાવનાઓ રાત્રિસમ સમી પ્રફુલ્લિત થઈ પણ મ્હારી ભાવનાના ફૂલ ન ઉઘડ્યા

મ્હારી આંખો ઉત્સાવરી બની એને શોધતી કે જે આજે જડતી ન હતી

સન્ધ્યાની વૃક્ષ ઝાડીઓની ઘેરી રેખાઓ ક્ષિતિજ ઉપર જરા તરી આવતી જણાતી હતી ને મહી અગ્નિકણ જેવા તારલિયા ઝગઝગતા આભ ઉપર ચોંપ્યા પછી કે એવો રાત્રિનો અન્ધારપછેડો ધરા ઉપર પથરાયો હતો

કોઈ કહે છે કે સર્જન પહેલા યે કાળમીંઢો અન્ધકાર હતો ને એ અન્ધકારના ઉદરમાં વિશ્વંભર વિરાજતો જન્માષ્ટમીની અન્ધારી રજની યે કાળા માળીના ઘેર જેવી લાગતી ને મહી સુન્દરીના સૌન્દર્ય સરિખડી સરિતસુન્દરી શોભતી

નગરના રાજમાર્ગ સ્વચ્છ થયા ધીરે ધીરે ભક્તાભિલાષીઓના જનસિન્ધુની ધારાઓ બની ને ધારાઓએ ઝરણરૂપ ધર્યા ઝરણાંના ધોધ થયા ને ધોધની યે જોડકે નદીઓ ઘૂઘવતી સરિતાઓ વિસ્તરી સ્વામિનારાયણના માર્ગે ચેતનથી ઉભરાતા હૈયાના પગલામાં આશપાશ ને ઉપર તિમિર પથરાયા હતા પણ એ તમિસ્રા હોવાને જ પ્રભુ અવતરવાના હતા

કોઈ ઉરની તમિસ્રા ઉપાડે કે કેમ? એ પ્રશ્ન પૂછતો પૂછતો જ જિજ્ઞાસુ અવસ્થામાં હું રાત્રિ નીરખતો પણ જિજ્ઞાસુને જ્ઞાન કે મુમુક્ષુને મોક્ષ કાંઈ સહેલ દુર્લભ છે?

રાત્રિની રાજમાર્ગની લહેરોમાં ભક્તોના પૂર ઉભરાતા ભાવના તરંગ મૂર્તિમાન થતા ભાસતા હું પણ મારા મનોભાવની મૂર્તિ સરિખડો એ લહરીઓમાં ભળી ગયો

કોઇ કહેશો કે જગતના જે જ્યોતિ તેહને । । એમ કહ્યા ।
આત્માને દેહના પરિધાન પટ । ય ને બ્રહ્મને બ્રહ્માડના પડ ।
નગ ના તે મહામાયાની મઝનિત કના કે જગા જગના માનસમા
અમન-ગીનડા ખગને તન જ જ્યોતિને સ્વાસ રગે રગ્યા ને
સ્નેહજ્યોતિને વિવર્ણ સ્ટાવ્યા તે જ मम माया दुरत्यया છે
જગ તે જોનારી ઝીણી એ પ્રભુએ નાખી નાંખી છે

મન્દિરને દરવાજે ઉષા ને તેહ । કુનમડન ન્તુ તેમના ર્શન
કરતો ના દ્વારમા । ઉભા ઘ લ-તને ઉત્તર આગે ન્તો ઉષા
-ના કુમારીને ક્ષિણ ગ વિરાજતી માગર ઉપર રામસેતુ સમો
જ ગ્માગર ઉપર ગમારા ન ન્તસેતુ બન્ધાયો

ઉષાના શૈગનમા પ્રભના આ ।।મી તેજ અનતયા હતા મનિ
રની િ પાનર્લાનાના મર્મ ીપના ન્ટિપો જાણ ને ઝીણીઓમા જ
સકીપુ થયા હાય જેમ લાગતુ મરરગમાથી વીજળીઓ ઊડે
તેમ ઓ ।। પોપ નાની પાપણોમાથી નનન વીજળીઓ ઊડતી

નનામાથી રન મ", ગ્રણુમાથી તેન વિભૂરી પરે, એની ઉષા
નમકનિથી મળ્યા વિભૂરી પરી ગઈ ને માનરજનરેખામા પેચાવુ
હૈતુ ।।નન્ હાંરી ન્હોકમા આ યુ હવે તીની પા કીઓથી મ્હારી
અંગુલિવિરપો ચાપી મ્હને સ મારના બોલી મ્હાન ર મન્ન જીવનના
ઋણચક ।

નમ સ ગે સમોનનો ગર । જ ન્યાન ન્તો તેહ ફગ
રન ને પાણીની ળિ ।।ખ ઓમા સગનન્ન જનપર ડગડવા માડે
એમ મ્હારી ।।ડીઓના નાખાગ્રોમા ન સાના મિરપૂર ગાજતા માતા

મ્હને લાગ્યુ આજનો સજો । મનોમો છે

મનુષ્યને તીની તરગમાળા અમને મનિ રનોઢમા વહેતી ગઇ
હુ તેમામા હર્ષેમા પરોવી મ નારકા મ ગ્માગરના મોજમા સચરે
એમ અમે જનમાગરમા પરવતા

અન્વાઃ આભમાં અમષ્ય તા માવનિ તરન તી તેમ મન્દિર ો ના ખુ ના ઝુમ્મરમા ગે અગણિત દીપાવલિની શિખાઓ ઝગ ઝગતી હતી. જાણે મન્દિરગુન્જીને પ્યારો ઘણો કરિયાલે ને વગણુ દીગે ઝગમોતીના ચિરાગ નવમ હાર જ્યોતિની દૃષ્ટિ મેઘના ને વ્યતીત થતાના ગાર પ્રગટ્યા હોય તેવી દીપમાળા અદ્ભુત દીપતી.

રેવાર ક. પ્ર. હતા વનને હઝારો હતી

નવપલ્લવના મોતી ઝળકતા રહ્યા ગોમ્ય સેતુ-વટની વ ઝૂલી વિના તો અનન્ય જ હતુ જનમોત્સ્મા તરતા તરતા અમે એ જર્નાગ ઉપર ગયા ને આર ઉતરી પડ્યા

ત્યાં તો નવગ્રાના નીરથી ભીંજાયેલી ઝુ પ્રફુલ્લિત ફૂલવાડી હતી. ન ાનના તારનિના જગતમા બેગયેલા હોય હેવા કુંવરીએ ફૂલ ઉભગના પ્રુ ણીના રૈયાના ગુની વાગઓ ઉગતી હોય તેવી કુવા ગુની જળવાગઓ ઉગતી વાર ના સ્વચ્છ જળ ગ્રમા ઉગતી આખરડીના તેજ એ અન્વારી નાત્રિગે ગે પુષ્પનિમ ન ગ્રાના ને નગ ની ચન્દ્રિકામા અમૃતરિ સ્વરન ઉતના

નાગીની પાપણીઓ પોઢેલી હતી એમ અમારા યે બીની પાપણીઓ ને સ્વચ્છ વાતાવરણમા નમી ગઈ, ને વળી પોતાના

ઉઘાડી હતી, આજ સ્વર્ગથી ઉતરતા ગની ઓને રે

ને સુ તેના મે અનંદ ના

અન્ય ગના નેજવતુ ગેગ નેમ પ્રસગે અમે ઉદ્વેગના ભરી ટગમાનાએ ધીટી હતી. ચત એને નમામા થાય, ને સખી તેમ સઘળીને એ એવા અનાજ્ઞેલ થયુ- વિનતી ને ન્યાર હતા આમા ોપલુ ગ નરેનુ ન હતુ એ ામના લાગણમા યે ત્રિપનો વિ પન નનો પ્રુ ણી ઉપર ઉભતા પૂનીને અમે ગીમર્ગ હતા આનંદભૂમિમા જ પાય ભરી અમે ઉતા હતા

પણ ત ગનિમે અમાન દેહના મહેલમા સૂર્ય ઉગ્યા
જાણે સસારની ક નાગતી હોય જાણે દિશદિશનુ ચૂરન નહતુ હોય જાણે જગતના મિત્ર આવ્યો હોય તેમ દેવ એ ગીથી નાનતી ના ને પ્રભાતને ડાના ના જાણે પૃથ્વી ઉપરના પવિત્ર ગ્ના હોય જાણે નસનો અમૃત ઉપડતા હોય જાણે ઇન્દ્રના નગન્ધ મગ્ના હોય તેમ ડોલ ત કલરાવના ગ્ નદાગ્મે અમને નવા ના, અને અમારા હ્રમામા ની ઉઘાડી બ્હારીઓમા થઈને ન્મરગીલા અન્તર્ખ ડોમા ઉડી રહી નાગાગ્મા વૃપ ઉભરાય તેમ અમારી અ તર્ગુહાઓમા પૃથ્વીના પુષ્પાના પરિમલ પ્રસરી ગ્યા

અમારી પે નસ ગ્ગના નમુ ને ગ વનતીના મગ ન એ પ્ર ભીના પનિલાઓ ન ઘડ઼ા ને નિગતગ્વાનમા પડાવ રહ્યા આત્મીય એ પગરખ઼ીમે ડાલ્વ્યા નહેરમા પ્ર ગજે તેમ અમારી નાડી ઓમા ત્યા ા પ્ર ધસ ા મારા નન્દનના રમા ગ્નો એ પજો અમ ા તગ્ના લા ા

મન આ તીનો ાટા નાગી ા નિનાશને જાહેર થયુ ા ગ નના ન્મય ગી ાપ્રાન્નો જ મનાગ નણી નથ નિસે આ ા ા જન્મગતિમે ઝ્મ ાનુ પ્ર ઉન્નયુ ા ુ ઠેનુ અનતોન પૂર આજે થ ઉગ્નતુ ા ુ તેજ એ ઓ અઙ ા ણીમે જગતને પ્રઝત ગટાવી દ઼ાવ્યુ તે જ પગ ા ાપના મ ા મા તગ્નુ—મરત ચન્દ્રમાનુ ાન ગી ઘનગ઼ુ ઈં ગ઼ થના નારી લિતિજ ઉપગ રડ્યું જાણે પ્રભુનો મારી પ્રભ જ્યોતિ ા જગતમા નાવનુ હોય ને !

ગમા ા ર ગ્ો ાતિ એ ગે ગ ાનમા અનતયા

ઝિયા તથી ન તો ા ા ાન ઉપાડી ાપાને વડયો ને તીરો ા રૂનડા નિઝાગી ગ્હ્લી લિપાને ઉન્મુખી—ચન્દ્રાભિમુખી કરી

ના ત મગનગમા નાકી પડે તેમ મ્હારા અન્તરના જનમા ડારી વાગી ને ધારી વીગી લહરીઓ તે ડાનવા માન્યા વેણુને ટહુકાર જાગ્યા નહી ને તાનાવેલીના નાદ મગન ઉ ના રોમરોમમા ઉર્મિઓ ઉછળી, ને જાણે પૂગના વાગી ત્હારા ઠે અમારો એ ચન્દ્રમા મ્હારા ઉ ષિ દર્શન કાજે પૂનરસા માંગ્યો

સૌન્દર્યની માડીઓ મવી તે સખીઓને નટાની દ ઉમાની રો ધમા નીકળ્યો પૂર્ણિમાનો બીજો પ્રહર જાગ્યો હતો મધ્યરાત્રિને હજી વાર હતી મીયા રમચોકના ગગમ ડવે Cા ઘૂમતી તે દ જાણુતો, તેથી તે ચોક ભણી વળ્યો અન્તર તો પામ ઉપર આગળ પગરી ઉપા રહેતુ જ ઉડતુ હતુ

પૂર્ણ ચંદ્રનો તેજઅમાર ગ્રમારી તારિકાઓના વતુ વત્રન્દમા નહતી ચન્દ્રજોત તો ઘણી યે વાર આખ માડી નિરખી છે ને ? એમાથી સર્વોત્તમ પૂર્ણિમા સભાશે તો ઉપાનુ સખીમડનમાનુ એ રમવહન ક ઇક ન્હમજાગે

એ ચોકને રતનચોક કહેતા કારણ ? રતનહવેલીઓમા રતન જેવા સન્જન ને રતન જેવી સન્નારીઓ સ ભાનના રતનચમત્કાર ત્હા નિત્યે ચમ તા હતા આજે યે આ મનડીના રતનો ત્હા અનુપમ ઝગારે ઝગતા

ત્હા તો અજબ તમાશો હતો પૃથ્વીપળીના સૂરજ તેજ એવુ ભાસતુ ઝુમ્મરો લટકતા હતા ને ઝુમ્મરોમાના દીપકો જેટલી રમ દીપિકાઓ સમોવડી રસિકાઓ ગરબા ફરતી હતી સહુ સખીઓ હાનમને મલ્હ્ગો મો નતી હતી ને સહુ પે તપોતાની દિશામા ફરતો -ફતી હતી

ફુરજનડી રે ! મન્ગો હમારો
જઇ હાનમને કહેજો રે

અનભેનીઓના અગઅગમાથી તખુણા ઉઠતા ને દિશા ામા જઇ નાનાઓ જગાડતા

સહુના હિસની કુજલડીઓ દષ્ટિની પાખે પ નની, ને ગમિકા ઓના સ્પન્દેશ ગસિબ્વને ી આવતી

વિ ળ પખિપ્રી સખી ઉષાની દષ્ટિ તે જનઘટામા ગાટ તડ ફડતી ને નિરાશ થઇ ઉડી ઉડી પાછી વળી ની ડાળે બેસતી ે દીઠી ત્યા ને બીજી એક માહેનડીના ચ ર જેવા લોચન પોનાને ચન્દ્ર શોધવા ઉડયા તે જ પળે ઉષાએ મને નિરખ્યો ને નિરખ્યો ત્હેવો જ સ્મિતની ભભકથી મત્મારે પાસે નવા પાપચા નમાવી નમન કીધુ, ને ઉમ્મન્દોદે સુણુનાર સન્મુખ ખડો છુ એ અનુભવતા નિરથ નથી આજનુ ગીત' એ ઉલ્લાસના વિલાસ અ જવાળા ખી આંખોમા ચમન્વા માડયા

તે પછી ગીત શુ ગવાયુ એ મને યે ખબર નથી મ્હારી ઠ ડિયો ન ા લાગી હતી ને નયનો ઉષા લાગી હતા ઉષા નાગસ ળમા ઘુમતી તેમ નયનો યે ઘુમડી ઘુમતા

એ ગાત્રિએ મ્હને પાસ થયા ક ઉજ્જવળ પૂર્ણિમાને આભના પરિધાન મ પહેરા યા છે ? ઉષાને અંગે યે ત્રિ સરિ મઠી શ્યામ સાડી હતી ને મ ાંથી મોનારૂપેરી તારલિયા તગતગતા વચ્ચે ચ દમા જેવો સુખ ર પ્રકાશતો ગજ્જપુષ્પિમાના ગગનની જ મૂર્તિ પૃથ્વીપાટ જાણે ઘુમતી હોય તેવી ઉષા ઘુમતી હતી

ગદ્ગતાના આભૂષણ હેના પ મતત્વને ના હેના જ ત્હેના દેવતત્વને યે હતા

જની ગાન જનમા લાલિત્ય ઉછળે હેવા હેની સાડીના લહે રિયા ઉછળતા હતા વ ર ત લ્હેરાને ઉષાની ગુલાબી ગોળી ઝીલી લેતી મ ી ડમન ગુચ્છો હતા ભ્રમર જેવો મારા હૃદય એ મન લીઓમા પરાયેલો હતો

એ ગીત પૂ થયુ ઉષા ઉભી હી ત્યા હે જાણ્યુ કે ગીત પૂ થયુ ને ીગ મ ગ્ગતો ચલ્યો ગોપિ ાના ગીતના ટ ા નગરની વ વીઓ ની તો વળી ઉછળ્યા

મ્હારા મનગમતા મહારાજ ! મ્હારે મ્હેને આવોને

મહુ ગોપિકાઓએ બોલ હોંસથી ઝીલી લીધો. જાણે પોતાના મનનો ભાવ જ ઉચ્ચાર્યો હોય તેમ પોતપોતાની પ્રિયતમ [illegible]ઓમાં મગ્ન થતી મહુ સુન્દરીઓએ ગીતટહુકો પાછો વાળ્યો. સાગરમાં ભરતી ઉભરાતાં કાંઠાના જહાજ ડોલતાં ભાસે તેમ પ્રેક્ષવર્ગના વર્તુળમાં યે ડોલાડોલ જામી.

મહુ સુન્દરીઓના વદને રમતેજ પ્રગટ્યાં, હાસ્ય ઉભર્યાં. ઉપાના અધરે સ્મિત ને રસમની લહરીઓ આવતી-જતી. સુરની બે તારિકા સમાં પ્રફુલ્લ પ્રેમભર્યાં નયન ઉઘાડી [illegible] ભાન મગ્ન થયી પૂર્ણ શોભામાં એક વેળા મ્હારી સન્મુખ તે ઉભી, ને તાળી પાડતાં નમસ્કાર કરી પોપચાની પાંદડીએ મ્હને નોંતર્યો. જીવનની કુંજ ભરી-ને ત્હેને યે પેલે તટે-એ નવનના નિમન્ત્રણના રમણ મ્હને સાંભરશે.

હે તો તનસુ ત્હમારે કાજ હસીને બોલાવોને

આશાવાડિયામાંના આશાની રંગો વીંધતી [illegible]ની પંક્તિ હેવના ગાજતી ઉડ તેમ ગમવેતાનિ[illegible] એ ટહુકા રમણ્યું. મહુ કાંઠ સમા રમિ[illegible]ની અન્તર્દૃષ્ટિઓ વીંધતો વીંધતો ઉડ્યો. મહુના હૈયાની મંજરીઓ હિલોળે ચ્હડી.

યાવનની ઉમાં ને અનેગ અભિલાષના રસમાં ગાયેલી એક યૌવનાએ યૌવનના [illegible] રેલાવી દીધી.

[illegible]નિશામાં બાળાઓ પણ [illegible]ને [illegible] તનમના નહી ? પ્રિયતમાની આરઝૂ ભીંયા પ્રિયતમને નહી ? ભૂખ ને તરશ જેવી એ પણ આત્માની પ્રકૃતિજન્ય ભૂખ ને તરશ છે. પણ જે અખંડ એ દષ્ટ છે, જે અડોલ એ [illegible] છે, જે [illegible] સમાધિસ્થ છે તે યોગસિદ્ધિને પામે છે.

રસદરતી [illegible]ઓની ભ્રુકુટિની [illegible] સાંભળીઓ અન્તરિક્ષના જળમાં ઉડતા માછી, ને મહુ શ્યામાઓએ ગીતનો પડઘો પાડ્યો.

વા ત બુ લ્ત શજ ।મીન ખાના ાને

મહુ ગ મહુ ગિોના મન । । માથી ય ્પાો જનમહુ ।
મ ને ં ના બ્ના ાદીના મ્મથ સા ઝ્ાન સ્તભ વા ન
ડમા ખૂમતુ સ નસિમિન નિાગી મગ્યતનત વીની ગારીઘઘ ।
ગે મગ્નરા ખાસ ।ના ઁય િ માગાદી થઇ ગ્નુ ન ઉષાના
નમવૃમતા નસનમીનતી ગીમા માર ગયા । જ ા ના ુ ે
૪ મિમાિ મપ મળી એ જ ગાગ ગા યુ । ઝીઘુ નનવ મા
ારી ાપદી પામ્યા પણ ખ । મમા મ । । પાન પાપુ મ્હારી
ાખ્ીવશ થના

। ાના ન નવ ્તા ને ્મા ।મ ।મ પ્રિતમનિમાગોના
મ નથન નાવતા હતા નુ ાઃ યા ાી મ ાાન ાાનાના પ્રિન
જનને આ ારની ાાખવ્વીમ ાાનુ ।ત્તુ ને પામનુ તુ

માનવીના મા ાન સા નાનાવિધ નહન છે મા ન મમી ન્નેદ
લીલા પ । આ ઉઅનનો । મ નઊન ઼

। ગમ ન । ઞ્ના ન્ીમ ગા ને ઞ તેમ નખી પા ષા
। । ન ી ।ની ાા ાિન સા નગ ઞગમ ો ન પાનુ ન ।

શ ઙુના ા મઙ । ન ી ની ઞ ાનતિમોના । ાઝ ના
ાસ ાન જ ગાસાના ગતનમ । ગગમ ામા ન ૧ ૬ અ
ા ાન

પાઝગરી નનમ ાર નમ તી ચિ । ઞ્માની । મેથી
ગ નાના જી નથી નગ ન િ નાન ઉગસાન ।ા પા ઞા
મ ાે ઉષા ।

ાત્તા ગામામાની નિગ ાઝ્યા ગ । સુમધુ મ્ગમા ન
મમાઇ ાા નન મળીન ા ાે ગ િ ાામ નિખ્યનુ મ ના
ી ન ઢ તા ળ ાની ઝની ાો નની

ચન્દ્રવિરાજિત ની ફાગુણ કના શન કરાવ્યા, તે એ જ્યોત્સ્નાના, ઓપલે ઓપતે—ચન્દ્રિમાના આભિષેક સ્મરી સ્મરી—ઉષાના મુખ ચન્દ્રને અભિષેક કીધા

ઉષાએ મ્હારી આંખડીઓમાં જોયું શત લ કમલ અગ્નિખડુ તેવું મુખ-મન પ્રફુલ્લતું હતું ને દિશાઓમાં એ પાંખડીઓના કિરણ પ્રસરતા

મ્હારૂં મુખારવિન્દ હેની મહેમાનીએ ગયું, અને અનુરાગપાંદડીઓ પાંદડીઓ ઉપર ચપાત આમ અમારા અધરોએ પરસ્પરને ચાંપ્યા, ને પ્રેમના પ્રથમ ચુમ્બનનો અમૃતપ્યાલો એકેક પછી ચમચમીને અમે પીધો

અહો ! આયુષ્યની તે દિવ્ય પળ ! રસચન્દ્રિકામાં ઝૂલતા ઝૂલતા સચ્ચિદાનન્દને રસહિન્ડોલે હીંચકતા હીંચકતા, જગતના આનન્દને અમે આરાધતા હતા એવો એ વેળાનો અમ ધન્ય જીવનયોગ હતો

ગામ ગૃહાથેના જીવન કની નિવૃત્તિ પડતા હશે ?

મરોવરની પાળો ભાંડી જગધાર વહે એમ અમ અધરપાળોમાંથી પ્રેમવાહ પરસ્પરમાં વહેતા હતા

અમારી કુમ્પેલીઓ જેના આગમને ચીટળાયેલી છની ઓટને નરસિંહના નમનરી આનન્દુન્દની રસ નાંખે નમસ્કાર કરી હું વસિદ્ધામે એ રસમૂર્તિ અમે પધરાવી

ચન્દ્ર ! ચમકતા લાગી તે જાણે અમ ઉરદેશમાના ગધાકૃષ્ણના સ્મરણ કે અમને જગતભરમાં ચમકતા લાગ્યા

મોળિયામાંના જીવ અગમ્યપરસ બળતા વાચનાર ! તે તો અનુભ ા છે ને ? અમારે તો એવું થયું મ્હારા જીવનજ્યોતિ ઉષાની જ્યાજે જાણે જાણે બેઠો, ને ઉષાનો જીવનજ્યોતિ જાણે મ્હારા હૈમાં તે આવી વિરાજ્યો એવું અમને એ પ્રથમ પ્રેમચુમ્બનની પુણ્યપળે લાગ્યું

પ્રેમપ્રભુનો અવતાર એમ અમારે તો થયો

૭

શરદ્પૂર્ણિમા

એ ગમલગી ના ગી આની ૬ ૭ ગનીનો પ્રભુને યે મોહ થયો નો ને ર ક્મા ઉગો કે જેને પ્રભુમે ૭ માગ ગભમા થભા યો તો ી અખડ અમ્રત ગી ા હતા

શરદ્પૂર્ણિમા પૂર્ણિમાની ણી ૨ ટેરી માન માગિ ના ઝણીઓની જ ની પણ ર્ણિમાઓ સમી સુ ગીગોની યે ઉપા મા નાણી છે સમાનજીરની નિરાસ ન લીના કનગ ને મન્દિ્યન ન છે, એમ તે ગાનીએ ૬ ર જરો

આ શના અને પૃ ીના મેન વા વાઠ વષા વીતી ગઇ રોમ ને રાતાવરણ ઉપાના ગગ ર અબ મમોર નિર્મળા ે ઉજ્જ્વળા યથા ઉપારે અનરને અનરન પ્રગટતી િનણાનનિ સગિખડી નનની વનશ્રી પ્રફુલ્ની ઠી તી

અપનીએ ેીએ અનુરન માયો ને મગ ે િનમે ગ્ધુવીગે ગભમગજનો નન યો ગ્રુમન્ન—ગણગમનયે લો મ ર એ ઉમન પામ્યા િ ઠેગા કેટરટની માનરેાીઓ ે ૨ ના માનરેના ઉગમાના અમુગ તે તિનિગોમે મલ

લઙાવિજયના ગામડા ગરપાગતી ગજનગ મા જગ્વા ેમે રડી પણ ઉાની ગમમહોત્સરની જગ્યાગીની જોગનાલી એ રે નાિ તી

તે પછી શરદની પૂર્ણિમાનો સૂર્ય ઉગ્યો ને અસ્ત પામ્યો ને સન્ધ્યા પડી. જગતના નરનો પૂર્ણિમા આશાભર્યા નિરખતા એ એક ચન્દ્રના દર્શનનો સહુને અભિલાષ હતો કે જે બાર માસે એક જ વાર દર્શન દે છે.

ધીરે ધીરે સન્ધ્યાને રાત્રીના રંગ ચ્હડવા માંડ્યા. ધીરે ધીરે એ રાત્રીના રંગમાં તેજકિરણો નીતરવા માંડ્યા. અંધારે જાણે ઉજળો હોય એવો આભાસ જામ્યો. સુન્દરીઓના અંગ સરિખડી પૃથ્વી યે તેજની થઈ રમતી રાજકુમારિકા. સખી પૂર્ણિમાની ચન્દ્રકલા ગગનના તખ્તે ચ્હડી હતી.

તે રાત્રીએ તેજછાયાના ધ્વજ જગત ભરી ઉડતા ને પૃથ્વી ભરી પથરાતા.

જેવી આભના તખ્તે એ પૂર્ણિમા એવી મ્હારા ઉરના તખ્તે ઉગી પ્રકાશતી જાણે મ્હારી જીવનકુંજની નગરચન્દ્રિકા.

દેહના આયુષ્ય કેટલા વર્ષના છે તેનો તો અનુભવે હું જાણું છું. પણ આત્માના આયુષ્ય કેટલા યુગના છે એ તો કોઈ સ્વર્ગજનો. તે રાત્રીએ મ્હારા આત્મપ્રદેશે શરદ્પૂર્ણિમા ઉગી એ તો મ્હને એટલા યુગ જેટલી તપશે એમ લાગે છે.

ચન્દનીના જ હોય એવા શ્વેત વસ્ત્રો નગરજને ધારણ કર્યા હતા. જાણે સત્‌ના પ્રકાશના પુણ્યના પરિધાન. હું યે મસ્તમસ્તુ એક પહેરણ પહેરી ચાંદનીમાં નીસરી પડ્યો. શ્વેત ધોતિયાને દૂધની આવેલી જાણે કોર હતી.

શેરીઓમાં ભીડ હતી. નગરના ચોકમાં લોકોની ધૂમાધૂમ હતી. મન્દિરોના દ્વારમાં મેદની જામી હતી. લોકનો મહાસાગર ઉભરાતો ને ભરતી અનેક ઉપસાગરોમાં ધસતી ને ઉભરાતી. જગતના સૌભાગ્ય સમો અન્તરિક્ષમાં ચન્દ્રિકાનો મનોદધિ રેલ્યો. જેમ જેમ ભરતી જામતી ગઈ તેમ તેમ ઉત્સાહ મોટો થયો, તેમ તેમ ચન્દ્રિકાના અને માનવીઓના મહાસાગરની મહોર્મિઓની પ્રચંડ ડોલાડોલ મચાઈ.

રજનનાવે પદ્મતિન્ડાવે પ્રહ્મા ડાવતા તસ મ્મહિન્ડોવે ચન્દ્રે વ ને ુ આજે ડોલતા ને ૂઇ ઇ તેજનપ્રિઓ રચના હતા

ઓમસુન્ રીના વ નમાવી વ સતા સ્મિતના પીયૂષપ્રકાશ અમારા નગર ઉપર ટળતા હતા

નવરાત્રિના ગરબા પૂરા થયા હતા દિને દિવસે ચન્દ્રમાની એકએક કળા વધતી ગઇ ગત્રિએ રાત્રિએ ચન્દ્રિનો બહાર વિશેષ ને વિશેષ ખીલતો ગયો લોકના અન્તરનો ઉલ્લેશે પે દિનપ્રતિદિન ચ્હડતો ગયો એ ભક્તીના સ્માત્મનનુ આજ પગ્વ ન્તુ

કાના હ્યાસા ગોપગોપીના ભાવ નથી ? જનમૂની જમના નથી કે અમૃતસૂટો ચન્દ્ર નથી મુરાઢ્ન સુરા વરમે છે ને જગતમા ને અખંડઅરતી રસસમુનાને તીરે વસતા મધુવનના નરનાર મહ ગોપ ગોપી જ છે ને રસના મન જ ખેલે , કે નાક છે

વૃન્ દાવનની તે છસામી પૂર્ણિમાની આજ ઉત્સવતિથિ હતી

દૂધ નૌઆ ને માક્નો જાણે ઢગેગ ભરી ભરી ચા ની પીતા હોય તેમ ઉપભોગ ક તા નગરજનને નિ ાળતો નિ ાળતો ુ જ્યો ત્નાપૂરમા વહતો હતો ઠામ ઠામ લો ાગે ગીપમાલા કરી હતી પણ ભજવાળાવિહોણી દીપશિખાઓ નીમજાના પીળા પાંદડા જેવી ભાસતી પૂર્ણિમાની યે ઉપાયુ પૂરનાગ છે ને જગતમા !

હરથી ચા ીમા તરતો એન ગમતો શબ્દ આ ો

હરિ વેણ વાય છે રે હા ! વનમા

વ વનમા હ િ ની વેણ વાગી ને ગોપિનાબ રને એના આમન્ત્રણ આ યે તનમનાટ થયા તા તેનુ ગીત નગરનારીઓનુ એક ન ગાતુ હતુ

નાગી—વાગી તાલાવલી મ ાગ વનમા
હરિ વેણ વાય છે ર હો ! વનમા

સુન્દર હતી સુ ગીઓ જેટલી ગોભા ગોવ તેથી ગે વધારે ગોભા
ન તી ઉપા ગોભની જાણે પરમાત્માના ઉરમાની આ ઈભાવના
પૃથ્વી ઉપર મર્તિમાન અવતરી હોર ને ।

મહેતીજી જેમ બાળાઓને વાગાફરતી મનાવો પૂછે તેમ ચન્દ્રિમ
વદનના હાસ્યે ને નયનના તોફાને મ અદ્રિયગેને વાગરની પ્રશ્નના
બાણ ફેમી પજવતી 'પ્રેમની પખિણી' ઉરમાગના જ ભ્રુકુટિ
ચાપમાથી મહાશર છોડયુ ને ઉપાન હૈયુ વીધ્યુ

ગાડીવસન્તાના કે પુષ્પવન્તાના જેના સુન્દરીઓના ઉર પણ
ભાગ્યે જ નિષ્ફળ જાય છે વણખ વદ્યવેની જ હોર છે

પિયુના પ થમા ગ કે મ નગી ગાગા, મારેનડી !
આખડીમા ઉ ની ગ ર ઉરની જ્યાના, મારેનડી !

જગતની પૂર્ણિમા રે કે પ્રગરી શુ આજે ? મારેનડી !
પ રૂરી ચન્દ્ર રે કે ઉગી ની ગાજે ? મારેનડી !

સોનાપાનવડે રે કે વા ણી ઉગી મારેનડી !
પારમપુતળી રે ર એવી કા મૂરી ? મારેનડી !

માગ ય વિશ્વની રે કે ગાડી ન વેરી ? મારેનડી !
ગાડીના ક યનો રે કે એરડો ગો નેડો ? મારેનડી !

સૂર્યમ્ગતી પૃ ની ફર છે તે જ મમગ્રે નિજ નગી ઉપર પણ
પૃથ્વીની ફરન્ડી ફરે છે ત્હેવા ચન્દ્રમ ને વગીગમ અને ત્હેમા યે
વળી અનેકવર્તુળી વર્તુળે ગમેશ્વરીઓ રમતી હતી મહને તો ભગ
વાનનુ વચન યાદ આવ્યુ કે રમના

इश्वरः सर्वभूताना हृद्देशेऽर्जुन तिष्ठति,
भ्रामयन् सर्वभूतानि यन्त्रारूढानि मायया,

ને એ પૂતળા નચાવનાર નરેશ જેમ પનળીઓને અને વિ

માયાના ખેલ ખેલાવે ને જાદુગર નાચ નચાવે તેવી નગરની રસ
પૂતળીઓ આજ ખેલતી ને નાચતી હતી. વેલીઓના જેવો અંગ
વલીઓનો હિન્ડોળ ડોલતો ને પ્રેમકનકના નયન ને નયનરાગી
આત્માઓને એ ડોલાવતો.

> ગગનમાંથી આનંદો રે ? આજનો ઉછાળો, સાહેલડી !
> મને ઝોલાવો રે ? ... પાગ નઈ લાગો સાહેલડી !

ઘડીક એ વર્તુળ સજાયાં ને સામસામી તાળીઓ ઝીલતી
સુન્દરીઓની સામસામી નમ્રગતિથી પ્રતિ ઘડીઓ ... થઈ
સુન્દર તરુવરોની ડાળખીઓ જેવી એ ... મનોહર લતિકાઓની
પાવનની પાટલીઓ સામસામી ... લેતી તેવી ... સ્પર્શથી
... પવનની ઉડી-ઉછળતી પામો
... સમાગતી ... ગણ કૃષ્ણકાકના પરિમલ પુષ્પોમાં વહીને ઉડે તેમ
એ ... સગિયડી સ્ત્રીઓના સમપરિમલ તડેસના નયણાપોમાં
ચઢીને ઉડતા ને ભમતા.

> આજે નમતની રે ... પશ્ચમી ગાવી સાહેનડી !
> આરડી ઉતાવળી રે કે સખી ! ... નિધાની ? માહેનડી !
>
> મનિના મોબાવતી રે ... ઉભલા ગેલ સાહેનડી !
> ... તો એ એમ છે રે ... ધીરે જો સાહેલડી !

' ...મનિના મોબાવતી ' એ બેનની સાથે જ ... તાની ને પ
તાળીથી ભ્રમિપગથાર ગાજતા માડના ' ઉભલા ગેલ ' ભાવતા
તો ગગવાગિણીઓ ઉભી ... ગઈ ને સુવર્ણ ને ... દેવ
િ ડોલ આગળ જાય ને પાછળ આવે એમ એ ... ગીલીઓના ય
મનોહિણા ને ... ડોલ ... તા આ ... જતા ... પતા
પાછળ ... મેગતા ... ઉડાતા ... તો એ ... ડીની ... જાગી
પગ મનિનસખરી ધીરી ... સ ... લ ...

મ ધરાની ચનિ ા રે જ્યોત ઝીણી ગાવ, મારેનગ !
ઉતરે ડ દર્નિ રે ૩ તા ચીમા ગાજે, મારેનગ !
વેરેન ૂત્ન ે ૩ મણીજને પન્થે, મારેનડી !
પૂ ન માથિમા ે ૩ પ્રેમના ન્થે ગાનનડી !
આન દે ઉજગા ે ૬ નર મોહ માનનડી !
ચાણી ! મ ા ગોભ તે ે ૩ નાથને નેરે માનનડી !

ગમિ ાઓનો હુલ્લો ા આભને ચીની આધમના િગ્પુ મગ્ખિડો આથમી ગયો ગીતના વિનામ આથમ્યા પણ નૃત્ની લીના તો અનિરોધ જામી મન્દિર ા ગમડપના ગુમ્મટમા ગોવી હોય છે તે ગ ગોપિ ાઓ સમીવડી આ ગમાહેનીઓ માનના પગમ ગીત ગાતી ગાતી આપખાગે અગના ભૂ ભુત મનૃત્ય નાચતી નાચતી ગમહ્ન મમી ગેરેખ ઉગળી ઉગતાની લેનીન્તી દીચને હિન્ડોને હીચવા લાગી ગમના હારમ ડામડ નખગતી ગ ાર ગગી ગ નન્છાયાના હ ગગ ઉર્મિઓના અગના હારભાવની અ મૂતઝોળો વિધવિધ ગી મ ોરિસાના ગગમ ત્વાગાની પેરે અન્ત ગ્ક્ષિમા Cાગી ગ્યા મનીના ો ભાવવિનામની જગતની મ ન વિતા એ ગતનચો મા Cનગી ઘૂમણુ વ્રમતી ાન એમ નાગનુ દનીવાડીને પ ડ પાદડે દીના નગનનો ચ ે તે માનેનીમાને ર નપરે રસ ત્યોન મનગાવનો હતો મર નજાના મન્નપા ! ને નેત્રપત્રીના જ્ન જુવાળ વિસ્તારી ગમની નજરમ ચીનો એન ગમધારિ પીગોમે ગ્યો હતો નીજગીની વેન ડોને એવો ઉપાનો નન્નો નૂનતો હતો મરોવરની નહુરે નહુર ચ દ્રના પ્રતિબિમ્બ ઉછળે એમ એ ગતનનો ના મરોવ ગિયાની ગ્નીનીઓની વ નોમિઓમા ચન્દ્રના પ્રતિબિમ્બો પથ ાણા હતા જગતનુ મા ર્ય જાણે હને પડ્યુ હતુ

આખરે પાગ તરે ને જગ ઝરી જાર લેમ એ ાયવર્તુળની ગગપાગ તરી ને રમના મોજા ઉગગતી સુધાધારાઓ મમી સુન્દરીઓ

નિકૂંજી જઇ વેલીઓ ફૂલ ખરે તેહેના તેહેમના ... ફૂલ પૂરીને પાલવડે મરતા હતા

એ નગરપૂર્ણિમાએ ... ઉષા ... આયુ ... અમૃત હતી

એ ગામ પૂરો થયો ... ઉતારવા બેઠી ... ઝમકીઓ ... બીજે ગામ ... ઓટલાની ધારને ... સમી ને નમેલી ઉભી હતી સુવાર્ણ ની ... ખડી ... સમીપમા ... વિરાજતી

... પીપળાનુ વૃક્ષ હતુ ... જાળીઓમા ... ઉપર ... ઉષા ... સ્થાને ... જાણે ... આ ... લાગતુ

પીપળાના ... ઉપર જ એ ... ને ... અશ્વત્થ ... જલ ઉપર પડતી તે ... ઉષા ઉભી હતી ... ઉપર ... વિજય ...

નગરપૂર્ણિમાના ... ચન્દ્રમા ... એટલે ... જ્યોત્સ્નાના ... અશ્વત્થની ... છાયામા ...

ગામ ... ઉપર ...

... પુનમની ... ની અમ ...
... લાગે ... ની અમૈ છે

એક દિવસ ડી માહેની ગોલી ત્હારે લને ને ચન્દ્રિકા ચમકે ચન્દ્રિકાએ ઉત્તર વાત્યો ચન્દ્રિકાને પ્રશ્ન ના કર એ તો આભભરી ઉભી છે જ ને જરા ને ત્હા પણ જોજો, તે પૂછે ત્હેના ઉત્તર ભણજો

ક્ષિતિજ રની તારકાવલિ વ ાય તેમ સખીઓ મધુએ ગમ વર્તુળ પાડ રચ્યુ ચન્દ્રિકાએ એ અનપમી ગમ્મી માગી ? જેના પ્રશ્નો ઉપાને ત્મેશા પૂછી પૂછીને તે પજવતી

મોહાગમૂર્તિ ની ક નાણગારી આ તો ? માહેનડી !

વીજળી જેમ ક્ષિતિજની વાડીઓમા ઉડી ને અજવાળી રહે તેમ પ્રશ્નતી માડે જ ચન્દ્રિકાની નયનવીજળી હસતી હસતી મદિર રોની વાડીઓમા ઉડી રહી, ને સખીઓને રમપ્રશ્ન પૂછી ત્માનતા લાગી ગમ્ભીગના વદને પે સ્મિતરખ ઉકડી

ઉભો તો માડિયે ? કે દીનડાની વાતો, માનતી !

પટે ને જ ફ તારા મરિતાના પુ ટેળુમા તરતા ને ઉગ્યાતા માડ તેમ ગમિ ાઓ મ ટેળુમા વરતા ? દાનતા માડી Cપનિપ જેને **जगत्या जगत्** કહે છે તેમા સ્થિર ચિત્તે ને સ્થિર પગને કેટલા ઉભી રહે ? ચાલ્યા નગરનો ના કોઇ છે ? પ ારો પે પડ્યો ન હોય એવી કુમારિકા ભૂમિ કેટલી છે ?

રૂપની ફ્લા હરી ? કે ચતુરા ! ક્હા ચાલ્યા ? માહેનગી !
ઘ્નિલી ? આ ઝાગતા ? કે મોહના ગે ચાચ્યા ? માહેનગી !

રુછ તો વસન્તની ? કે રુપ ન્હવી આવે માહલડી
ફરને ઉમળે ‚ ‚ વિશ્વ જો ! તાવે માહેનડી !

હછ ય તો વાર છે ? કે આનડી હેલી ? માહેનડી !
ગોવા ર્ષા કામ છે ? ? કે આનડી પેરી ! માહેનડી !

મગેનરના મીઠ્ઠા જળ ની લહેરોમા પદ્મિનીઓ જેવી ઉછળે ને ઢળે તેવી રસયુવતિની દેહવલ્લીઓ નાસ કરતા નમતી ને ઉપડતી એ વાડીઓમા જોના ખાતા ગમલા અમા સુન્દરીઓના સુન વ ન મલ ગલા ખાતા હતા

ચન્દ્રિકાના મુખ ને લાચનમાથી ચ ળીના ખ ચા ઉડતા ને મદિયનાની લ્યટામા જાણે ચી ચી ટરી આવતા

ચન્દ્ર નન્ડી ર કે ટુમ લચિ ા, માહેલડી !
ગોરા ગુલાબને એમ સમ વચિના માહેલડી !
ચુપળો ગડલ રે તારલી પલક માહેનડી !
પોપચાને પાલ્ડ રે કે ખીખીઓ નમ આહેનડી !

સુકુમાર સ્ર રતા નવપરનરમા તેજ રિપો રમે ને તરવરે તેમ નયનતય ની કુપળોનાથી ગીનીઓ ા ડિગ્ય પરસરના સાજના નસિકાનોતા રમ ણમા જેમ જાચ્યુ ને નામને વમારે હાસરીઓ ન રમડીઓ ાગના ગડા

વાયુની લહરે ગાના ગુલાબની વનચલી પા ડીઓ ઉળે ને ઉડે એવી સુન્દરીઓની સૌન્દર્યપાર ા પરિ બડા પદ પળો સુ ામળ ા પે િગ્ણ અમોવડી નાચતી રતી

અગિતામા પુર ા કે આવ મા ગાડુ ? માહેલડી !
મેહુલ શુ સાઠિયુ માનહુ નહાનુ ? સાહેલડી !
મજુજચાખડી કરન આના માહેનડી !
ભમ્મરના ચાપમા રે બાણ કેમ વાયા ? માહેનડી !
ચા તે સચલ પાતળી નમ ી મા લડી !
ભાનમા રઝાી એમ ચાલ રમતી માહેનડી !
ગણ ા ગહના વ ા ઠ માહેનડી !
મો માગના રે ઉવડે ાઓડ માહેલડી !

વનકટોરીમાં રે કે અમૃત લીધાં, માહેનડી !
નાથન સૌભાગ્યના રે કે ... કીધા માહેનડી !

પૂનીને પુનમે રે કે ચન્દ્રસૂર્ય ગાજે માહેનડી !
એવા બે નયનમાં રે કે રીંગના વિરાજે, માહેનડી !

કમળનો ગજરો રે, કે પરે બિન્દુ લેખા માહેનડી !
...ને ઢાળાવ ...એ રે કે મોતિડાંની રેખા, માહેનડી !

વનેરન આગળે રે કે મ્હોર મ્હોર્યાં હીરા, માહેનડી !
ટેહુકાળે પ્રેમના રે કે મોર એવા મીઠા માહેનડી !

જામુની બેનડી રે કે ...ની રામે માહેનડી !
દેવાના ફૂલડાં રે કે ...નાં વિનામે, માહેનડી !

ત્યારે તો ઉગિયા રે કે અગનગ ભાનુ માહેનડી !
હાં શું છે...ને રે ... નથી રહે છાનું, માહેનડી !

ફૂલને હિન્ડોલે રે કે ...ની માળા, માહેનડી !
દેહઝૂને ઝૂલતા રે કે હાથ બે રૂપાળા માહેનડી !

ફૂલડાંને ફૂમતે રે કે સોનાના સિતારી, માહેનડી !
એવા સૌભાગ્યના રે કે ... પધારી, માહેનડી !

મરોનગપ...માં રે કે પ... ઉગડે સાહેનડી !
ધરતીના ચોકમાં રે કે પાર એમ ઉપડે, માહેનડી !

કમળની પાંખડી રે કે પાનડે પડીઓ માહેનડી !
મખમલની લીનુડી રે કે પાવલે મોજડીઓ, માહેનડી !

ચિતિજેથી કોઈ તો રે કે તેજફૂલ હેર, માહેનડી !
નૂરગીની તારની રે કે ધારને ..., માહેનડી !

મારલાની પાખ બ રે - ઉગતી ડાવે, સાહેલડી!
ચાન્સાના ચાંદ તો રે જેમ ઝુલતા ઝેલે, સાહેલડી!

પૂર્ણિમાની ચાંદની રે - શરદ ની મોડ સાહેલડી!
રજાલા અગર ગ રે મોતિની મોરે, સાહેલડી!

મજરી ગૂથેલી રે - નાસ્ત્રગ્ગ ટળતી, સાહેલડી!
અમગ્ની ત્યોત્સ્નિના રે દેહ ત્યોત ભળતી, સાહેલડી!

વા નમન્તની રે લગાડી ફૂલે સાહેલડી!
માઝુની વલીઓ - કે અગ એમ ખીલે સાહેલડી!

વાળીની નાડીમા રે રે વીજળી રમતી સાહેલડી!
ગગ સસારમા રે રે સુન્દરી વસતી, સાહેલડી!

ગેડી માગ્ગી રે ઝ આભમા ઉભી, સાહેલડી!
પ્રેમની પરિ ની રે અવી તેને ઢળી સાહેલડી!

[illegible]

સાહુના અન્તરમાં હતું એ જ સૂર ગાતા હતા

મ્હેં ધીમેથી કહ્યું, ઉષા !

પીંપળાના પાનમાંથી વાયુ વહતો તેથી કે વીરો મ્હારો શબ્દ હતો

ઉષાએ ન સાંભળ્યું પણ સખીઓએ સાંભળ્યું કોનું નયન પુષ્પમેંનીને પાગ ગતુ હતુ સખીઓના શ્રવણ ઉન્હોના ઉન્મુખ હતા

સપ્તર્ષિ અને આ મા નુત્રગજ મમોવડ આદ યોવનનીવનના અજવાળા એમએમ ન્હાગી ભણી વળ્યા, ને ચમ રો ળ ઝગના અશ્વત્થનાયામાં હું પાઠો તો ? એ સખીનયનોના યોવનનીવન મને ન ઓળખે

પણ સુન્દરીઓના યોવનનીવડાની કોણ કહ્યું ગમી ગયું છે ?

એક સખીએ ઉષાને વૃથાયત્નમાંથી જગાડી ને અશ્વ ધના થ. ભણી બીજું મનુષ્યક હતું તે દાખવ્યું સખીહૃદયના મમભાવ ને અનુરૂપ નિહાળી ઓસરી ગયેલી નિમન મ્હાગી યે પાછી ન્હાગી ને મ્હેં કહ્યું ઉષા !

ક્ષિતિ ત્યાગથી યે ગીગમ્ભીર રન ગગ રે મો ના ઉર ર થાર એમ ઉષા ઉત્ર-ક બની કેનાપ મમાગી મ ર ર થઈ અશ્વત્થનાયામાં ગીત નિહાળ્યું એ નગરની ગીતના અન્તર વહતુ હતુ માયાનો પાલવ મૂકારી ત્હેણે અંજો ગાન ગાજો ઉષાનું ઉર ઉઝગતુ હતુ પણ અગલો બન્યાના

માનેલીઓ અનુભવી અને તેથી મહાદુ રની મત્રી વન્મા ને અર્ધી છાયામાં એક હનેની નવનીતના ઉભી હતી મગર જેવા ત્હેના રક્ત નેત્રો ચમક ચમક થતા ત્હેણે ઉષાને ધક્કો મર્યો ને કહ્યું જો પ્હણે, બોલાવે છે ત્હને જા

તે વડીએ અગાશીમાંથી સખીઓને માથે પુષ્પવૃષ્ટિ થઈ ને ચારે સખીઓને ઉદ્દેશે ચાર પુષ્પમાળાઓ અન્તરિક્ષથી વરસી કલિયુગમાં યે પુષ્પમાળાઓ અન્તરિક્ષમાંથી વરસતી હ્હે તો હ્હેંકારે નજરે નિરખી

નુરાં અને પ્રલ્હાદો પ્રભુ મળ્યા હતા ત્હેવા અમે મળ્યા કામની અને યૌવનની અમારી મન્મ સદભિલાષાઓ આમાંથી મ્હોર પ્રગટે ત્હેવી પ્રગટી ને પ્રફુલ્લી

મુમુક્ષના મોક્ષ સમી અમારી યે તે—દાન માત્ર તો—મોક્ષની ઘડી હતી

રામ નમનો જ્ હતો અશ્વત્થો પાદડે પાંદડે દીના કરતો ગમરા ણીઓનો ગીતર કો ગાજતા

ભરી ભરી મન ત ા લો ર ગ ની ચમકે છે
ન ા જાલમની હાને ચોમ કે ચ ની ચમક છે

મ યગનિ જામી હતી દેવોના મુગટ સરિખડા જગતને માથે ચન્દ્ર વિરાજતો હતો સંસારના રતની ઉજ્જ્વળ જેમા ત્હેના અમૃતના પૂર ચ્વી રહ્યા હતા

દ ાગનમાં ગોપી ને ાતા મળ્યા હતા ત્હેવા અમે મળ્યા

અમારા અ વ વઠાના મરાનરજ્વને તીરે થઠતે એક એ- ગોનિ ા ગાતી ગાતી ગો ળ ત ઠ પાતાના ન ાનનમા ગઈ

મ િ ે ? મ િયે ?
ગ ગમા કેમ ગહિયે ? ?

ઉપાના ઉરમા યે ગે ભાવનો ઉભો તો પુષ્પપાખડી ઉપર પા મ ી મમી મગાગી સ્તનિ ગો હતી તે ો ચાપીને ઉપાએ ન ગ્ગ મહિનને ગો ન રહ્યા નથી રાખજો ? આમરવેલનુ વ દ્દવન ઉદ્યાન દેખાડશો ?

કરમાં કર ગ્રહી મ્હારા વદન તથા નયનને વાચતી તે ઉભી હતી. ચન્દ્રિમા કિરણ ફેંકે છે ને પૃથ્વી ઝીલી લે છે એમ મ્હેં ઉષાની અંગુલિઓના ને નયનના કિરણ ઝીલ્યા હતા. મ્હારા પોપણાની મકર પાંખડીઓ ઉઘડી ગઈ હતી.

મ્હેં ઉત્તર વાળ્યો કે: આ સમય આવ્યો છે. ત્હેવો એ અવસરે આવશે, જીન્દગીના મધ માગણાં બધાં યે ઉઘડો.

દુનિયાથી અનગ અશ્વત્થછાયાનો દ્વીપ હતો. તે દ્વીપમાં અમે બ ને ઉભા હતા.

ઉષાએ વળી કહ્યું: મ્હારા અનિરુદ્ધ! નિત્ય નિત્ય મ્હને હવે ત્હમારાં જ સ્વપ્નાં આવે છે.

સ્વપ્નસમારને આરે અમે ઉભાં હતાં. કંઈ કંઈ સ્વપ્નાં નિરખતાં ને કલ્પતાં હતાં.

કવિતાના ગગનમાં કલ્પનાનો પતંગ ઉડાડી કોણે યે વીજળી ઉતારી છે? કવિ કવિતા રચે છે એમ અમે યે ત્યારે જીન્દગીની કવિતા રચતાં હતાં.

ઓ કલ્પનાના માનવ! જીન્દગીની કવિતા તો ત્હેં યે રચી છે ને? એ સ્વપ્નાની સમારસૃષ્ટિઓ તો ત્હેં યે મરજી છે ને? અમારાં કવિતસ્વપ્ન એથી અનોખાં ન હતાં.

મ્હેં કહ્યું: પેલી ચિત્રલેખા ન હોત તો આપણું આજનું આ સ્વપ્નું યે સાચું ન પડત. જીન્દગી જ સ્વપ્નું છે. આ વળી યે સ્વપ્નું છે, અને મ્હારે સ્કન્ધે આ ત્હારો મસ્તકનો મુગટ મહુક કમલપુષ્પ સરિખડો, વિરાજે છે—

એવે રાસચક્ર રેગાયું, ને એક રમણગીતીનો બોલ ગાજ્યો કે ઉષા ક્યાં? મધ્યરાત્રિ જામી છે. તો તે પોતાનો પૂર્ણિમાનો રાસ ગાય.

અમારો અગુલીગિર તોડી ચન્દ્રપુષ્પાને અને મ્હારા ઉરપુષ્પોને છૂ ની ઉષા ગયાસગરમાયો ચન્દ્રિકામા અને સાહેલીઓમા ગઇ

જાણે આભના અનત ઉ ાણ નિરખ્યા હોય તમ ઉ તો આવરસુગવ જ ઉભો રાગદર્શન પછી કા માનરી પૃથ્વીપાટે ઉતરે એવી મ્હારી સ્થિતિ હતી જગતના ને જીવનીના ભેના પડદા સર નાતા લાગ્યા, ને જીવનના નાટકનો મહાપ્રવેશ ભજવાતો ભાસ્યો

ઉપર અશ્વત્થ છાયા પાથરતો ને ચાદની યે દ્રાક્ષ નરી માટે સાથે છત્ર ધરતો ઉ અશ્વથની કુજામા હતો, ઉષા ચન્દ્રિકાના અમૃતમા હતી

ગાયકો વાજ જાણે ગાજતો આવે એમ મ્હારી મંડળીના ટહુકો અખીઓનુ માસ ના શીકારી ઉષાએ ગાન ઉપાડયો

ઊગી કાઈ શરદની પૂર્ણિમા રૂપાળી
વિરાટ આજ રમણે ચડયો રે લોલ

બીજા ગાન ગવિતાની વાણીઓ સરિમડા હતા આ તો જાણે રસસાગરના સ મોજ ઘૂમતા ને ગિરનરતા લાગ્યા

ગગનનો અન્તરો ભરી ને ટહુકો ગાજતો વિરાટની પેઠ ઉષાન અન્તરે મહો મડયુ હતુ એના કડમા એ ઉલ્લાસનો ઉગાળો હતો એ ી આગગગ એ મ ઝાને ઝોના પાની હતી મારા ઉ ના ઉડા ભમા એ ટહુકો ઉતર્યો ને અતજવરાથી વિરાટો મે રમતો ડો સ ગચળતી ોરી ખેચતા ક્ષીરસાગરમા નમળતુ ો ઉપજતા તા તેવા રાગ ઉરના સાગર ભરોસાના ને ઉછગના માડયા

ર ગ્પની નિ ગો મકિ મડી સુન્દરીઓ નામમા વૃમતી હતી ઉષાન શરદે ક ઉરના હેરીને આનો નાગનો મ્હારથી તે અન્તરનુ તોડ ન બમાય ને હુ ચાલ્યો

ઉષાનો બીજો ટહુકો મ્હારા આત્માના મહાનુભાવ અભિન
યનો જગતમા જાણે પડઘો પાડતો પાડતો ચાંદનીના રસમા
તરતો-સરતો આવ્યો

લો નો- ગાજે ગંભીર રસતાની
વિરાટ આજ રમણે ચઢ્યો રે નાથ

તે બાલિકાએ વિરાટને રમણે જ ચઢાવ્યો હતો બ્રહ્મ બ્રહ્મા-
ડીના વિસ્તારી એ અનંતસરતો ટહુકો ઉઠાવતી હતી મ્હારા ઉરમાનુ
તેમજ બહારનુ બ્રહ્માણ્ડ સમસ્ત આજ મહારાસમા , ડી ફરતુ મને
ભાસ્યુ ગોપિકાના ,વગૂરયા વાદનના રેર સમો ચન્દની તારા ગૂંથી
ચન્દ્રિકાનો રેર ગગનમા ભમતો દીઠો વિરાટની રેગીગનીગી રસતાલીનો
અનહદ નાદ અરમાના મહાસાગર ઓળખી લોકલોકમા પડઘતો
વાગ્યો નાસઝૂમતી ગારમિકા મમોવડી ઝૂમતી યે ભમતી ભમતી ભાસી
ઉડતા વિમાનમા બેઠેલ માનવી યે ઉડે તેમ રમણે ચઢેલા વિરાટમા હુ
પણ તીરણા જેવો રમણે ચઢ્યો હુ જેવડો હતો તેવડો જ તો તે
મ્હારે સર્વ શૂન્યવત્ હતુ વિરાટ ભમતો ચન્દ્ર ઝૂમતી, ઝૂમતો ને
ગગનમા ઉડા ધમતી મ્હારે તો તે સમયે એ જ એ પરમ સત્ય હતુ કે
બ્રહ્મગગનમા બ્રહ્માણ્ડનુ ને બ્રહ્માણ્ડના સાગરોનુ નિરન્તરનુ રમતુ

રાત્રિનાથ ને રૂપ્યુચક રમતા હતા મહામાયા ને પરબ્રહ્મ રમે છે
તે પરમ જીવનરસ ઉષાએ તે મ્હારે યે આયુ ભર રમતા એ જ મ્હારા
અમર શા આત્માનો ઉજ્જ્વલ ને આ શું નકર ને મોક્ષ હતા એ જ
અમારા જીવનની મનાતીત રમણીના હતી

કૃષ્ણપક્ષ

કૃષ્ણ ને મર ાગનાગા આ જગતમા તો વિયોગ વિનાના સયોગ દીઠા નથી વિરહ વિના ાા મિલાપ સાભળ્યા નથી દિવસ ને રાત્રિની ઘટમાળ ઝર ઉેલા સૂધી અજવાળિના પછી અ વાગ્યુ જ ઉતરશે બ્રહ્મમાર્ગમા અનસ્ત તેજો તે બ્રહ્મદિવસ ઉગશે ત્હાર રાત્રિઓ મ લાઇ ટઇ કૃષ્ણપક્ષના અન્ધકા ઢળ્ય પી ટાળાશે ને પરમજ્યોતિના જ જે માગજલ વિમ્તરી રહેને સત્ ને ચિત્ના ત્હારે પરમાનન્દ પ્રગટશે

મૃત્યુ મા તો ત્હની આગા જ છે

માનવી અમર નથી ને જન્મ ને મૃત્યુ જેવા સયાગ ને વિયોગે માનવજાતિને ઉેના પા ા સરિખડા, દીવના જ ૦

મ ાર ન ગયુ થયુ આનાને ઉ ઉગનાાર માનતો પણ ઇતિહાસ તો નિ ાશાના જ આના ાાગા

ન ોને જેવુ નથી થયુ ' એવુ મનુષ્ય કોઈએ દીઠુ છે જતા અન્ત માની વિષા ની મા૦પ ન ઉભી હોન ? ' જતા નયનમાની ગા ના અનુ ા ન મ્યા હોય દીઠુ હોય તો નાખના ઓ દુનિયાના જ ા ા એનુ ગ ા માનગ

વિ ાઝાળમા ન ાઝરા ના તે મ્હને મુખથી ા સજે જેમા ા પે ભ ાના ભમતી જ્યોતિ ઓની હોય ને અનુ મ્યા ધારજે ા

પૃથ્વીપરિક્રમણવાસીઓ અનુભવે છે કે પૃથ્વીના પગથાર અપાર નથી મધ્યે-નશુ ત્રણ ગાઉ [illegible] પર્વતો ને [illegible] છે, ખમ્મે-ત્રણતસુ ગાઉ ઉંડી [illegible] મહાસાગરની [illegible] ખાઇઓ છે [illegible] એ તર છે ને ઓળગે છે ને જગત્‌નો [illegible] રોપે છે

દુનિયામાંનો [illegible] કોઇ લખવશો ?

[illegible] નદી આવતી એવી ને મ્હારી [illegible] પૂર્ણિમાની વળતી [illegible] જગતમા ને [illegible] એ[illegible] ત્હા સુધી અમ સૌભાગ્યના ચન્દ્રની એક [illegible] વવની જતી હતી ને પછી ત્હેની એક એક [illegible] માડી

અમા[illegible] ભાગ્યના મોળપાખડી કમળની એ એક પાખડી [illegible] નિત્ય નિત્ય ખરતી થઇ [illegible] તો [illegible] માનવી પોતે કરમાય છે, તો માનવીની વાડીઓ ને વાડીઓના [illegible] કાળની [illegible] જ ને ?

[illegible] બ્રહ્મમુહૂર્તે [illegible] બ્રહ્મમુહૂર્તે [illegible] [illegible] ગગાએ [illegible] વહેવુ [illegible]

પૂર્ણિમાને વળતે દિવસે [illegible] વાગના [illegible] માતાએ આરોગ્ય પૂછ્યુ આરોગ્યના પ્રશ્નોત્તરમા અર્થહીન [illegible] વાપરે છે, ને બની માતાને ઉત્તર દેવા [illegible] પણ ત્હેને [illegible] ને [illegible] છે [illegible] થાય તો [illegible] હતો પણ મનના [illegible] ન હતા પણ [illegible] પૂછે છે [illegible] પૂછે છે ને ? અન્તરનુ આરોગ્ય [illegible] પૂછે છે ? જગતમા વૈદ્યરત્નોએ [illegible] ખોળી છે તે યે [illegible] આરોગ્યની [illegible] આરોગ્યની [illegible] ધન્વન્તરી ક્યારે અવતરશે ? ઓ પ્રભો !

માનવીઓની મહાપાઠશાળાઓના માનસશાસ્ત્ર ખીલે છે, પણ મનગૂના વિજ્ઞાન ને ચિકિત્સા શસ્ત્રવિદ્યા, ઔષધિશાસ્ત્ર ને આરોગ્યસંહિતાઓ મ્હ. ૮ મનમતી ચરનાચાર્ય ને ગુપ્તાચાય તો ઉષાની પેલી અનુભવિતગ લખીજો હતી કે જેમણે ઉષાને અશ્વત્થછાયામાં મ્હાગ કગ્મડનમા મારૂલી હતી

પણ એ છાયાદીપમા ઉષાના માનસની રીતી જ અમારો વ્રણપક્ષ બેઠા

લો- પોતે વાંચે છે ને બીજાને વાંચના તા નથી લા. પોતે વર કે કને બીજાને મ જના દેતા નહી હાય ?

એ અશ્વત્થના છાયામનનરતી કિનારે ઉપર જે અટારીની છાયામૃત્તીની પાળ પડતી હતી તે અટારીમા ઉષાનો મ્હોટો ભાઈ ને તેના વણ મિત્રા હતા ચન્દ્રીઓઢેની આહુતીગો ઉપર તેઓએ મ તરના ઉભરા મમી મ તમ્મિથી પુષ્પવૃષ્ટિ કરી હતી પણ ઉષા ઉપર નહે ગર્ત દૃષ્ટિ કરી તે ત્હેમા જોયા ને ન ચી

પાન ખાયી ાન મિલાવ્યા ને જના ન આઠના ગોળ નયન લીધા પણ ઉષાએ મેના ચાર ખીસા ન ઢગી તે ન ગમ્યુ

ગાજે દિનસે ન વાર ભાઈએ પિતાને પોતાની કથા ન કહી, પણ ગઈને ા ના ડી પિતાને સોનાનો ૮ પુરનો ગોકનયુગ ા મા મો મા ા પછી જ માનનૈણતી ગોપિતા લાગી

અજ ન્હાયો અનીમા આવ્ય થા છ ગોટના આખુ ત્યાથી નરી થતા

ભાઈને જે પગનુ પાપ લાગ્યુ પિતાને તે ભૂલ ભાસી, માતાને એ ા લેતાવાક જણાયુ છતા એ વ્રણપક્ષની પ્રતિપદાએ દિનમે ઉષાને ન મળ્યો દેન ને ર ગજાર જતા ત્હેણ માતા કે મ્હોટી સ્ત્રીનો સગાય મરા

કેટલાક દુ મ તો તોડવાને માટે જ દ્દડાય છે ને ? લોક આગળ એમ માનીને જ કેટલાક ઝેનરોની વાટો વિરેર મ.ખન ગ્યાય છે

ઉષાને આજ સૂધી નાથ ન હતી તે ન્હાનવના માટી પણ ગાય ક નાછડીને નાથ ન્હાઇ દીધી કે સાભળી છે ?

પ્રતિપ ાની મ્હાઝે માતાની આગગીએ વાગી, જો મસા મા માતા ગેગ્તી હોય તેમ, ઉષા ઘેર ર્ઇને આની હુ દેવમ ડપમા હતો, ને મન્દિરના પગથિયા હતા તે ધેનુ અને ધેનુ માને મ્હે દીધ વાછડીના નયન, નાછડીના ચરણની પેઠે ધેનુ પગ્લાડ જ ચાલતા હતા પણ યાવનને—નો ત્હેમા ચે નિ ાર યૌવનને—વાામો કેટનાએ ને કેટલી ન્હડાતી છે ?

ઘર ર્ઇને ઉષા ગઇ ત્હા ઘરમૂર્તિમા દેવ ન દીઠા—કે પડી ભે તે હો,—પણ ઉષાની આપડીઓ હિન્ડોને ન્હડી ને મન્દિરને ઘુમ્મટ ન્નમડી આઇ મ્હાગ ઉપર ઉતરી આજ એમા ઉલ્લાસ કે પ્રોત્સાહન ન હતા, પણ પ્રશ્ન ને ચિન્તનભાર વિરાજતા

વિજળી જેવી તે મીઠ પવન પવળી ને નમી ઘ' વાદળા જેવા પોપચામા એ પ્રમાન ઘનાેા

યૌવનનો ઝગ ઉઝે ત્યારે વડિલોએ ત્હેને નિર્મળી છાટવી, સરોવરમા વાળવા એ પાતાળઝરણ મ નુ મ..ન છે ને જગતના કલ્યાણ કાજે જગતના કલ્યાણનિધાન પ્રગટાવે છે

મ્હાગ ને ઉષાના યૌવનના ઝગ પ્રગટ્યા હતા ી ત્હેમના ધોધ ગાજતા હતા પણ ઉપર પ્રણપ્રમના અન્તમ ઓળા તરવરતા

ઉષા ગઇ ને ત્હેની ને માગી વચમા અસુરી વાતાવરણ મમા આ તગાય કોઇએ પાથર્યા લાગ્યા

એ મ્હાઝે ઉષાની ભમ્મરો અણુમકોરેલી અને કૃષ્યનિયામી મોર ભાયેલી હતી કૃષ્ણપક્ષની પ્રતિપ ાનુ ને ચિહ્ન ને પરિણામ હતુ

આણી પે ગત્રિ મને તે ઘોર ભાયેલી ભમ્મર ને ત્હેમાની અન્ધારરૂપ કરચલીઓના સ્વપ્નામા પુનર્દર્શન થયા

બળતી મ્હારે નદીએ ન્હાઇ આવ્યા પછી માથે હેતનો હાથ પપાળતા મ્હારી માતાએ [illegible] રાગ્દે [illegible] દીકરા ! લોકને મ્હોડે [illegible] છે ? જગત તો નગતારૂ જૂઠુ છ પણ કોઇની પાછળ આપણ ભમીએ, કે આપણી પાછળ કોઇ ભમે ? આગ તો જ્હાન કુંવરને કોડીલા [illegible] લાવીશુ—આભમાથી ચન્દ્રમા ઝડપીને ઉતારીશુ [illegible] તો જાઉ છુ એ [illegible] પે છોકરીઓના છા.

હારી માતા ઉત્તર માગતી નહીં, આના જ કરતી, એટલે મ્હા [illegible] બોલવાનુ ન હતુ

બ્રહ્મમુહૂર્તનો ભોગી [illegible] બ્રાહ્મણ ઉષા દર્શનનો અભાગી રહે છે ? મ્હારે પે [illegible] થતુ જ્યા જાઉ ત્યા અજવાળાની પૂતળી જેવી ઉષા સ્હામી જ મળતી

આણુ [illegible] મ્હવાર ઉષાના [illegible] અટક્યા [illegible] ?

ને [illegible] મ્હારે ધ્યાન માથે જલ બેડલુ, મન્દિર ઉપરના [illegible] સખિ [illegible] માસ્તુ પણ [illegible] વિખરાયલા ને [illegible] નિહાળો [illegible] તેજના [illegible] જેવી ઉંચી [illegible] તો [illegible] બે [illegible] ગતિથી પડેના [illegible] ને [illegible] નાચતી જેવી [illegible] વિચારતા [illegible] તે નૃત્યગતિ [illegible] હતી ચિન્તનનો [illegible] પગલામા [illegible] તો [illegible] મ્હારી બહેન [illegible] ને [illegible] ક્ષિતિજ [illegible] દૃષ્ટિ [illegible] એ [illegible]

[illegible] ઉષા [illegible] માતાપિતા એવી [illegible] ન પડાય ?

માનવી ભૂલી જાય છે કે પુરૂષની ને સ્ત્રીની સ્નેહ પુષ્પ છે આપણા અન્તરમાં ... હેમ ... અન્તર પરસ્પર ઉભરાતો ને પૂજતો ... અન્યોન્યાશ્રયી છે, અન્યોન્યને ... છે ... આત્મશ્રી નહી પરસ્પરને પામતો ... સ્થિતિસ્થાપકતાના ... જગતના ... ઇતિહાસ સાક્ષી પૂરશે ... વિયોગથી યોગસાધના નમી જતી નથી

એ એક ઝરણું ... જેમાંથી અનેક ઝરણાં નિઝરે છે એ મહુ ઝરણો સાગરમાં જઈ સંગમ નહી પામે ત્યાં સુધી સાધારણ રૂપે, ... નદી રૂપે મહાન ... અનેક રૂપે એ ભરતી ... જીવનના સંગમવિરામ લાધે છે જે જન મહોદધિ ... જગતને આરે ... ઉભે છે એ ય આખરે ... થઈ ઉડે છે અને તે જગતશિખરે સંગમ પામે છે, ... જ્યાંથી તેમનો જન્મ થયો હતો

સ્ત્રીપુરુષના અન્તર્ગમનની ... એવી છે

અમારો કૃષ્ણપક્ષ ... ઉષાના ... દિવસે દિવસે વધારે ... ગોપિ ... શ્રી કૃષ્ણચન્દ્રના ... એ ... કહેતી કે ગોપીકા નિજ કૃષ્ણચિન્તનથી કૃષ્ણમય બની હતી

મોરની ... વેળા ... ઉષાની ... વચ્ચેનું ... એમ ...

ચન્દ્રની કોર દિનદિને ભાંગતી ગઈ ને ... કાળી પડતી ગઈ શ્રાવણના ... જેવા અમારા નયનમાંથી આંસુમાં પણ ... વેળા ... ઉષાના ... કાળી કોર જેવી ઝીણી ઝીણી વર્તુળરેખાની ... પોપચા ... હતી કૃષ્ણ મહારાજે શ્રી રાધિકાજીને પોતાના જ ... લોચન ... માણ્યા હોય !

ચન્દ્રિકા સ્હા । મુખ ઉપરના ઉત્પાટના ગભ્ભો નાખી ગઈ હતી ને પૂછતી બ્હાઇ ! શું છે ? હું કહેને સ્હેજ મા । જેનું લ્હને મા હજો । પણ તે સહમજી ગઈ કે અન્તરના અગ્નિના ધૂમાડાના ગોટાની રજ સ્હારા ન ન ઉપર પથરાના માંડી છે

સ્હાગ ઉત્સા ગનિએ વ્યતીત થ જતુ થતુ ને હુ નારવાર નિદ્રામાંથી જાગી ઉઠતો ને નયન ઢોળતો, ને ના । વિશ્વને ઢોળતુ નિહાળતો

એમ કરતા કરતા આસો શુક્લપક્ષ મ઼ળવાર વીત્યા

કોઇ હશે કે પ્રકૃતિનો રગ ટીપા ? પ્રભુ કૃષ્ણ રગે અવતર્યા હતા ને જગત્ જન મસા નાહળાનો ચે ગામળો રગ કે પ્રકૃતિમા ઉતરતા પરમાત્મા પ્રકૃતિનો રગ ઓઢે છે ને આત્મા જન્મે જ ત્હારે શરીરથી જ તેના દર્શન થાય છે અન્ત ।। અગ્નિ અવતર્ે છે ત્હારે ધ ન ।। ધુમ્રરજથી ત ઓળખાય છે મને લાગ્યુ કે મ્હારા ઉરના જ્વો જ જાનાસુખી ઉષાના ઉરમા યે ભભકતો હતો ને તેમના ધુમાડાની ધૂળ અમારા મુખપર મ્હડતી હતી ને પ્રકૃતિ રગે ગતી હતી

એ બધુ જ્ના ચે એમ ત્યાં લાગતુ કે દિવસ ને નારી ઉભય પ્રકૃતિના ગાળ છે ? નથી તો કૃષ્ણ ગન્ને પ્રાકૃતિક મૂર્તિઓ જ ? શ્વેતમાં ગામળ માંડીને ન રચ્યાઓ બનાઈ છે ને જગતપ્રતિહાસ મ઼ જેમ જ નખાશે ? ને ? ને અન્ય ।।—ઉભયના ય શુ આશ ગો ત્યાં ?

[illegible]

[illegible]

[illegible]

છે, ને એ રુધિરનો ઉભરો ય ઉપજ્યો છે તે ક્રોધ ને વિરહ ને ગોર્યની ઘડીઓમાં હૈયામાં ઉછળતાના ઉભરા આવે છે

ચન્દ્રિકા એ તિમ ગાતી હતી, તે એ તેનું ગીત પણ વારંવાર ગાઈ સંભળાવતી હતી તેને રડી રડી અને એ મને ... આવી ને છઈ છઈ નખરેચાળે નાચતી નાચતી મને પગલે પજવવા લાગી :

લકડી જન જન હુવે ભારને ભાયના જન હુઇ ગયા
મે વિરહમે અમી જલી કે ન રહે ભારને ન ખાય

અમે ભાઇબ્હેન પરસ્પરને પજવતા પણ એમ તારાના મે તાર જેવા અમારા અનુરૂપ હતા

એ જે અગ્નિથી તપેલી હતી તેની જ્વાળામાં હું આજે ભડ ભડ સળગતો હતો

દુનીયાદારીઓ કહેશે વાર ગાર છે કે

દિનની દિયે છો દિન તો છપે નહી

પણ શુ એ ગાનાર માન્યા છે ? દિનના દિવાસ રામધામ નથી ચોરે ને ચોર નથી પણ જે માનવીને દિનનું દિવાસ ગાઈયે નહી તેને દિન જ છે ? નહી એવી ... અગ્યાને નથી

ચંદ્રમા ને ... પરસ્પરના દિનના દિવાગા હતા

વાર માગશને દિવસે ઉષાનો વાર ચીતરવા ચન્દ્રિકા ઉષાને ઘેર ગઈ મ્હે તો કહ્યું વારણને વળી ચીતરવી શી ? ચન્દ્રિકા ક્હે, ના આને લોકાચાર કરવા જોઈએ

ઉષાનો વાર ચીતરવા જતા ચન્દ્રિકા જ વાઘણ ચીતરાઈને આવી તે આમ બન્યું —

ઉષાની હવેલીએ ચન્દ્રિકા ગઇ ત્યારે ઉષાની માતા ઉષાને ભજનના પોતા માથે મૂકતી હતી ને એમ ભાભીશ્રી ... હતી ચન્દ્રિકાને દેખતા જ ઉભા બેઠી થઇ ગઇ ને ...

માતાએ ત્હેને વારી, પણ ન ગણ્યું અમાગ ક્રની વાછડી ય કોઈ કોઈ વાર તોફાને ચ્હડે છે, ને માનુ માનતી નથી પરિણામ ા નિના રણ મઝે જાણ્યું નિરાગણુ ન્હાના ક ાપણુથી ઉષાની માતાએ અનિ્દ્ર ાને કહ્યું બેન ! તું આવ છો ન ઉષા જેવી થાય છે ત્યારે ત્યારે વાડી કરી છે ? ત્હેની વેનકા ઘર કરશે તો ?

અનિ ઉઠી કઇ ક) વાતો કહેવા ગઇ તી તે મની ય અ તરુસ ચમા જ સથી ગખી તે પાઠી વળી ઉમ્ભર ઉતરતા એ ચિન્તનમૂર્તિ બાલાને કેમ વાગી ને મ ારીએથી ઉષાના ના ભાઇને ક હમેશના ઘેર રહેવા આવો તો માને ન અનિ્દાએ સાભળ્યુ, તે ઉચે જોયુ અનિ ાનો જ વાર ચીતરાયો, ને તાવલા જેવી તે વીદરી લોચનોમાથી ને મખમાથી બાલા મારતી ને ગોવી ત્હારી બેન તો મા ના ભાઈ વેર નિત્ય રહેવા આવશે તે જાણજે

તે દિવસથી અનિ ાને અને ઉષાના એ ભાઇને મ્હામસ્હામા મનતના અ મ મ વાયા એ સગ્રામના સેનાનીઓ નિ ળ્યા ત્યા ને એ રણક્ષેત્રના સુખદ ભોગી , ને ઉષા ાના

વિશ્વ વસ્થામા અ લ માન ઝે ? નથી ?

નમો શીના લક્ષ્મીપૂજનમા મ્હે તો ઉષાલક્ષ્મીનુ માનસિક પૂજન કર્યું, તે મ ા ગુરુવાસમા ત્હેનો વાસા વાઝ્યા લ્હેરીને કહે મ વાગી હશે ને ન નીને હે મ તે તો ોનો જોગિયો ગ ગમતો

આમોનો શુક્લપક્ષ અનુપમ જ્યા તે તેમ આમોનો શપક્ષ અનુપમ અ વાન ર જના ગળાના પગથાર એ મામમા જ્યોત્સ્ના નયાન નની રૂવના તેમ જ તિમિરપાતે યે નથી રે તા ખી ઝ ક્લ પ્રેમા તે જ ે અ ા ને મેન ના હોય ે વાર મા તે જ તેમ જ મન્વન્તર મ્હ ગ ાગા ે વિમ ા ગ ાળા ઉત્તર ે ગૃહિણીઓ અનુપમ ઉકહેનો મ્હારા C નો પ્ર ાગ મનાનાનાએ અનુપમ રીતે જ જોવાયો હતો

વર્ષનો અન્ત આવતો ગયો તેમ તેમ કૃષ્ણપક્ષે બીહામણું રૂપ
લેતો ગયો જતા જતા જાણે વર્ષ અન્ધકારના ભણ્ડાર ઠાલવીને જતું
હોય એમ રાત્રિઓ વધારે ને વધારે ઘોર ને અંધારી બનતી ચાલી
જગતના સમસ્ત પાપ પ્રગટી નીકળતા હોય તેવું તિમિરઘન વિકરાળ
ને ભયાનક ભાસતું

ચતુર્દશીના ખીચડા જગતે હનુમાનજીને ધરાવ્યા, ને પ્રસાદ
લીધો પણ હનુમાનજીના વાગ્વિશારદતા સેવાભક્તિ બ્રહ્મચર્યાદિ ગુણોનો
પ્રસાદ લેવા જગત [illegible] ધાયેલું ન હતું આખા વર્ષમાંની અન્ધા
રામાં અન્ધારી એ કાજળકાળી રાત્રીએ અન્ધકારપૂજક લોકોએ
અન્ધકારના દેવીઓની સાધના કરી, ને મારણમન્ત્રો સાધ્યા

મ્હેં તો તે પ્રકાશની પ્રાર્થના કરી કે જે જગતમાં આજે યે
અદ્વિતીય છે

વહેતા વ્હેણમાં વહેવામાં યે કળા જોઇએ છીએ પણ સ્હામે
પૂરે તરવામાં તો કળા ને વીરત્વ ઉભય આવશ્યક છે તરતા શીખ્યા
પછી અને ઘણુંખરું સ્હામે પૂર તરવાની જ ટેવ પડી ભમરી
ઓમાં હું ભુસકા મારતો ને વમળોમાં જ્હામ ભરતો જગતના
સહુ જોદ્ધાઓને એવા જળ જીતવાના હોય છે

વર્ષભરના વ્યાપારી સરવૈયા બીજે દિવસે લોકોએ ચૌટામાં
કઢાડ્યા, ને નફોતોટો પારખ્યો પણ જીંદગીના વ્યાપારનું સરવૈયું
કોઇકે જ કઢાડ્યું હશે મન્દિરોમાં ઉત્સવો થયા, રામચન્દ્રજી અયોધ્યા
નગરીમાં પ્રવેશ્યાની વાર્ષિક તિથિ સહુએ ઉત્સાહથી ઉજવી, ને
રામમન્દિરોમાં ગવાયું કે

અવધમેં આનન્દ ભયો,
ઘર આયે શ્રી સીતારામ

પણ મ્હારા વિરહનો વનવાસ તો હજી પૂરો થયો ન હતો
બીજી બધી માસિક અમાવાસ્યા હોય છે આ તો વાર્ષિક

અમાવાસ્યા હતી બારે કૃષ્ણપક્ષ ॥ એકત્ર તિમિરપૂર હોય ત્હેના અન્ધકારના બારે મેઘ તે ગત્રીએ ઉભરાતા હતા કહ્હાક એ અન્ધકાર ઉજાગરા ને ન્હાક એ અન્ધકાર ઢાંકવા જાણે ઓઢી હોય ત્હેવી વેમન્દિરે ને લો મન્દિરે દીપમાળાઓ પ્રકાશતી તારાઓ ગતા આભનેર ઝુમે છે ત્હેવી દીવાઓ ક્રતી અન્ધકારની ઝાલર ઝૂમતી હતી તેજઅન્ધકારના નિરસ્તગ્રામમા આજની રાત્રિએ તો તેજ એના હારતી ભાસતી હતી

નાગા યે અન્તરમા એમ હતુ આશાનિરાશાના રણગ્રામમા આશાનો પરાજય થતો લાગ્યો, ને નિરાશાના કૃષ્ણપક્ષની છેવી મહાઘોર અન્ધકારવન્તી અમાવાસ્યા વિજયવન્તી થતી ભાસી

એક ગતિ આવી ાળી ને નાળી ગ્હને લાગી તો ૭ માસની જ્હેવા સમડ ગતિના અનન્ત ના અન્ધકારના મહાવન નિસ્તરતા હશે ? હા શુ થતુ હશે ? આભના ટો જેવા રાત્રિના એ છેડા ન જડે એ સ્થિતિ કલ્પનામા કલ્પી શકા છો ?

પણ ત્હા પાછ ફરે ને દિન ઉગે ત્હારે યે અમાસિએ દિવસ તપે તો ! એના યે અજવાળાના જા કુરૂમ લાગે

નગરમા ન ા ઝુલતા હતા તે પ્રત્યે મન્હમની ગોળી ગરા ઉરમા આવીને વાગતી ટેકાની તોપો દિનના ડગર ડાલવતી

ગા અગ્ગાળાગો ૭ ગ ને ા ગ ગો જે નદમાનુના પગમા ફૂલ ગ્તા ક ા ગેનીઓના ગ્રમે જ્હ મેમના ગાર મનના મર્કટ ો લોચનના ૨ નારે વાન ઉપાને ગ્રમે ઉડી ગિરજતા

નિજ દિનના મહેલવાસી ા માહિ ા જમાગે ની જે ત્હારે ફ્કામ તોરાનીઓ નાગ ાા ગોપોંગ્ગ પ્રગગતા ને ચિત્રવિચિત્ર ચ ળીના ને વિજળીઓના જા ઝમાળ અજવાળાઓમા માનેની એ મા યજ્ઞોતિઓના દર્શન કરી—ઝગી રમાવતા ને ઝબકતા લજ્જાના

આઠેરા ઘૂઘટ ચંદ્ર ઉપર ચગતી આછી મલમની વાદળી જેવા, એ મુગ્ધાઓના વદનચંદ્ર આચ્છાદિત કરતા

સ્મરદર્શનના ભાગ્ય પૂગતા હોય તો મ્હારા ગર્વને યૌવન ખપ્પોરિયા ઝબકતીભર મગમગતું ને ઘડીએ ઘડીએ પતંગના ઘ રણ્યા અજવાળા, કલ્પનાના મેઘધનુષી રંગો જેવા નગરભરમા પ્રસરતુ એવો મ્હને ઉમંગ ઉછળતો પણ ખાણોમાની મોગરપાની ને હીરમાણેકની વેરો જેવી મ્હારી એ કલ્પનાનો હજુ તો ઉદ્રેક અન્ધકારમા જ ઝબકતી ને ફૂલડા ખેરવતી

લોક હવાઈઓ છોડતા જાણે કે આ નગરમા અજવાળાની ખોટ છે તે અન્ધકારની વગ ઉજાળવા મથતા. મ્હારા મનમાં ચમકતી શા વિચારોની હવાઈઓ મ્હારા આત્માના આભમાના તિમિરને ઉજાળવા ઉડતી પણ રોમરોમ આવિર્ભાવવિ અજવાળી નથી શકતી એ આભને પૃથ્વીએ પાથરેલા પન ભીંજાતુ શુ અજવાળશે?

નગરની નાણાવટના ચોકમા એક ઉંચી મ્હાલમહેલી દીપમાળા ઝળગતી હતી ફરતી દુકાનોમાના ઝાંઝમાળ ઝગમગતા ઘેરા દીવાઓથી ઝાંખા પડતા જાણે વીજળીનો મહેરામણ નગર વચ્ચે ગાજ્યો હોય ને મ્હને લાગ્યુ કે પોતાને અવયવે જ્વાળા પ્રગટી છે, ને નગરના નગમાળ મહિપડા નાણાવટોમા જાણે તે બહુ નગરોના ગણ જનને ને નાણાવટીઓને બોધ દેતી દેતી સહજ ભાવે પ્રાકૃતિ પ્રગટેલી અગ્નિશિખાઓમા ઝગમગતી સોનેરી કુંજી જેવી બની રહી છે

તે મરાતે આસુનો મ્હને ઉભરો આવ્યો ને એક મઝરૂર બાપડીની વાણીઓમાથી ન લ્યુ પણ તેથી દેવાનો ભાર કે રોગ બેઠો ઉતર્યો નહીં લોચનમા અન્તર અજવાળા હતા તે દાઝક વેગમા તિમિરાની પાંખડીઓ ઊડી ભરી પડી, પણ કૃષ્ણપક્ષનો મેઘાડમ્બર વેરાયો નહીં

ઉત્સવમા મ્હ્નાભામા ગે નાણાવટના ચોકની શતશિખ દીપાવલિની ઝગમગતી ઝુમ્મી દીઠી પાછા ફરતા ફૂવારા ઝાંઝેરા એવુ દુખિયા

પુંપોતુ ઝીઝીનુ ઝાડ તો જોયુ છે ને ! એ ઝીઝીપત્રોની જાણે ખીંટીઓ વાળી ડાળેડાળે લટકતી એ સામટી સળગારી એ ફૂલફૂલ્યા માત્ર વૃક્ષને ચેતાવ્યુ હોય એવુ આનંદદર્શન મને થયુ જાણે ફૂલખરણીઓનું ત્તાનકડુ સરસ અગ્નિકૂલડા વરતુ હોય એવા મહીથી તણખા ખરતા ને મહને દઝાડતા

આયુષ્યની એવી નિગમાની અસાતામ્યા કોઇની યે વીનવો મા નવીન વર્ષનુ પ્રભાત ઉગ્યુ, પણ તે કેટલાના અન્તરમા ? પૂર્વને માડવડ રગભર ઉષા પ્રન્ટી પણ તે મારી ઉષા ન હતી કે મ્હારે કાજે યે ન તી

બાળકો સમગ્ર વેચતા બાળ ! માળક જેટલુ જ મ્હમઝે ને ! વસ્તુ વિનાના પડછાયા જેવા એવા રીતરીવાજો હવે સા અર્થના છે ' જીવ વિનાના ને શ્વાસ જેવા નથી ? ત્રસ્ત ગતિ રોમા યે ર્ગી જગો ' પ્રજાજન !

પણ એ સમારંભ/નનના મૃત્યુ છે કે મૂર્છા ? મસારની મૃત્યા હજો તો જળગ જૂઓ ! જાઓ ! [illegible] હવે [illegible] તેના

મકલ ત્રસ વેચાતા હતા તે પ્રભાને મ્હને એ કે આમ મળતો ન હતો રસ વેચાતા મળતા હોત તો જગતમા કો ! ગમતા નિર્ધનિયા જ ન હોત

લો વેચાતા લે , તે પુણ્ય નથી લેતા આત્મામના પાપ હારે છે

દેવાની તોપો ફોડી કો રાઓએ જગત [illegible] થુ નવા વર્ષનુ પ્રભાત પથાયુ કે દેવમન્દિ સા મ ના આરતીઓ ગાઇ શ્રી વિશ્વને નવામણી ઉચ્ચારતો હેમના પગારનો ગુજર એ પ્રભાતે ઓર મધુ ! ભવિષ્ય ભાગતા

ઉમગ ને ઉત્સાહનુ પ્રભાતિયુ ગાતી ગાતી મ્હારી માતા ઉઠી ને આગણામા દીવડા મૂક્યા જાણે નવા વર્ષના જ્યોતિ અમારે યે માર્ગે આવી મિગ ત્યા

પણ કો વધામણીના વાયુ કે ઉત્સાહના પ્રભાવ મ્હારા હૈયાના આંગણામાં આવ્યા નહી

સ્હવારે ઉજળા વસ્ત્રપરિધાન સજી લોક ર ઘૂમાઘૂમ કરતો હતો કોઇક સાધુજનોએ અન્તરના યે અચળ એવા ધોયેલા ને ઉજળા સજ્યા હતા પણ તે પ્રભાતે [illegible] આગાવન્તા સૌભાગ્યની સ્હવારે યે મ્હારા અન્તરની અન્ધારગતા ભાગી યે નહી, ને ફીટી યે નહી મ્હેં તો એ કૃષ્ણપક્ષની [illegible] કામળી જ ઓઢેલી હતી

ચન્દ્રિકા [illegible] મીઠાઈ આપી આવી મન્દિરે મન્દિરે [illegible] ગી આવી ને મ્હને આવી [illegible] આજના સ્હવાર જેવુ [illegible] લાગે ઉજ્જવળ છે

તે એમના [illegible] ઉરાની માતા મારે [illegible] અન્ન [illegible] જતા મ્હે [illegible] મનલક્ષ્મી ભરી આવેનુ મ્હને ભાસ્યુ

એવુ અપશુકનિયુ મ્હારૂં નવુ વર્ષ બેઠું પણ શુભનાવલિના સુકૃતો, ચેતસુકૃતો ગમા શુ આવ્યા જ છે ?

રાત્રિએ હિન્ડાળાખાટે [illegible] દીવડો પડ્યો હતો અન્ધકારની હિન્ડાળાખાટમા [illegible] દીવડા લેતુ હતુ ઉરમા એ કૃષ્ણ પક્ષની ઉર્મિઓ ઉગતી, ને છેક નાટ નુ એ ગીત ગણગણતી હતી કે

હિન્ડાળા મમ મન ! હૈયુ મુજ ઝોલા ખાય—ખાય

મહામારના મહાભોજમા [illegible] ને એવી મ્હારા હૈયાની હોડી ડોલતી

બીજની સ્હવારે [illegible] અક્ષતથાળ લઇને ચન્દ્રિકા મ્હારે ઓરડે આવી મ્હને તિલક કર્યું, ને કહ્યું યુગયુગ પહેલા આજે રઘુકુળભાણુને રાજસિંહાસને પધરાવી આ તા જ્હેને સૌભાગ્યતિલક કર્યું હતું ત્હારૂં યે સૌભાગ્ય સૂર્યવંશીઓના સૂરજ સરિખડું તેજસ્વી

છે એમ જ કે—ચરણુની રેખા જેવા—બ્હેનના તિલક લાઇને આજે ય તે ભવિષ્યવાણી ભાખુ છુ મ્હને ત્હારી પયગમ્બરણુ માનજો હો !

એવા મધુરા મધુરા પયગમ્બર ને પયગમ્બરણ અમારાના સ વ મન્તાનોને મળજો !

પણુ મ્હારો નિગમાનો કૃષ્ણપક્ષ એ નખગડિયાનો જ ન હતો એ અ ધ ારના રાસના અભેદ્ય પડદા આભ જેવા, ગહ નતાના ગથી રગાયેલા સાડુ દિશાએ માથી લટકતા હતા

આટઆટલા વિરહના યુગ વિશ્વમા વીત્યા ને આટઆટલા વિરહીઓ વિરહને માડમાડ વેઠેલા ફરમાવ્યા હો યે ૯૭ વિરહની ઉક્તિઓને અતિશયોક્તિઓ માનનારા માનવી છે ને ? હોય તો તેઓ આપ્રઆતુભવિયા હશે વિરહના પાતાનજલમા તહેમણે ડૂબકી બાધી નહી હોય

શિયાળાની લામી રજનીઓ ઉતરી ત્યારે ઉગ્ના ઉભગ લખ વાનો મ્હને ઉ ગળો આ ચો પ્હેન ર્ત ેનો પ્રેમપત્ર લખતા લખતા કેટકેટલા નમો ને ાગળ તાડ બ સા હતા ? એ તો પાવમી કન્યે ને ઘડે કાગળે તે પગ ા હતો વિરહના ઉગઉભરા મો લ મતા યે ઉેક એવી તો નહી, પણ ઇન જેની મ્હારી શા થઇ હતી

ાગળ ને લમ લખી બેઠો ને લૈયો પર તો ગે થયો કે નનન્થા નખુ કે ાવિતા ‘ જગતના ાવિઓના જ મ ડળીઓ જડે નો જો તે ગ્રણુપાન ાવિઓની જ મતિચિ વિરહપક્ષમા હોય છે

અમાના પ્રેમવિરહ અમ્મન ાનાના અભિનાપની ને જગતની વિતામા એ ાળના ભાડ । ઃ યથાર્થ ઉતયા નથી એવી અન્ય ભાવક માનીનતાથી ાવિતા નખગ ોા તો નિર્ણય મ્હે સુગમતાથી ર્યો પા મહા ાવ્ય આાહુ ખડ । ર ? ાાકે ગમા ગઝ લના ગુનગુન ભોનાનુ અમ ગ ગટી ભેગીનાના ટ । ની । ટહ્ઉર ? એ નિશ્ચય તો ન ન થયો ને ૯ ૭ યે ગાગી કે

અમારો પ્રેમનિદ્રુ અમર ન રહ્યો, ને તેથી અમર નથી થયો

આજે એ મ્હારી નોંધપોથીઓ નિહાળુ છુ ત્યારે મ્હને—આ સ્તુ સ્ફુ છુ હો, વાચનાર ! રસીલ મા—ની વેળા એમ થાય છે કે જગતમાંનુ મનોરામ પ્રેમકાવ્ય વખાતુ ગાળી રહી જાય એવા વિધિના વિધાન જ હો

ઉસ કહે છે ..ન એ જ મનોરામ કાવ્ય છે, વખના આવડે તો

પણ એ ...ળાની વાવી વિરહરજનીઓમા તો હુ વખ્ય જ જતો નોંધે જ જતો, સારી ...નિઓની ગતિઓ કૃપનાતરગના ...ઈ ...ઈ ...મ...ગ ટપ...યે જ જતો, ને ...પનગમની પેતી હોરી માની અતિ ...ચિ...ત ગણુગણુનો ગણુગણુનો માની પાજના દતો કે

...ણી ...ણી ...ગ...ગ ...ખનાની લે ગણુ
...ણ ...ખતા ગઈ ...ગી

...રી આ...રે જ ...ર છે તેમ ...ુ ...ખ્યે ...જતો અદ્ભુત માન...કીર્થી ...ર્ક ... ગે વાચની ન...હમઝની ...ુદ્ધિગ્રગ મતા અગોચર ગ...નતા ને અ...ભુતાન માનતી, ને હમઝયુ—અણુહમઝયુ ક...ઈ...ઈક ઉ...તે ...હોચાડની ઉપા આજે હે છે કે એ અમ દીર્ઘ ...પણ...મા એ પ્રેમમ દેશ ...જ મ્હા... તેમ ત્હેનો યે ...રનચ... હતો

એ નિષ્કારણના ભેદ

એ બ રિ ાગતા ો હેઠ મત ા જેના આ લિત સૂગ
ઓ અજનગમિત જટના ા ા મ ન રિવલ ગૂથી ાણના મત
ુ ત્તા પ ા જટના પ્રગટ ન મરવ્યાપી અ નસ્નારીના ુરૂ ા
રણના ભ ક

ાનાર ા સ્તા ર નતિ ાતિ કી રિ ામ ો ત રનીસાગ ો
તા બ્રહ્મની ન અ્રહ્માજી ા થ નેતિ નતિ ૪ ઉ ા ત કે રહાને
ા બ્રહ્માજીઓ વાણીમા પ સમાનતાગ વાચસ્પતિ તા
જ ત્યા ાથી ઠ જ ા બ્રીિ ણ ા બે ગણન ો

સનબ્ધતાતિ ા ર મ ગથિ જ મેના આ બ ના ઇતિ ા ા
આભના ગ ના ઉડા ઉ ાગમા ટાતના વ ની નક ગ્રા
આઇ ત્તાવ્યી તે ને પા તાથી તે મ નિ મ ા ા મેનગ મિ
િગ ા ા મહતતો ો

ા ા નજાગ ા ગે ા ા ો ા તે અનલા ો પ ા
ા ના અદ્દાત રહ્યા ા ભી વાણીમા તિ ામા ો

ગતા એ ા ાો ો આ રિ ા સા ઈના ગતલાન
ન નતા ા ગા ા ા ત ા ા ા સાહ ત્તિ ાનાતા અોાગ
ા મ ા ા ભાસનામા િ ગ ા ણ ગીન ા
ન ની નાઆ ત ી અગ ા ની નાગાથી ાથ ા ન ાનલિ િ

અને એ સ્નેહપ્રાપ્તિના આનન્દ જેવા છે એ ગર્ભિત પ્રશ્નોના હાર્દભેદી મર્મજ્ઞ ઉત્તર એટલા મહેના નથી

આત્મા અને પરમાત્માના નાસ્તિકો કોઈક કહે છે કે સ્નેહ તો દેહવાસના છે આ મ્હારી સ્નેહ ગાથા કોઈ વાંચો તો વાચનાર ! વાચના વાચના વિચારજો જગતના નાક હો કે પાર્વતી હો—જે વાચના હો તે—વાંચી વિચારીને કહો કે મહા જ્યોતિ મ્હારામાં કે ત્હમારામાં જ્યહારે પ્રગટ્યો ત્ય્હારે શું તે ભાન શરીરમાત્રના હતાં ? મિસરના ગાઇડ મુસાફરને ગાઈ નગ મારીનો પ્રમોદ જાગ્યો હશે, ને એ રામ શું લગ્ન કીધાં હશે ?

એક વગડો પરમ એકાન્ત હતો ને વાચનાર ! ત્હમે બે પ્રિયજન તે દિવસે પરમ એકાન્તમાં એ નાજ હતા તેમ ઉઘાડ અને હું બે એકલા જ હતા ને પરસ્પરના નયનના અનન્ત જનમાં નિરખતા હતા એ જનપરથારની ગુફાઓ ભીતરની ગુફાઓ ની ની આમે ઉંડા ણમાં યે ઉંડુ ઊંડુ નિહાળતા ને એ શોધતા જે ઘણાને જડ્યું છે અમારા ગુરુત્વાકર્ષણનો તે મહાયોગ હતો પણ ત્હેમાં શરીરવાસનાનો ગન્ધે ન હતો

દેહયોગને જ સ્નેહ ભાખનાર સ્નેહશાસ્ત્રના આચાર્ય શું વિપ્રલમ્ભશૃંગારની ઋતુને ને એ ઋતુના મંગળ મમા પરમ સ્નેહકાવ્યોને સ્નેહસૂત્ર કહેશે ? મચાગરાગાર જ શું સ્નેહનો નિયમ ? ને અન્ય મહ અ રાગી નથી ? સ્મરણોના મગીઓ શું સ્નેહયોગી નહીં ? દેહ મળો વા ન મળો એવું ...ના સ્નેહના ગદ્ભક્તો શું નથી ? અનગના નતિસા મર્મ યે ય અગને વાળો ? અમર્ત્યની પૂજા શું નગતાર મોટી છે ? અનશ્વરીના ઉપાસક શું પ્રભુના ઉપાસક નહીં ?

પ્રિયજનના મહેનની ગહાગીમાથી તે દિવસે તું પ્રિય દર્શન કીધાં ને ત્હને દર્શનસમાધિ લાગી ને સમો ત્હને પ્રિયભાવના હતી ? બહારીની ભાર ॥

દેવમન્દિર સિંહાસનમાં દેવમૂર્તિ બિરાજે છે તેમ પ્રિયજનના દેહસિંહાસન એ આત્મજ્યોતનો અખંડદીવડો ઝળહળે [illegible] દેવમન્દિર એ સિંહાસનના [illegible] ને સચરો [illegible] સિંહાસનવાસી એ દેવજ્યોતિના [illegible]

માનની [illegible]થી દેહને ઢાંકે છે તેમ [illegible] દેહીને દેહથી [illegible] પ્રિયજન પ્રિયતમને ચાહે છે, કે પ્રિયતમના વસ્ત્રોને [illegible] કોણ કહેશે કે એ સહાનાના વસ્ત્રોની છે [illegible] કોણ કહેશે કે પ્રિયજન પ્રિયતમના વસ્ત્રોને અવગણે [illegible] કોણ કહેશે [illegible] પ્રિયતમના વસ્ત્રો પ્રિયજનને આકર્ષતા નથી [illegible] કોણ કહેશે કે પ્રિયતમના પરિધાનના પલ્લવ પ્રિયજનને [illegible] ગંભીર સન્દેશ ભાખતા નથી [illegible] કોણ કહેશે કે પ્રિયજનના પરિધાનના [illegible] પ્રિયજન [illegible] વાંચતા નથી [illegible] [illegible] પાવન [illegible] ગાયું છે [illegible]

दिव्यमाल्यांबरधरं दिव्यगन्धानुलेपनम्
सर्वाश्चर्यमयं देवं अनन्तं विश्वतोमुखम्

[illegible] પ્રિયતમ [illegible] અને [illegible] માળાઓ અને દિવ્ય ગન્ધલેપન [illegible] સાથે સર્વ આશ્ચર્યથી ભરેલા [illegible] પણ તે વસ્ત્રો [illegible] અનન્તતા અને વિશ્વતોમુખતા [illegible] તેને [illegible]

[illegible] વસ્ત્રોને [illegible] સૌ [illegible] સ્ત્રીવર્ગીને [illegible] [illegible] નથી [illegible] વાત છે

[illegible] [illegible] [illegible] એવા [illegible] ભરેલા [illegible] [illegible] માનવને [illegible] [illegible] ભાગી દેવના [illegible]

[illegible] વિના [illegible] [illegible] વિના [illegible] આમા [illegible] વિના [illegible] [illegible] વિના [illegible] [illegible] જનની તેમજ [illegible] જનની એવી જ [illegible] [illegible] [illegible]

પણ પરમેશ્વરે જ આ માને રૂપિયા [illegible] ની નિશાની [illegible] ને દેહી કારણે એના આભૂષ્ણ બનાવ્યાં [illegible], જન્મતાં ત્ય ન ભાગ્યાં–ત્યારથી જગતને [illegible] ની [illegible] નો [illegible] વિયોગ ને છેલ્લી, ને દેહી [illegible] દેહનો નિત્યવિયોગ તે મૃત્યુ પ્રભુને માનવનો કાજે આવશ્ય– [illegible] દેહનો અપરિત્યાગ પ્રભુએ એ આવશ્ય માન્યો એ શું મનુષ્યનો [illegible] ?

[illegible] ની મહાગંગા [illegible] શિખરની પ્રેમ પ્રગટી [illegible] ત્યાંથી તે પહાડ [illegible] પથરે પૂજવા લાગ્યા [illegible] માનવું [illegible] નું એ મન [illegible] જ્ઞાનજળમાંથી પ્રભુએ [illegible] ત્યાંથી તે ગોમતીની [illegible] પામતી થઈ

પ્રભુએ મનુષ્યને લોચન દીધાં [illegible] થી તેને મૂર્તિપૂ[illegible] [illegible] પૂજનાર્થીઓ [illegible] માત્ર ચેતન [illegible] નથી [illegible] ચતુરતા નથી સામાન્યત માનવી પૂજનને ઉભરતો ઉપાય હો [illegible] આત્મા પ્રાકૃતિ [illegible] જ તે [illegible] ને પ્રતિમ [illegible]

પ્રકૃતિના [illegible] ઉપર તેજ [illegible] [illegible] પલ્લે મૂર્તિપ્રસંગ [illegible] ત્યારથી મૂર્તિપૂજન જન્મી, [illegible] મનુષ્ય મૂર્તિપૂજ[illegible] [illegible] સુધી ભાવના [illegible] માના માનવ છે, ને [illegible] માનાના [illegible] મૂર્તિઓ [illegible] ત્યાં સુધી માનવી પોતાની ભાવનાઓના [illegible] વાળશે, ને પ્રભુભક્તિમાં તેમ જ પ્રેમભક્તિમાં તે મૂર્તિપૂજન [illegible] માનવીને [illegible] અમૂર્તપૂજન ને મૂર્તિપૂજન ઉભય [illegible] વિધાન છે મૂર્તિપૂજના [illegible] મનુષ્યની [illegible] આંખમાં છે મૂર્તિપૂજના એ મૂર્તિભંજકો [illegible] મૂર્તિઓ [illegible] પહેલા મનુષ્યની આંખો [illegible] માનવજાતિની આંખ [illegible] મૂર્તિ [illegible] ની આનંદ જગતમાંથી નાબૂદ થશે

ને જેમ સ્હેમજીને જ ઉત્તાનાવસ્થામાં સર્વમયકવર્તી યોગી
દુર્દામ મહાગજે તેજમણિ મંદિખડી બને ફીણીઓ નાઠી હતી
લોચનને જગદ્દર્શનની લાલચા જ ન રહે

પાંચ જ્ઞાનેન્દ્રિયો દ્વારા મનુષ્યને જ્ઞાનપ્રાપ્તિ થાય છે તો સ્હેમ
જ્ઞાનના ... આપને ... જુદી ... છે ... સાચો, ગે
દર્શનવ્યાપાર સાચો દર્શવ્યાપાર સાચો તે મૂર્તિપૂજાના સાચી
મૂર્તિપૂજાના ... ઈન્દ્રિયો ... દર્શનભાવનામાં છે ... ની
ભાવનાના ... છે એટલા જગતમાં મૂર્તિપૂજાના આશ્રય છે
ગમ પ્રેમલક્ષણા ભક્તિ ... તજનાની તો, મગસિયા ... ની
પેઠે, એક મૂર્તિચન્દ્રની ... અભિનાળ ... ઉપાસના લોક છે

સ્હેમાના પ્રભુ મધ્યે ... ના ... ,
... શોભા ... છે ... ગો ગીત ચંદ્ર મધ્યે

... એકમેવાદ્વિતીયમ જ પરમ
સત્ય છે તે ... પરમ
સિદ્ધાંત જ ...

... મૂર્તિવિનાશ માનનારા ... તો પણ
ગ્રો પત્નીવિરાન માનનારા ... છે ઉપરિ ની ...
તેઓ ... સાચા જોઈ એ નથી, તે પણ માટી
... ના ... પૂર્વે જ ... ભાગ ...
મૂર્તિમાં અને ... નિરાકાર ... સગુણ ... મૂર્તિના ...
... દર્શન ... તો ...
અને મૂર્તિમાં ... અને પત્નીવિરાન ... એ
... ના ...
... ઓના ... ના ...

તો અનુત્તર જ ભાગે છે એમ છતા અન્ય પતિ ે પત્ની ફરનારમો સ્નેહ નહી પણ ગીજુ જ કાઇ આપે ને છે એમ ના કનાર ! ત્હને યે નથી ભાસતુ ?

રમિ તાના કલાવિલાસકો ગીતની કર્ણેન્દ્રિય દ્વારા ને ચિત્તથી નયનેન્દ્રિય દ્વારા રસનુ ઉદ્દીપન કરે છે અમર્ત પૂજનના પૂજારી ગાનાચાર્યા ગાયા કે આ મૂર્તિપૂજનના પૂજારી ચિત્રના ભાગ , એમ ભાખનાર કે રસમીમાંસ૦ ૧જી જન્મ્યો નથી ને મ્હાળ ફેરે

ઓ રસના C-ચારણને મે વાયુમૂર્તિ નથી ? ભ ને ધ્યાનાએ, જોગીજતી મે ઔઢાગરો ભાનાન્ચારણ કરી વાયુમૂર્તિ ન્ચી મારે જ ત્હેની એ ારેભાવના અસત્ય ન્હેરો ?

મહીરેવી ઉપાની આ કવિતા લખી મારે જ ન ાર ઉપાભાવ બોદ્દા એમ ને ? વાચનાર ! ત્હારી ઉપાને તુ પે ! બોનાવતો ઓ બ્રહ્મખા ર ! ત ની બ્રહ્મખા યે બધ ? ના ી તો ભાવો ન્ચારણથી વાયુમર્તિએ રચાતા બુદ્ધિગાઢ્ય દાખવતા આમ તર્કમા ગમારી મૂર્તિભજકો ત્હમારા ઉરભારો જુદા લાખરો તે એ વાયુ મૂર્તિઓને ભાગના એ ગ ારરા ગતાઓ ઉકાવરો

પરબ્રહ્મ પ્રકૃતિ ા સ્વાગ ધરે ત્હારથી પરબ્રહ્મની મૂર્તિ થાઇ બ્રહ્મ બ્રહ્માડ ધારણ યું ત્હારથી એ અજ૦ મૂર્તિ અનતરા નિરખવી કે ન નિરખવી એ મ૦ મહુના નેત્રધર્મને પ્રશ્ન છે

ભક્તજનોની અને યોગીશ્વરાની પ ચન્દ્રિયો પ્રભુને વાછે છે તેમ સ્નેહયોગીન્દ્રોની પચેંદ્રિયો પ્રિયતમને વાછે છે પ્રિયતમના સૌન્દર્યદર્શન નેત્ર વાછે છ પ્રિયતમના મૃદુ સ્પર્શન ત્વચા વાછે છે, પ્રિયતમના અવગાહન હૃદય વાછે છે પ્રિયતમના પ મોત્કટ ગન્ધ ઘ્રાણેન્દ્રિય વા છે દેહ દે ે વાછે ; આત્મા આ માને વાછે છે કોણ શુ નથી વાછતુ એમ પૂછજે સ સર્વને વાછે ; હુ ઉપાનુ શુ નથી વાછતો ? મ્હા ામાનુ શુ ઉપાને નથી વાછતુ ? મ્હારૂં

સર્વ ઉષાના મનને વાટે ... મા ... છે મે પુપુ છે પુપુમા
પણ ભળતા મન છે

નાનના ... ધીરજ ... એ મ ભુનામણીના
આ ... ઉપ્યો ... નથી આ યો ... થા યો
તો નથી ને ... મ ... પ્ર ...

... ડીતી ... આ એ પ્ર ... છે ... મને
માથી એ ... જેટલુ યે તે લાગુ નથી

ઉષાને ... ઇન્દ્રિયો ... કે ... મે એમ ને ઇન્દ્રિયા દ્વારા
મ્હારા આત્મા ... ઇન્દ્રિયા ... શક્તિઓ ... ચેતન
વ્યક્તિની ... , અગુનિઓ ... ૮

... લાગ ... મ ... તે ... તે ત્યાર
ચમ્મા ... પણ ચમ્મા ... ચમ્મા
... જુવે ... પા ... એમ પરંતુ
આગળ ... આગળ ... મનુષ્યની
આખ ... જગતો ... આખ ને ...
ચમ્મામા ... ઉષાને ... નથી નિર
ખતા પણ મે ઉલાસ થઇ આતાના ... ચેતન
ભાગના ચેતનમતિને ... વીજળીના પાસા ... તે તે
પાસાના ... થતમા ... પરસ્પરથી
ચેતનને ... પો ... માથી ...
જેવા ... ચેતનના ...
... કે શક્તિઓ સમી ઇન્દ્રિયાગે આત્માની ... સમીઆ
... પોતાને ... પણ ...

... ઉષા ... તે પોતાને માટે ...

... નથી ... આ ...
... પાખનીઓ સમી ... પ્રસ તા ...

નની ઇન્દ્રિયો પ્રિયતમ આસપાસ ઉડતી ચેતનતીખળીને વાંછે છે પ્રિયતમના વસ્ત્રાન્તરની લાલસા રહે છે તેમ પ્રિયતમના દેહની યે વાંછના છે પણ વસ્ત્રાન્તર સાથે તે વસ્ત્રવાસી દેહની તેમ દેહ સગાથે દેહનિવાસી દેહીની યે પરમ વાંછના પ્રિયજનને હોય છે

ઉષાના દર્શને મ્હારા રોમરોમ ખડા થાય છે ને એ રોમરાજીને ઉષાની રોમરાજીની વાંછના જન્મે છે પણ લોહચુમ્બકમાંની આ પ્રણવિદ્યુતથી જેમ લોહપતરીઓની રોમરાજી ખડી થાય છે, તેમ મ્હારી ને ઉષાની ખડી થયેલ રોમરાજી પણ ચેતનસોમમાં ચૈતન્યાકર્ષણના કિરણોનો અવતાર જ છે નેત્રકુંભ માંથી પ્રગટતા કિરણો ચન્દ્રકુંભમાંના સત્ત કિરણોને વાંછે છે તેમ મ્હારી રોમરાજીમાં અવતરતી ચેતનકુંભની કિરણરાજી ઉષાની રોમરાજીમાં જન્માન્તર પામતી ત્હેની ચેતનકુંભની કિરણરાજીની વાંછનાય ની છે પૃથ્વી ઉપર વરસતો વરસાદ જેમ વ્યોમદેશેથી વરસે છે તેમ પ્રિયજનનો પ્રિયતમની દેહ સુંદર વિદ્યુતના પરમ ધામ ચેતનધ્રુવોમાં છે બ્રહ્મલીલા તે પરબ્રહ્મની રમણખેલના છે તેમ પ્રિયજનની રમણીતા એ રસચૈતન્યની રમણખેલના છે

आत्मान रथिन विद्धि, शरीर रथमेव च,

વાચનાર ! કહીશ ? રથના રમણભ્રમણ—તે રમણભ્રમણ—રથને ગમે છે કે રથીને ગમે ?

ઉષા કહે છે કે ભોજનની ભૂખ ને પાણીની તૃષા લાગે છે તેમ જ ત્હેને મ્હારી વાંછના યે પ્રગટે છે મ્હારા અનુભવની કહું છું કે ઉષા સાચું ભાખે છે માતાના સ્તનામૃતની તૃષા લઇને બાળક જન્મે છે, તેમ મનુષ્યની યે પ્રિયના અમૃતની તૃષા જન્મજૂની છે વાવેલા બીજના સત્તુ બેસતા કાળાન્તરે ફણગા ફૂટે છે તેમ આજન્મ વાવેલા તે બીજના યે કાળાન્તરે ને સત્તુ બેસતા ફણગા ફૂટી ઊગી નીકળે છે, ને મ્હોર મ્હોરે છે ઉષા કહે છે કે અમે જ્યારે જ્યારે મળીએ છીએ

જ્યારે હૃદયને મ ોઅગની ડાળે-લૂમખે ન્ડાર ાગ્ય છે દેહ્ખડની
ભૂમિ ભૂમિન અને જ્વાળામુખી અક્ર ા તથી ઘૂ ઉષાનુ
એ તેનુ માહાત્મ્ય ની મસ્કથા ઠ ભ્જ્યો જ્યાના જ્યાના પ્રકટેલા
કોમળાંગી ઉષાને જગાવ્યાં ા મદને મ્હાર ઉ ે તે યોગ્ય જ છે પણ તને
આમે ન્ડાર નાત્ર તેન ઉગ્નતી નમ ન ઉગ્યે માનવરૂધિરમાની મિ
ન્નાના માનવીને આવે ય ૈન ારે છ

નાતનના ખીન માનવીપને પ્રગટે છે ત્યારે આનુ ની નમન્ત
એની દેખાવ ા ા ા ની નમ ત ત જ ચિરન્તની વાછનાની
રહ્યુ

નગીકાવ જેમ રપના પ્રકાર છ નમ ચતુર્ની મ તગની
નિરશ્રીષ્નો ન્ોતૃપ ર પયો મે ન્નગજમા ટહુ ાયા ર છે
મા ચિરનાના ગ ા મે ટદ ાેના નાત્ર અનુગાન જ છે

જમનાને ાડ ાનડ પની મજાની ઠના એ ટહુ ા નો
નાત્માની એ આગનો બોલ નો ઝન ા જમ ા ા રગ જનમા
આ માતી ાસીનો ગ શબ્દ ગળાયો ડના ો ની ોપા પ્રત્યેની
ગોપભાવનાના એ ગીત ાતા

આત્મા જેની ર નડુ મહ્ભાવનાઓ યે મ મ ો
આત્મા ેલી જ એ ભાવના ર મન્મર છે પરમાત્મ પ્ર નિત ાછે
તે નિ ા ભાવનો મ ાત્મ પ્રત્યે તેજ ભાવ છે જેના તારખા
ઝિણ્ગોાા મેમમ ન્ના મા ે ય પવન છે

નત ેાિ ત ા ા ેાી છે ભ ા ાન ે વિજય ે ર
ોરતે ાા ે ેને ભગ ા મા ગ ાન પામે તે મિલ મ વમ ર ઉન
ને ચ ની ર નો ાઅ નના સયો ઠ ા અ ર ાના ને મ
ન્સે ર ાિગનો નત ા ા ની ે ની ે ાા ાિનાનુ ને
પેમ રનતનૂ નગ ાનીઘુ ન લ એ મ ાની શ્વાસોમ ા અમૃત

નથી, વિષ છે, અમૃત નથી ખૂન છે શકુન્તલાના આશ્રમમા ન્હાલી એના શિકારનો નિષેધ છે પણ દુષ્યન્ત મૃગને ભિન્ન હતા તે મદભાગ્યશાળી યે માગ્યા રમતા પાલ્યા હતા અમેરિકાના મટાકીઓની એ ઇચ્છા આ ના નથી હોતી એ ન્હાનુ ગભાણુ ગાત્ર ને એ ગાયત્ર ધન્વા અર્જુન તો નિત્ય મેઘ્રગીના ગુણુશીલન સુધી સ્વયંવરમા મચરે ત્રમજ તોડી કે મત્સ્ય વધી પુરૂષાતન પ્રગટે સ્વયંવર જીતે, ને નિજ મીતા કે દ્રૌપદીની નિત્ય ગુણુશીલત્વને સમર્પેલી વિલાસરમાગ પામે અમનો વીરકેસરી ન્હાનીના સૌન્દર્યની ચોરી નથી વાઢ્યો લૂટ નથી વાઢ્યો ભિક્ષાના ને નથી વાઢ્યો પ્રભુ ભજનના વાઢે છે હૈતા સ્વતન્ત્ર ને સ્વેચ્છાએ ન્હાનીના સૌન્દર્યના સમર્પણ વાઢે છે અંગના એ અભિષેક ને પ્રાણુની એ પુષ્પવૃષ્ટિ ઇચ્છે છે 'ગમિ વર' ત્હમે જ યોગ્ય છો લો આ કુનળામના મન હૈયુ ને ગીના એવા ઉપહારની પ્રેમીઓને પરસ્પર પીપાસા હોય છે જે તરપુનર્દાની યોગ નગન્વાને નાવે માન્તનુ ખે। ત્હેની ન સમશ્રદ્ધાના સમર્પણની નિજ યોજનગ્ધા હનેથી મા માન્તનુને આગ્રહ છે સુમન ને નર જેવા ભેદ નૌમામા મે વિચરે ? એ હૃદયેમાની ભેદ તિ જેવા મે છતા એક જીવન વહના થાય એ નમોની રગભાવના છે અગિતા ધમતી સાગર ભણી વહે માગર ઉછાળો અગિતાને મત ઠી મીઠો ચાલ ને અમકોગમા અમકોગ ગૂથી પ ન્પ મા મમાન એ અ ધોન્યના ઉરઅભિનન્દન ને અમર ગનેે પ્રેમના મહાનીર સ્મ નિત્ય રહે છે એ સ્નેહ ને એ સ્નેહના જીવન

પ્રભુએ પ્રકૃતિને સૂર્યકિરણુની અર્ચા ખીધી ત્હારથી નારી તે નરની દેવી પ્રકૃતિએ પ્રભુને પૂર્ણિમાનો ચન્દ્ર ખીધો ત્હારથી નર તે નારીનો દેવ સ્ત્રીપુરૂષ એક જ બ્રહ્મવેલના બે ફૂલ છે કોણુ કોનાથી ચ્હડે-ઉતરે ?

પાર્ન ! દ્વૈતવાદથી ભડકે છે ? તો તુ સ્નેહમીમાંસા નહી શીખે તુ ત્હને જ વાઢે છે કે ત્હારી ઉષાને ? ત્હારી ઉષા પોતાને જ વાઢે

કે કે ત્યને ? હેતવાને ખોટો જહેનાના સ્નેહના સાજનિયા નથી હુ ઉષાને ચાહુ છુ, ન ઉષા મને વાર કે

एकोऽहम् बहुस्याम् પરમાત્માએ ભાગ્યુ ત્યહારથી દ્વૈતયન તો શુ પણ બહુવચનનો જન્મ થયો તે એ બ્રહ્મલીલા સમ્લાશે નહી ત્યા સુધી બા વચા ભાષા ના ગણમાથી તેમ જ બ્રહ્માન્ના અન્તુ ના ગણમાથી લુપ્ત થશે નહી

વડવાનુ મે થડે સાચુ ત્હેની કેટલી ડાળીઓ ચે આવી, ત્હે મની માફ નખળીઓ ચે આવી અને ત્હેમના અસખ્ય પાદડાઓ ચે આવ્યા એ બધુમા **प्राणस्य प्राण** રમે એ મ કહે કે તે જેટલુ ખ કે તેટલુ જ ખ એ છ ે તે એક જ રસના પરમ તત્ત્વના પોપાતા અને રગ પણુણવાગી વર્ણ તભાવ પણ વિનમે છે

અહેતે સાચુ ? દ્વૈતે સાચુ છ ત સાચુ ન હોય તો અદ્વૈત ખોટુ પડે દ્વૈત વિના અ ત નુ ? ઉષા હ ? શબ્દમા ગતા ત્હના મે વાય તાળી પાડના આન્પાય છે ત્ના અમા મ ન જીવનના તભાર સમ્પર ભણી અદ્વૈતભાવે આ પાન છે

પણ એ ઝ ર ા ાળી નથી ? ? એ મગે તો અમ સમસ્ત જીવનનો તે મા પ્રસ ર તો

શ્રુતિના સાતમાગ મ ો ખા ો મે નથી પા ો એ ો ા ના ભે ે ત ત ગ ો ના જ ગે ે મે વ્યાતિ ત તા મ તારવિમ ાપનમા પ્ર ગે છે

મહત નાગ ની સિદ્ધિ ત શ સાની ે ો ગત ખ ો પિ ો જ ત ા ર ગ્રેયો ે તેમ ર તભાવની સિદ્ધિ ય ત ના નમારી ા અત મહતભાવો વિ પા તભાવ વમેનો ા મહત મ ા ૃતના જ જગતના મ ત પિતો **वागर्थाविव सम्पृक्तौ** રેના ે ના ો ો મય મે ે જા ાતા મે ે મેદ ના

જૂા છે ઉષા અને મ્હાગ જેવા, પ્રિતમ અને પ્રિતમા જેવા, ગગા અને ,બ્રુ જેવા

વિસર્ગના ગે ટપ ાનો એ Cચ્યાર ો ાગિોગ્પયાની ગે ઠર્મિઓમાનુ એક દર્શન એનુ નામ ાર્તભાવ

એક ર્બિણમા માન ગ્ય, ને માત ગગમા મે િ ગુ એક જોતિા અને ર્મિા ો અનેક ર્બુનો એ જોતિ એનુ નામ એ નિકા

ે યે સાો, ન ઉા ગે માચી તુ યે માો ો લાગી ઉા યે માચી આણો મા ગ ઝાઝાના જળ નથી," ગરીના સ્વાન તરગ નથી આપણે મ્ુ અનતના અ /વાગાવાળા હિમના વાગી અનન્તના ,માગ ો ,ુમારી ડીએ અનતને ચાગો ોિો ડીએ, અનન્તની લીના ગચિયે છીએ

મ પ્રિતમ ને પ્રિતમા અનન્તના ્ ન્ઘના ન ાજ છે

માન્ત છે તે લીના છે મનન્તની ગ્મગતા ઉર્મિઓ છે, ગ્મગન ગમોન ગાગી છે

નર્મદાએ ગાયુ છે કે 'પ્રેમ તરગ મ્ને પ્રેમ પાને ' અમને તે પ્રઉ વાગે છે ઉષાના મગ્નલા મ્હો ને મ્હાગ મગ્મ ા ઉાને પ્રેમના પરમ સત્યોના એવા બાનગ ા જ ભાગે છે વાચનાર ! તુ હમે છે ને ગાણ જેવુ કે છે હો તુ માનો હશ ! જ માનો એમ મ્હારૂ યે કહેવુ નથી પણ એમ ગે બ્બાર અગે, હો યે C્ાા તો માન્વી જ છે શુ તારી ઉાા યે એવી માન્વી નથી ? ને એ ત્હારી ઉષા યે એવુ ભાષતી નથી ? પૂરી જોજે- ેન ેો તો ફરી ફરી એક વેળા એવા ' પ્રબનર ા' કરીને

ને-મૌ ર્દ મા દયો મોનાવે છે રશ્મિના ગશ્મિનાને આમ તે છે અમૌ દર્નિ નથી, અગ્મિનાને યે નહીં કારણ કે મૌ દર્ નીતિ

સહજ વૃત્તિ પુણ્યની છે, મનુષ્યની દ્વિતીય અને વિકીહિત વૃત્તિ પાપની છે તેથી જ પ્રભુનો પુષ્પરાગ [illegible] આભિમુખ છે, તે અગૌન્ધ [illegible] બિમુખ નથી

અને ગાન્ધર્વ એટલે ધાળો રંગ જ નહી હો ! એમ હોત તો પ્રભુનો પુણ્યનતાર અસુન્દર ફ્રહેયાત ને સમર્નિ [illegible] ગર્ભી [illegible]

પ્રકૃતિ દેવીના મહાપ્રાસા મા સુન્દરતા નિયમ છે, અસુન્દરતા અપવાદ છે ને અપવાદોમાની મિદ્ધાન્તો સાન્ત્વનાનો પ્રશ્ન તો મૃગજળ ને સર્પરજ્જુભ્રમના [illegible] ગમતા [illegible] કે જે જ [illegible] અસુન્દર [illegible] છે ? પરમાત્મા પરમ ગૌન્દર્યનિધાન છે તેથી પ્રભુ [illegible] સૌન્દર્યના પૂજારી છે સમેશના [illegible] પ્રભુતા [illegible]

મધુર [illegible]

બીજમા [illegible] પ્રાકૃતિ મૂર્તિ [illegible] નરનારીની અન્તર્યામી [illegible] પ્રતિમા [illegible] રસના [illegible] હોય [illegible] પ્રિયજનના [illegible] સૌન્દર્યને [illegible] પ્રિયજનના આત્મા આત્માના સૌન્દર્ય [illegible] પ્રિયનું [illegible] નથી ? પ્રિયનું [illegible] સૌન્દર્ય પ્રિયના [illegible]

વિશ્વની વિકૃતિઓ [illegible] છે ? [illegible] વિશ્વમા [illegible] નિસર્ગમા [illegible] ને વિશ્વની વિકૃતિઓ [illegible] વિધાતાની વિચિત્રતા [illegible] વિનાના [illegible] વિનાના [illegible]

નૈષ્ઠિક બ્રહ્મચારી ? બ્રહ્મચારિણી ? રીતે પગથાર ઘનવેલીના બ્રહ્મકુવડા છે ? મગણુસગી પ્રેમનતિયા નિધુર કે વિધવા સમાજના અયોગ મનાવનમા સ્નેહના મન્તવ્ય છે પણ ગજોગમનામગની વિધવા ને કુમારી નવયૌવનાઓ તે વસતપૂર્ણિમાની ધન્ય ચન્દ્રિ ાના પ્રગની હોળીઓની જ્વાળાઓ ભામે છે અણપૂયા કોઈ ચિતાઓ લાગે છે

બાળલગ્ન ને પ્રૌઢલગ્ન બન્ને ખોટા છે ?મશાસ્ત્રમા તો યૌવન લગ્ન જ માન્યા છે

બ્રહ્માડમા બે વિધના મહાસમો છે ?ન્દ્રગામી ને ?ન્યગામી ત્હેમા એક માટે દેવની બીજી શયતાનની એક તે ત્હી બીજી અંધ કારની, એક જીવનના બીજી મૃત્યુની એનો પરિવાર સ્નેહવાત્સ લ્યાદિ માનવની વિભૂતિઓ બીજાનો પરિવાર ઘાતાકૂવાદિ કુપ્રવૃત્તિઓ મૂર્ખમાનાઓના ને સમસ્ત વિગતના ચક્રમણ ને ધરીરમણ પ્રગટ્યા ત્હારથી અધર્મ ઝંઝ ને અદગમન ?, ?ને ?નના મહાગામ જન્મ્યા છે

નરનારીના મહાસુખના પંથ ?ન્દ્રગામી છે ને તેથી ?ી, બહુ મંઝના છે માટે જ આવ્યાના યુગ રીતે પે ત્હેના યશોગાન ગાતા કવિગણ વિરમ્યા કે થા ? નથી

મ્હને થાય છે ? અહોભાગ્ય ને આયુષ્યના અ ત સુધી ઉધાની આ કથા આલેખ્યા જ ? પણ આમે ન્હોર એટે એટલી કેડીઓ ન ઉતરે ને મનુષ્યને અભિલાષ જાગે એટના કળ ન હોય

પૃથ્વી ઉપર પહેલો સૂર્ય ઉગ્યો ને મનુષ્યે એ માત ડગાજના પ્રથમ દર્શન ચક્તિ નયને કીધા એવા આશ્ચર્ય પ્રિયતમન પ્રથમ સાન્દ્રદર્શને પ્રિયજનને થાય છે સાગર વિસ્મય ? લોચને નિ? પાયેલો ભાસ્કર ?જની ઉતરે આથમે ને અન્ય ?ની વાદળીશુધામા પહેલી વાર ડૂબે ને માનવઆખડી સ્થિર શશીની ઝાડીઓમા એને શો ધતી ભમે એવા પ્રિયના પહેલા આર્પણ પ્રિયજનને આપ્યો છે પ્રાત કાળે પુનરપિ સૂર્યોદય ઉગે અન્ધકાર વીલાય ને અજવાળા

અનની ભારી ઉડી રહે એટલે એ આગ રના ભ નો પૂજયભાન પ્રગટે એનો પૂ નભાર જ્વાલાઓને ાામો માટે પ્રગટે છે પ્રભાતના અરૂણો ન સરિખડી એ પૂ ભાનની ાનિમામાથી સ્હવારનો મધુરીરાળી નભામુરા સમી નરમનતાની પગ્મિનાની પાખનીઓ ઉત છે, આ મ વાહન નપના ઉજળાના મ રાગ સમી મનેલગઓનો ચે ઉભરો ચ્ડડ છે પુર્ણિમાની રાત્રીએ જે દૂર્નાજના સ્નેહાનતારરૂપ ચ ગાજ નતીભર પ્ર ાસ છે જો ક ત નુના ગ્મા શના ા ચન્દ્ર, તેજર ને શ્નાસ પૂ ખ્યા જેવા નિગ ઉ તે છે તો એ પુર્ણિમાની રજનામા ચન્દ્રિ ા સખિડી લીલા ક ી રે છે ને ભાસનાના ભૂત જ્યો ત્નિ ાની ઉર્મિઓ સમોા જ મુનિત ાગર ગી ઝડે છે પણ એ ન તીતા મા ભાગ નેચ તન જે મતન નરી ને સમારની એ પૂર્ણતાના સમેની પ મ પુતા ા નચાશન મા નિત ગ્ઝગઓની ચડે છે ગેની નની એ ાનિ ગ્રોગ એ, ો સાગરી તરગાનિ ગળી જાય નથી, તેમ એ મ ી ભ ાનિના ચે પ પ ા ગળી ગણાર ગેની નની ઉરના સૂર્યની ો મ તેજની જે ગ ન લે ાનિ છે પણ ગ્મા ની સેહમૂમિન તા સાની ચે ગ નતમ છે ઋષિઓએ ઉ ચાર્યું કે રસો વૈ સઃ જે ગાલન મોલબનિના ભ મરેનો દસમ હિઓ મા ના જે ો દરગ ત ગગાાના

મ ની રગ્માજી ી કથા કહેલી (છ અધૂરી ન રા રતાગ ઝટાર્યા ગે નથી ો ા તેમના પૂર્ણ પુ ગ્મા તો મને ચે નથી ગમના પણ ઉમા ા પ ર થા કાના મને તો મ ા પ મ મા જે ર ગ પ્રિ તમના ભારમા ઉછું શું તને મી રમ ?

અમૃતગ્ગન તો મ મ ાપ કે બુરી આખ આગળી જગત અનોપ ચાર આ તો ા મ મનુસ્ત્ર છે પોપ ાપ ા ખુશા જ્યા ો નીના ી ા ત ી જ્યા ટિગાના ન ઉપ ાસ પાગે ો ગિાના ગોર મગી પિની ભ નીાો ઓાગ ચટ ઓ િ ો

અન્ત મા સ્મરીશુ થાય એ તો ત્યા થી પણ કાંઈ અજાણ્યુ નથી
વિચારને વિમાને આમા ઉડ્યા અનન્ત સૃષ્ટિ પર, નહિ તો એકલી
જાય, ને ચેતનવિહીન આ માના બ્રહ્માંડમા જઇ સુખ્યાં નિદ્રા
એવા તો ત્હને માનવ - ચમ ઉપમા નથી

ત્હને જે ગોઠ ગોઠ વાત મનુષ્યાત્મ છે યોગશાસ્ત્રના શાસ્ત્ર
વિદ્વાનોએ ત્હને પ્રસિદ્ધ કીધુ છે નગરના અમલ જેમ ગા
મન્દિરમા ઉનગર તેમ દેવના વિચારની હૃદિનો ને શક્તિઓ આ મ
મન્દિરમા જોડી આવ છે પણ મહામ તેનો અભિસાર મન્દિરના
ઘુમ્મટ નાડી ગગન એરણી બ્રહ્મનો મા વિચરે છે તેમ યોગીશ્વરો
થે દેહના ચિત્ત સૃષ્ટિની નહિ નવનવિમાનમા આ વર્ષ, માનવીના
મસ્તકમા વિશ્વના અનન્ત વ્યોમવિમાના મા ને પ અન્તના પ્રકાશો મા
ઉડે છે પ્રાણવિનિમય પ્રાણવેગ બ્રહ્મસમાધિ, એવા આત્માના
ઉડ્ડયનની પ્રક્રિયાઓના પૃથક્ પૃથક્ પારિભાષિક નામ છે

સ્નેહયોગ, સ્નેહ-જીવન સ્નેહસમાધિ એ એવા છે ગ્રન્થકર્તા ✓
ક્રિયાઓની ને પ્રિયતમ ચેતનના સ્નેહ શો વિરહ ચેતનના સ્નેહકિ
રણોથી ગૂંથાય ગાંઠના તન્તુઓ વણાઈ એક નિરન્તર એ સ્નેહ
યોગીઓનો સ્નેહયોગ ઉડતા ઉમંગ ત્રીજમા ઉમંગ જે જીવીઓની
ખા ડીઓ સમોવડી પાંખોથી એ ઝડીથી ઊંચી ખા ડીઓ સમાજ
વાડીના એક સાગર-સોપાન એ તે ગગનગીઓના સ્નેહજીવન દૃષ્ટિમા
ખરી જ્યા યે દેહને ન દિસે પાંખોથી પાંખો ઝીણી જેવા આગે
અગ ગૂંથાય ત્યા જીવમાથી હૈયાના ચેતન, પૃથ્વી ઉપરથી ગગનમા
ઉડતા તરંગાણુ સમા, દેહ અન્તરિક્ષમા એ પ્રાણીની બે પાંખ
જેવા એ ત્યા એક પુણ્યગતિ આવતા પરમ ઐશ્વર્યમા જ વિચરે
તે માનવીની સ્નેહસમાધિ એ સ્નેહના એ નવો સ્વરૂપ-યોગ છવન ને
સમાધિ-પુણ્ય છે, પ્રભુતા છે, જગતનુ મામાગ છે, સમાગમન્દિરમાની
દેવપ્રતિમા છે, બ્રહ્માંડમાની બ્રહ્મજ્યોત છે

સ્નેહભાગી સ્નેહીજનના [illegible] પ્રાણે વીંધી નથી જાતા? સ્નેહ યોગના પરકાયાપ્રવેશ સહમરણના પડગો?

આવી સ્થિતિના બ્રહ્મરસત્વના બ્રહ્મતેજ કેવા છે? અગ્નિ જેવા બાળનારા કે અમૃત જેવા [illegible]? સ્નેહમુનિની એ પરમસ્થિતિ તો એ તાળો છે. સ્નેહના તેજે પિંડબ્રહ્માંડના [illegible] નથી. એ મરિચિકો નિર્ગો નથી. એ અંતરના મત્યુ [illegible] એ [illegible] સ્નેહની આહ્ના સ્થિતિ તો પ્રસન્નતા ને સૌમનસ્ય [illegible] તા ને ચિત્તપ્રભા છે. પ્રેમના પરમ સ્થાન તો સત્ત્વી [illegible] છે.

[illegible] ની [illegible] નાની એ [illegible] ભૂમિમાં પ્રેમ [illegible] રમતા હતા. ઉષાના [illegible] [illegible] વાછતા [illegible] સ્વભાવ ઉષાને વાછતા. ઉષાની [illegible] સ્નેહે [illegible] ને [illegible] ઉષા [illegible]. એમ [illegible] રમણનું [illegible] ચાલુ હતું.

[illegible] કુળકાના [illegible]! સ્નેહે [illegible] સુખ [illegible] તો [illegible] સગાનો [illegible] યુગ [illegible] યુગ [illegible] [illegible]

[illegible] સ્નેહ એટલે [illegible] યોગ [illegible] અમૃતની [illegible] ચાનું [illegible] ની એ પ્રે [illegible] બ્રહ્મધામની [illegible] પાળ છે.

[illegible] તિથિથી [illegible] નમાં [illegible] જન્મે છે. જો [illegible] નમાં [illegible] ન જન્મે તો જાણવું કે [illegible] નમાં સ્નેહ [illegible] જન્મ્યા નથી.

એ [illegible] વરસતા [illegible] નમાં [illegible] માસ [illegible] નાના [illegible] ઉડી [illegible] જેવા નિર્મળ [illegible] નના [illegible] પૂર સ્નેહની ઋતુમાં [illegible]

[illegible]! એ [illegible] ભૂમિ [illegible] એ [illegible] [illegible] ? આ [illegible] માં [illegible] ના [illegible] ને [illegible] [illegible] આશાઓ [illegible] [illegible] પરિભાગ [illegible] [illegible]

છે, તેમ લાગ જતાની નહી નો ભવિષ્યની ઘાઓ આમ
હુને નિરખાતે।

ઉષા અને સંધ્યાની બે મુલામણીમાના જાજા
વનમા જ્યારે તો ભમતા હતા, ને એક બીજાને આનેની બોનાવતા
હતા અમે એ તેમના આમન્ત્રણના ગીત સાભળતા હતા કેવી
રીતે ...ના તીર મળતા ને આનંદના ... એ બે
... અમને ... છે ... એ સ્નેહના સનાતન
ભેટાની ગહન ભૂમિ।

સરિતાને બે ... ચક્રવાક ને ચક્રવાકી ... પ ... ને
પો રે, તેમ જીવનની સરિતાને બે ... ને ઉષા પ ...ને
...મા પોષાતા હતા સમસ્ત ... તે પો ... હતા,
આપણા આયુષ્યા એ ... હતા અનન્તતાના ...ની
એ ... ...ને પોષતી હતી

સ્નેહ...ના ... ઉગ સ્નેહના ... પ...

મ જીવન

નાચનાર ી ચમ ગને તમ મ ા ા ર મ્હે તે નનમા
મ ા જેવા ે અ ભ ગ છે

ફન્તી ન્તી વળી વસ ત આવી પણ મ ગ અ ત ી વન ા
પાછી ની જ પથા જેમ મને લાગ્યુ

ન ાપન વાએ એરી કળાઓ ખીલી ફૂન ચયા પ ા મ્હાગ
ઝાડાના ફૂલગાપ ા જા ચ ન મેરી ે ફૂલ પણ ન Cરફ્યા

Cપાન આગળે ુનામના બગીચા ા તે ગ ગીચાની ક્યારી
ાારી જાણે કે ાન ી ાગ બની ી ાચીમા ફરતી Cપા
મ ાપુષ્પ ુનામના ા જેવી મ ાસ ી હને ગૌર દે ગુલાબની
પાદડીઓ ઉ ડી ા ા હતી ત્રેતા નન માળીમા ુનાબી ગન ા
તેના વધી ી ભ ી ુનાબી મખમલ દીધી બાની ી તેના
મુખડ કે ા ુનાબ મ ાદતા ાતા ઉપા ા અ ગોઅગમાથી ુલાબના
ાાગના ાગતી નાડીમા ાવ ાતી જાણે Cપા ુન ુલા ાની
ા ેવી પૂતળી જ ા દેહ ા

ા એ ુનાબપૂ ાા ાતા ા ા ાા ગીણના ા ા ે ને
વાગતા

ગમા ન વસન્ત ુલી ગામની મ ાપ ચમીએ તો નારીઓ
ભ ા ભ ા ાિ ગ જે ા ઉ ા ા

વસુમાસ વીતી ગયો હતો. વગડાના [illegible] ઉપામાના[illegible] ઓ મા [illegible]પાતી લપાતી જતી [illegible] પ્રા[illegible] સોમસુન્દરી દક્ષ [illegible]ણાની [illegible]મરેખાઓ ઉ[illegible]તી [illegible]ની [illegible] એનુ [illegible]ન થતુ દેહદર્શનથી પ્રફુલ્લ[illegible] ઉપાના [illegible] દેહના [illegible] ધ[illegible]માગમાના ઉ[illegible]ના [illegible] [illegible] [illegible]ના [illegible] હતા [illegible]નાગની ધાગ [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] અગમાથી [illegible] તત્ત્વ[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]માથી આત્માના [illegible]ની [illegible] [illegible] ઉ[illegible]

પણ ગગનની અદ્ભુત સુન્દરતા [illegible] પોતાની [illegible] નથી તેમ ઉપા[illegible] સૌન્દર્યપ્રભાના [illegible] તો ભાન [illegible]ન [illegible] [illegible] હતા

[illegible] વગનો [illegible] ઋતુ [illegible] [illegible] ને [illegible] [illegible] [illegible], તો પ્રાણ[illegible]ઓને [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] કુપીનના [illegible] [illegible], તો ધનને ધન [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] સુન્દરતા [illegible] [illegible] પ્રસગે [illegible] [illegible] [illegible]ને [illegible]ણામે [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] થતા એ [illegible]ને [illegible] [illegible] જગતની સર્વ [illegible]ઓના [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] છે તેમ એ [illegible] [illegible] [illegible] વેળા અદ્ભુત [illegible] [illegible] પણ દુનિયાના [illegible] પ્રેમ[illegible]ની પ્રતિષ્ઠા તો ક્વચિત્-ક્વચિત [illegible] [illegible] થતી

એ[illegible] વેળા [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ઉ[illegible] [illegible] [illegible] હતા, [illegible] તે વેળા [illegible] ઉગ્યો હતો ઉ[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] ધૂમકેતુના [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ઉપાના ઓઢણાનો [illegible] [illegible] [illegible] ઉતાર્યો, ઉપાનો [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] નાખી, ને [illegible] [illegible]

ફૂલડાની તાર [illegible] થી પછી [illegible] ૯૫૧ ' લ્હાન વ નના તેજ ચક્ર ફરતી જેની આ ફૂલબાગમાં વચ્ચે છે લ્હેરી જ ધૂમ ઉનાતેજ [illegible] તી લ્હેની તેજની શાખાઓ વગ્ન છે ૯૫૧ ' [illegible] ન્હાગે ધૂમે'તુ

મનુષ્ય બોલે છે, ગગન ઝાના લે છે, ન પ્રા ષ્વ બોઝો નવતો પડઘો પાડે છ અ [illegible] નનો મૌન અગ્નિાગ્થી થે [illegible] મૌનગો ના

મન્દિર મા અમે 'પ્રેમ' પ્રેમ' રમતા ત્યારે કોઈક વ્યાકૃખનિનાં તે ન [illegible] તો [illegible] કે સ્ત્રીપુરુષો ભેળા ભાવહિન્ડોળે [illegible] એને [illegible] દેવમંદિરે કે લોકમન્દિરે આ મા [illegible] નથી ? આત્માની સાખી યે માર ગી [illegible] ત્યારે શું ગમે પાગના [illegible] ?

પણ અમાગ [illegible] તાગને તો વચમા અન્તરે ઢાળી આવ્યા ખીધા હતા

[illegible]

[illegible]

પલ્લસો લઇ ગયા હેાી તે મ ૦ા, વાયુ ને આભ જેવા, ત્યા જ વમનો હતો

જ્યા તો વમન્તનો વ્યાજ ખીનેનો ટનો મા ૦ર્ીના તે મ્હેનમા સુ ૦ ગણગણન્તી સુન્દરીઓ, ફેનડ હસી-નમી જતી ગ્ગડોન ત વનીઓ મભી, જતી આવતી હતી ને ૦ઠ ગીત ગવાતા હતા ગનતી ઇન્દ્રિ મ્હાગી રતેજ થઇ ને સાભડ્યુ તો તે નન્નગીત હતા નગરની અનેક હવેલીઓમાથી આવતા હતા તેજ જે ગીતશબ્દ હતા, પણ આ મૃગએ તો આત્માને હલોવી નાખ્યો એ ગોગ્મની ભરા રી નવનીત ઉતારી ધૂળમા ટાળી દીધ

કોઇ મો યુ કે ઉધા પરો કે ઉા પન્ણો છે' એવા જ મ શબ્દોએ હાનતા પડ ા ચીરી નાખ્યા, મર્મસ્થાનને મૃત્યુમાણ માર્યા ને આ માને મ ઝ પાવગી

એ ખાન તમે તે વીજળી ઉગ્રી મહેનના મહેન તોડી લાગી ઉડાડી મૂકે, તેમ તે બે શબ્દો શ્રવણમા પડતા ચેતન મ્હાર ગ ન ઝબકી જાગ્યુ, ને શાન્તિ ા મહેન ટના ત્યા ગગાના પૂરના ઉછાળ ઉછળવા લાગ્યા

કૃષ્ણપક્ષ પવરીઆ તો તનાનલતી તમીસ્રા સન્મુખ આવી ઉભી

ઉધા ઝમારીનુ કોમા કોઇ અભાગણે ? એ નિરોપતા એ રૂપ સંપતિત ન યૌન કુમારીતની ઝમાશ ગાઝ ઝમાવશે ? એ અ ક્ષુન લોભાતર સૌન્દર્ય કોઇ હરણ કરી જશે ? એ ા અગની 'અરૂતા દામન'ને ઇ ઉાને ? એ અભાગના મ્હને ભાવ્યા હતી, એ ઝરખારમા ી મ્હને લાગ્યા હતી એ મા ર્ીની અદ્વિતીય ગીતાુ હ ણુ રવા ૦ તનપતો હતો એ લો પાવન પાનવડે ભાત પાડતા ૈ વનખા મા તો હતો, તે મધ્ધ ૦ ભૂલી ગયો કોઇ તે લક્ષ ક્યો, કોઇકને ગનણુ ક્યો, પણ મ્હા ા ઉગ્રી નગમા ગવગુ ઉવ્વો હતો

જગતશાહ । તે પીયપપા મડી ચન્દ્રનાને મઠ નર ગળી જગે વિનોદનો આનન્દનો સુગર–

તે ગીતના મધુરતા મ્હો ળી ગાગી તે પવન્ની મગાઓ મ્હો વિરૂપા મૂર્તિઓમાં ખાઇ તે ઉજળુ પ્રભાત મને ગગનાગ્નાનો અન્ધ ર ભાગ્યો જગતો સુના મ ભાગે ળી ગયો, ને વિપની ઓ ઠામ ઠામ ઉગી નીકળી

જગત ! તુ કનુ કે મીઠુ ' તજ્જી છે અન્ન । મર ' જાત । દારૂ મૃળ એમ પ્રા તિ ગ ોપ નિમ્પ્યો યા કોઓ છે મને રે ?

મંતજ્વી ભ તુ મ । તે ન્યાગ હતે, પણ તે સર્વ ગોચિ ત્તાનો આવયો ન ી ઉર તીવ્રીણમા નિમિ અન્વમ ઉતરો

એ ગાથમતા ગર્ના ગિયુ ગિયુમાની ોજનના તન ઉડી આવી ને ર । ભા ના

તે દિવસે ુ નગ મા ભવ્યો જનામા ત્તી મે નીમા ખડ્યા પણ નને કાઇ ચે વિષ્ણુ નડી ાગી આમે જાણે અન્ધ ગ્ના ચસ્મા પહેરા હોય, તેમ તુ જનોમા ઉડાવી આખે ુ ચિત્રનો, સ્ન । ાઠને દેખતો નહી

ા નીચે ાના ગમા નદીમાસ મ નાચ્તા પાણીની પાખડીઓમા ઉચો ન મ ર તતી ને ની જતી જાઇ ગર્ના ગિણો જમ જનતહ્ી ઉ પના ચમ ા, । વિદ્ધ તા ની જા તેમ ઉાને નગરમા નહી તી ની ખી રી આવતા પાણી ગતી આગળ ડી આની ની મી ા ધી નાચતા ના ના ે ને હ? ને તેથી ચે જતા તા તેમ ઉત્તાન ય ચાવે ને આવ ો તેના ે ા ાનની સ્થિતિ ઉપર ો ા ા ની પા । જની નિરાળી

મા ગની નૃતળી ગ્લના એ ાળી ખ્ય તેમ ઉાને ઢીના જ મા ઓગળી જતી દીઠી

ન્હાના ન્હાના લચાતા મધુ બિન્દુ ઉભરાતા, ને અ[illegible] માંથી આત્માના ક્ષુધા નિર્ગી જતા હતા.

જો અન્નના અમૃતથી આત્મા પોષાય એમ મ[illegible] કહે છે પણ મને તો તે વિશે એ વિષ[illegible] ને તે વિ[illegible] ભાવના [illegible] દેહ [illegible] દેહીને મૃત્યુ ન આવ્યા. ઉગ્નો વૈશ્વાનર મ્હારો અતૃપ્ત હતો એ અન્તરના અગ્નિકુંડની જ્વાલા વણઆહુતિ ઉજળી હતી, તેથી ખાધાથી ભૂખ કે પીધાથી તૃષા મ્હારી નમી નહિ. શાન્તિ દેહને પોષવામા નથી પણ આત્માને પોષવામાં છે એવુ [illegible] ત્યારે, મ્હારી અક્ષર સામગ્રી ગર્જન હોત તો મ્હમછ [illegible]

[illegible] થયો, મધ્યાહ્ન તપ્યો ને ઉતાની ને [illegible] ઉષ્માની જ્વાલાઓ લાગી ઉઠી. જે તેના અંગમાંથી જીવનના ને મધુના પમરતા, તે જ દેહઅંગોમાંથી વિરહની મહાજ્વાલાઓ ઉઠી લાગી. તેના નેત્રમાંથી મધ્યાહ્નનો અનનભ[illegible] ભભકતો દીઠો. સતી ચિતાએ [illegible] રહેલી તે મગતી લાગી. મધ્યાહ્નના કિરણોમાંથી નવું મધ્યાહ્ન પ્રજળતું [illegible] જ્વાળાની [illegible] લાગી [illegible] ઝગઝાતી ન હોય ને તેમાં જ્વાળા [illegible] સળગતુ ન હોય!

અગ્નિની [illegible] જેવી [illegible] અગ્નિમતિ આખરી આગમ ઉજળી.

મધ્યાહ્ન નમ્યો. મધ્યાહ્નોત્તર જગતની [illegible] લગાતા માંડી તેમ તેમ [illegible] અનન્તની પે ઉઠી [illegible] [illegible] લગાડતે પછી જ તેમાં જેવા તેજ[illegible]ના અટાપગ [illegible], અન્તરમાં પે ઉચ્ચચિન્તનના અને [illegible] અનામિકના તેજ[illegible]ના તેના પાશ પડેલા હતા. આગામ્યાં વિશ્વમા તે નિરાશાની [illegible] હતી. તૃપ્તિના જગતમાં તે અતૃપ્તિનો ભડકો હતો. ને ભ[illegible]માં પે તે મહાદુઃખના [illegible] હતા.

છે નગરનારીઓ એ યૌવન જન ભરી લાવે છે, નગરજનો એ સાતના જન પીએ છે નગનું યોવન ત્યાં આજે મ્હાજે મ ની વાર છે

હું તે સાંજના ત્યાં ગયા પણ આગી પરની નીમગ ગયો યૌવનના રેન જેવો એક કુમાર ત્યાં ગીત ગાતો તો

ત્હેણે ગાયું ?

આગાભમાં એક યુવાન આ યો ની વાત ત્હેણે સાભળી, પણ ન સાભળી જનેતે તે ય

બીજે દિવસે યે તે યુવાન આ યો તે રમી વાત તેણે સાભળી મીઠું ચુ ની ને ગયો

ત્રીજે દિવસે તે યુવાને ન આ યો તે યે ન આવી પણ જગતની વગમાં વમતી જ ના

એ ની ખમી ો એના ન ર ભલના અન્તરમાં ચિરજીવ આપાતાં પ્રતિષ્ઠા ો રજા પામતાં નહી ?

ગીત ન સમજ્યો, ો હેના ગીતગ યા નહી તે મન્તે પગરસા ન પ મ ? ઈ કહેશો ? એમના નામાગ ઊડતા, સ્મરણમાં જ તા

હું જ ગની જેવું નહી સુર ની જો ઉડો, ો નીરે ધી જગતની ઝારીઓમાં વ નો સ નો આયમા જો નવા એનડીએ ઉત્તર આપો, ઓ જગતના લો ! પોતપોતાનો પૃ પૃથ ઉત્તર આપો, એ જીવનના મહાપ્રશ્નો

આજની નીતનતા આવી ને આવમી પરિમમાના નમનો વાદળાઓના જેવી અગ્નિની ચારીઓ ન ાગ અ તરમાં ત પાથરા ગ

ગન્ધાના તાપાસણા ગૃથાઈ ગયાઇ ગતિ પરી ર ગ યે જીવનનો દિવસ આથમ્યો જરનીનું નામ સમાપ્ત થયુ લા યું તે આખરનો ડાઘો પડ્યો પડ્યો દિવનીનાનો પાર આ ા લા યો, ો શિયાળ વાગતી અમેર ગ્રાનમ નામેર વગળી ગી

પણ વિશ્વનીનાને પાર નથી દિવસ આવ્યો ને ગતિનો ચળ્વો પથરાયો એ ચ ગે યે અસંખ્ય ચા રીઓ ચમકાર ફરતી ઉતરી જગતમાંથી તેજ આથમતું જ નથી એ પાછળથી મ્હેં જાણ્યું

કહે છે કે પુ પ ન્રીનો સર્જનાર છે ને પુ પની સર્જનાર છે ઉષામાં શું ન હતું ને મ્હેં સાંભળ્યું તે ઉ જાગનો નથી પણ ઉપાસે તો મ્હાર પ્રાર (લખ્યું ને ગનન્ત નુ નખ્યું છે તે હુ જાણુ છુ તે મ્હાર પ્રારમ્ભ વાચનો વિચારનો અનુભવનો હું પચ વરીમા બેઠો હતો

જગત ઉપર ગતિ જામતી હતી

પચમીનો ચન્દ્ર આથમ્યા પછી મોડી રાત્રે પૂર્વમાંથી એ રથ આ ા ને પશ્ચિમમાં ગયો સોનાની શિખાઓ શેર લ્હેરી ફરતી મશાલો મળગતી હતી **हिरण्मयेन पात्रेन** વાળી જ્યા મને યા આવી નૂર્ણ યાળા વેરી મનપના ગથચન્ના ગાઝર જમઝમના રથ ઉપર ધ્વજ હતો પણ તે ફર તો ન હતો તેની પાંખીઓનો સમુદ્ર બીડાએનો છૂટ નો હતો ખયાઓના વચ્ચે (જેવો બનાવ ળની સ્વારી જેવો રથ મ નસ મારી આ તો ને અ વકારમાં [illegible]

રથ ફરતા ઉષાના સિતાના પાર્શ્વ હતા ને (ષાને પરખ્યાની મધ્યગતે વગાવવા વાગ્યા રથ ઉષાને યોગ્ય જ હતો સમારભ સો મ્હારી સન્મુખ આવતા એ નવન પ્રફુલ જગની વિભૂતી પામની રશ્મિ સમસ્ત તારિ મંડલથી છૂટી પડેલી ખરતી એક તારિકા સમોવડ રથમાંથી હું ન જોવા જેવું જોયું પછી ત્રીજ્યા જેવી પતન િયાર રેણુરેખા રહી તે આથમ્યુ

તે વસન્તપચમીની મધ્યગતિએ ઉષા મ્હારા જીવનમાંથી મ ાની આથમી લાગી

નરના આત્મામા નારીની ભૂખ છે નારીના આત્મામા નરની તૃષા છે અનાગ એ ભૂખતૃષા નિરાસ્યા ન હતા ઉષા ઉગી ને ઝાનના જતા ઉરની જેવી આભામા તે ઉગી ગઈ લાગી

પણ માનવી ! [illegible]નામા અર ને મધુર ઉભર છે તેમને પારખજે, ને પછી નજજે ? નવાજજે

પુરુષોત્તમનો વીનાવિસ્તાર પ્રકૃતિથી છે ને પ્રકૃતિનો સૌભાગ્ય વિ[illegible]મ પુરુષોત્તમથી છે નરનારીના પરસ્પર અનન્ત અખ[illegible] [illegible]ન્ના પર્ણના બે [illegible]ગે પ્ર[illegible]ારના છે ને પ્રાકૃતિ[illegible] છે [illegible] વિ[illegible]સ્થાયી છે નિરવધિ છે વિશ્વના નિયોજનમા–વિરાગના ખેલનમા સંચિચારી છે ઉષાની આખ[illegible]ીમા એ ગુર્[illegible] સાકર્પણ હતુ [illegible]ાગ [illegible]નના સમસ્ત [illegible]રણ એ માર [illegible] [illegible]તા ઉષા ! તુ [illegible]ડાવે સાગર ને [illegible]ાગ જીવનની નદીઓના મ[illegible] જળ તુજના આની [illegible]નસાગે પણ એ [illegible]ાગ સાગર ! તુ [illegible] છે ? [illegible]ાની અન્તરિમા જ[illegible] સમાયો છે ? [illegible]ાગ [illegible] [illegible]રશા [illegible] નરી [illegible]ન તો [illegible] જનમ[illegible]નગડે [illegible]પુમા [illegible]ગોળાશે

[illegible]ગાનમા અ[illegible]ાગી [illegible]ને જેમ [illegible] ઉડ છે તેમ ને મધ્ય રાત્રિએ [illegible] [illegible] નિરાનાના [illegible]નાનના તરંગોના ભર[illegible] ઉજાના પ[illegible]રીમા [illegible] [illegible]તો

પ[illegible]તરાજને વિષ [illegible] વિ[illegible]ીને [illegible] [illegible]ાનના [illegible] [illegible]તરિક્ષમા કૂ[illegible] માગે ઐંતુ [illegible] [illegible] પગ [illegible]મનો ઘુમ્મર [illegible] અનન્ત ઉ[illegible]ાપુમા વિસ્ત્સાગ [illegible] [illegible] તડૈરી ઉષા ! તુ [illegible] [illegible]ની ગરી ગઈ [illegible] [illegible]તામા [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]સાગની [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]તરિક્ષમા ઉડી ને [illegible] [illegible]મા [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] એ [illegible] [illegible] [illegible] એ [illegible] [illegible] [illegible]ના [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

આવશે તો તું યે પાછી પધારીશ પણ ત્હેં મે-તેં યે ઉગા ! નિરાશાના તરંગે ઉછળતી મ્હારી સ્થિતિમાં ને વાંચી નિ ખુ છુ ત્હારી

મતિમાનમાં વિરમેલ ડગલી તું ચન્દ્રોજ્મા નામનચ ક ચન્દ્ર વિરાજતી હો તો પૃથ્વીનો મા અશાન્ત ઉજ્જવલ્લો ઉ ઘિ મ્હો મરજ્યા હું પ્રભુને પ્રાર્થુ તું ઉગીશ એને [illegible] ઉ ગી । મ્હા [illegible] ત્હને અડકો નહી, ઝા અર્ધના ચિન્હો આપી । મ્હા । તરા ત્હને [illegible]નાવશે નહિ, ઝા ફરવાની ત્હારી ગમ [illegible] ઉર્મિમાળાના હિન્ડોને ઝુલાવીશ ત્હને નિરખી નિરખી, ત્હારી પ્રતિમાને નિહાળી નિહાળી ઉર ચમકોરે ન્હ ો ને તોફાન [illegible] નિરા [illegible] એ જ મ્હારી આશા કે મૃત્યુ એ જ મ્હારા જીવન કે તું નથી એ જ મ્હારા આયુષ્યનું અવલંબન છે

ગઈ તું ગઈ ઉગા ! તું ગાતી ગઈ મ્હા । જીવનમાંથી પા । પૃથ્વીથી પર [illegible] ગઈ તો આ સઘુ જોવા અનુપ [illegible] ? પરન્ત પરના મ્હારી ને ત્હારી વચ્ચે પણ ત ચન્દ્રના માર્ગે નથી સઘ્ગી ને સૂર્યનો માર્ગે નથી મિથાવી પૃથ્વીનો ની [illegible] વારીમા, [illegible] [illegible]ઓમા તું પોપચી ઉકે છે [illegible] થાવ ત્હા અરે ? ત્હા જન્મા હો ત્હા, સાશ્ચિ ! ત્હારે [illegible] થાવ [illegible] ઝૂઝ્યો છું પણ ત્હને તૃપ્તિ મળશે ! [illegible] ઉગો છું પણ ત્હારા [illegible] ના પૂરશે ! મ્હારા આ [illegible] [illegible]માક્ષરે વખના આ રૈના મ્હા । સૌભાગ્યશ્રા ર [illegible] અનુરાગ-અનુરાગ જ ભૂગાતા, પણ ત્હારા તો સૌભાગ્ય અમૃતના ચન્દ્રે Cપડશે ! નિરન્તર નિશાના મહાજળમાં ભને [illegible] આ શ્રાના હરિનાળા આગામાંથી પ્રેમની પોપચી તું મા । C[illegible] ઉગ !

નરના અન્તરમાં નારીપૂજા છે પુરુષોત્તમ જ । સ્ત્રી પ્રતિ ધારી કે ત્હા સ્ત્રી [illegible]નના તે છે । સ્ત્રી ચન્દ્ર ને જ્યોતિ-સૂર્ય ને સુપ્રભાના આયુષ્ય સ્ત્રી, ઓ મ્હારા જીવનની પ્રભા ! ત્હને સ્મરી । પૂછવા ને ત્હારી વાંચી નિહાળીશ આવજે જગતમાં નહી તો અન તતાને [illegible] આરે આવજે [illegible]મા નહી તો ઉરમાં પધારજે આવજે

આયુષ્યના ઉદ્યાનની એ પરમ ભૂમિ મા ફૂલ કરમાય, પણ સુવાસના અનન્તમા પથરાય રહેવી તુ છે, તે આવીશ એમ આસ્થા છે અન્ધારી રાત છે, પણ એ ભેદીને ય ઉષા ઉગશે એ પરમ શ્રદ્ધા છે ઉષા ! એ આ વગડામા આયુષ્યઅનશપ નિગમુ છુ આવજે એ આયુષ્યનો આરે કોક વેળા, ગા વશે કાદ કહેતી છુ પણ નથી તુ નથી પપુ છ એ 'નથા પણ કેવી નિપ કે ઉષા ! તુ નિગેપ છે, તો મુજ આ પણ પ્રગજ બ્રહ્માડમા પરબ્રહ્મ ઉતરે છે તેમ ઓ પરબ્રહ્મની પરમ સૌન્દર્યવા ! મ્હારા જીવનમા તુ ઉતરજે

પચ્ચાગ્નિની ધૂણી જગાવી જોગી તપતપતો બેસે તેમ તે રાત્રિએ મારી પાસે અગ્નિઓ સળગતી હતી તે પચ્ચાગ્નિ વચ્ચે તપ તપતો હુ બેઠો હતો ને ધમાડાના આવા ગોટેગોટ અન્તરમાથી ઉડતા હતા

* *

વાચનાર ! ઉપરના આ અન્તરણા -ચિતાની મ્હારી નોંધપોથી માથી છે તે વાચી ત્હને લાગતુ નથી કે પ્રભુનુ પરમ મ ા ન લખાતુ બાકી રહી ગયુ છે ? મ્હાર, તેમ જ ત્હાર ય તે ?

*

તે અઘોર રાત્રીનુ પ્રભાત ઉગશે જ નહી એમ મ ને લાગતુ પણ પ્રભાત ઉગ્યુ ને અ ભુત ઉગ્યુ

न जाने जानकीनाथ प्रभाते किं भविष्यति એ પ ાનના અશુભને ગાજે લો આજે વારે હે અ મ્માનો તે ચમત્કારા શુ અનુભવ જ હોય ? ગા । અનેક મ ન ડાર જ નથી એ સભારીઓ એમ વીસરી જાય છે ?

બીજે દિવસે મ્હના પત્નુ હાર મ્હારી ઓટલીમા ગોદન ગોળતી પનગ ઉપ છૂટા નડા કોઇએ નરેના તા ને મ્હારો ત ગા મેનો હતો વાતાવરણમા તો ન મતી ગીરી

વાચનાર ! તને કૃપાળુ ખારી છે? મહેરામણના [illegible] નીના જલમાં ઝીલતા પાતાળમાં ઊંડા [illegible] બેઠા તો [illegible] પછી ઉપર—જલ ઉપર આવો ત્યારે કેવું લાગ્યું હતું ! [illegible] સમુદ્રના મહાજલમાં ઊંડાણો અને મહી એવી પાતાળગામી કૃપાળુ ખારી હોય એવું પ્રથમ તો અમને લાગ્યું

પણ મરજીવા જે [illegible] છે, તે [illegible] કે મરજીવા પીક ત્યેને અમરો [illegible] પીક એવી [illegible] એ પ્રશ્નને કેટલો કૃપાળુ કહેવો ?

આજે પણ એ પ્રસંગના [illegible] અમને જેમ યાદ છે કે સમારે તો બોગજપ [illegible] ખવગ તો, પણ ફરીને પુષ્પે [illegible] વિમાન ઉતર્યાં અને એમાં અમે અમારા [illegible] મચ્યા

સન્તજનો મરજીવાનો મહિમા [illegible] અમે મેરના મર[illegible] થઈ નીરખ્યા

અગાધ અમ્બોધિના અમ્બુમાં અમે [illegible] ઉગ્યું નહીં એમ [illegible] પણ મોતીઓના ખોબા ભરી ભરી અમે અમારા ઉપવનને આરે ઉતર્યાં મોતીના મહેરામણમાં [illegible] ખવગાયું હતું

બીજે દિવસે [illegible] ને સૂર્ય નારાયણ [illegible] ઉગ્યો ત્યારે પાસેના [illegible] ચોકમાં [illegible] તિથિ [illegible] હતું જ્યોતિષીએ [illegible] વસંતપંચમી પૂછનારે પૂછ્યું, વસંતપંચમી તો [illegible] હતી? જ્યોતિષી કહે, બે વસંતપંચમીઓ છે, [illegible] આજે છે

અમૃતના [illegible] હોય એવું મને લાગ્યું [illegible] આત્માને સંજીવનના [illegible] ને [illegible] નાડીઓમાં [illegible] ધાર [illegible]

એ વસતપચમીએ હો એ જ્યાતિષી ઉપર આફરીન થયો જ્યોતિષી-શિષ્ટિને હવે આનારામાથી ઉતરે ત ઉપાઓ યે બે છે ।

મ્હે નિાળીને જાયુ તો વાયુમા વસન્ત હતી તેમ મા વસત તી, આભમા ત તી અને જતા આતતા પુષ્જનોને ય વસન્ત હતી

નાર ૧૭ થો થાકુ ઉગ્યુ તુ ત્યહા ઉષાની મા આવ્યા ને મને જોઇ આતે ત્હ્યુ તો તે શ આવી તી તેમના મના પછી ગી માતામે પિતાને ઉષાના પિતા પાસે મોલ્યા હતુ તે મિયામા ને મિલનને તે પવ્યાના ગ એટવે ગેરીમા મગાસનેહીમા આ ને પાણ્યુ ચના હાની માતા વિસરી

ઉથાપનના લિ ગાજે તેમ વસન્ત અિ મારી મેગે આવી આશીજ તિન તુ તુ ને તે મા ન છુ લે મા ઉપાનુ તિ ારા આટે જડકી ઉષા તે આનાશે અભિષેકના ઉષ મન્ત જ ઉગશે વે રોહિણે પુષ્પોથી નથી તે તે તો

ગદિ ઉ વાત ગીમા મોહરામાતો ન હો તો ઉભરા આવ્યે ાે મોગ ઉમાની

ાહ ન સમજતો ચતિ ન ને મા કુ પણ અમા ગનમા મા તે આભાગ ગે મને શ્રી ગડુ ઉાના ત ને વચ તે આર્ચ યે પણ સિવાની '

એ તા ગમઉમા ઉના વસન્તનો આજે લાગી માથે ને આનદે પણ પયા— ે ાદ એ તા ઉષાએ અના ાના ઉષાની મા અગી ગ વ્હાળ ઉષાના બાપુને મળી આ આજે ે તો જાનને ા ને ની આજે

સુન્દરીઓની સૌન્દર્ય છબી ' એમ કહીને ભાને ગાન ઉપર નીમેથી ટમળી ગાગી

દિગ્મો નની તો મકળી દિગ નગ Cનગી નાગી સજ્ઞનામ માથી, ગ એની " નમ તપચમીઓ સખિગી ઉાઓ યે ગે ક ૯ તે દ્વિગ્મિણુને પો નાગો, ને ટેગે મ્હા । ગાળ । લીધા

તે દિનગે ઉપાને સ્હા ગીધી નગતોમર થયો ને Cાતા વિજય નામ વાગ્યા

આમત વોનરિગે અમાર ઓનને યે ચાગરિા મ । મ્હાગી ગાના તો હ ખનો યઈ તગત ન ઉાતે મેગ ન્હોનગી ને તનને ઓાગે તેડી ગા ર જમાવી ।શુાગી

પછી મ્હારે મન્દિરિગે ગાગી ગી બાનુ ઉભા મ્હાગી દિટી ક્રિગ્ણુવેગે ન્હડીને Cાા આવી ને મ ગાગ્યા ગીધા ઉાને મેથને નવગ્લન વીનફન ગારોપી ને - નનાગે રવારી ૯ ને ગ તગ્પને ગ્નાપી તડેના સૌભાગ । ગે સુમનાા વિરચચ્ન ગીગો ઉાા તા મ્હા । આ ગખા યે ન । ઉપર સુમનના ભગે ફૂના નગમાવના મડી ગઈ હતી તડેના માથાગે ભગે ગ્મમુગ વગરનો લેહિ તેમ તેને આગે યે માટે મ્હે પણ સુમન ગીધા

મ્હે ન્હ્યુ બે નમન્તપચમીઓ તો જેવીગર લાવે પણ એ ઉાઓ ગીધા જેગીગ ૮ ના ા ૭ ? ઉાા ! ગનતુ મ્હેતુ ' આજનુ ?

ઉાગે સુમડ સુમન ગ્રીનના ગીનના ગુ ગન્તે યે મ્હેના ૯ હી જ મ્હેનુ છે, પણ તે મ્હારે હારી મ્હોડમા ભોગવનુ છે

હામ ને બડે । કરની ખ - મગદ હસતી ચન્દ્રિ । આવી બદ્ધી નો નહી પણ અમે યે । ગ્ર ગુજનતા ધારી ને આમન્યામા આ ના

' ઉષા ! તુ યે અ ત્મ સ્તા ! ' ચ દ્રીએ ઉપોદ્ઘાત બાંધી
હે યે ઠી લક્ષ્મીના પ્રાજ પૂર્ણ લક્ષ્મીને લક્ષ્મી ન્ત ગમનો લક્ષ્મી
ને મોસાળ સરોવર તે પાણી જતી તે લક્ષ્મી ! તને સરોવરમા તરતો
નિહાળતી ત્યાંથી તે ગમનો પણ લક્ષ્મી ને બહાર ો ? ત્યાર
ગમા નજરી ન રતી સિવારી પણ ચારીમા તો શિલા જેવી સ્થિર
હતી ત રીને સાંગે ય હેન ન ઓળખી ' '

ત્યારમાથી ઉંચી હ્યાંગે તા ઓળખી પણ પાણીગ્રહણ
પછી ભૂન ભાગે એનુ ગ્લુ ન હતુ મોગીએ નહી ઉતર્યું માતાએ
ગ્યાં ! પિતાને રોઠ પડી આવર્ય ને બીજના ઉમરા ગમા પછી
પિતાએ લક્ષ્મી ા પિતાને રૂઝમાં નુ ભન પુગ્ના ા ગ્રોગનો પુત્ર
જમાઈમાં ર લીક િ ઇ તે જ ન ગમે તે લક્ષ્મીની સમતિ વિના
તો એ મારી ફ્રાતત ત્યાર જ ડારી ? એન ન્હેમડ સભાગ
લાણ્યુ હિનો હમી પડ્યા ને ત્રી પછી તો શાસ્ત્રમાના ત્મસ રુ
વિધાનને પગને ચાનતા મ ત્ર પુત્રીગોની-ઝ૬ય શરમાના ગરમા
તા-પ્રશ્ન્સા ને બીધી લક્ષ્મી ા પિતાએ હાનાોં ખ ર ઉપાડી લેવા
માગ્યો પણ બાપએ ના પાડી કે લક્ષ્મી એ ઉષાની મહિયર તે ઉષા
જેવી) ર વન્નોઢિાની હેન પિયામા નડી ગન્તે પિતાઓએ
નગગ્યે ને વાત ઝી ગ ગીઓએ ઉતાગી નરો નડીનો જગ ઝખ
નાયા પણ ભૂન ભૂંગ્યા રોવી ા ડોનાયા લાકડાકે ર ન નગગ્યોકે
મ્ગ્રેુ ના ગે ાતા ત્ના હ્યા ક ન્ના તા પગ્ની ઝે ચો મા
ન્ર ગન્ધુ ો ૩ માની નગીઓની હ્ જેની હા

નવ હતુ તુ ર જ્યરી ગે, ઉષા ! પિયાના હાલાઓ ો ને
વાત કીધી

હ્યો તુ ઍ ચ મેવી મીગ્તને ષ ણે ર '

ઉષાના એ ત્મળ નતની) ચમ રો તે ના જાન મને
ચમ તુ ા ગ્યુ એ પ્રશ્નમા ઝ ત્ર) ત્મના ગિરિઓના ર્ગભ ા
નગ્ના ન નેમમર્મના પ મ મન્દિ ા મગાહ ત્ર હી !

મ્હેં ઉત્તર વાળ્યો ના ઉષા ! દુનિયાને એમ અભાગ્યાય નહી પણ ત્હારૂ જીવન તો જગતનુ બાર મ્નો ?

Cા ટકે ' તુ મ્હને મેજ ્હેતો કે ' મનાગ્મા મની લેવા નહી પણ ઉષા ! જગતને જીવવા તુ જન્મી છે ' મ્હને પકડ રેવા અમારે તારકટ પીતુ હતુ નિતની ત્હારી એ મિ ત્રવિએ મ્હને ઝનાડી હારી એ જામનવણામાથી મ્હારા જન જન્મ્યો '

' ને ઉષા ! તુ શુ નહી હતી ?' અનિરૂધ્ધે ક્હ્યુ ' નિશાળમા ચે તુ ેજ ઝનતી, બગીચામા ઝતતી પાણી ગારે હતતી, અને જીવનમા ચે હતી લીલી માગ નીરતે ને દીવા રૂમા વિરતરા ભાઈ ને ભાભી બન્ને જવવન્તા છો, તે મ્હારા બન્ને ભાણેજેના નામ ાખીશુ જયવિજય—'

જીવનનો પ્યાનો અમારો અમતથી ભગતો હતો

અમારા ચો મા ચે મૈનાઝર જેવો રન્ડ્ગો મન્થાઓ, મહી સુન્દરીઓની નીરગીઓ ચમન્વા માડી પણ ચ દ્રિ તો ચમ ાર અનો મો હતો જાણે ઇન્દ્રધનુષ્યની નવડી !

મ્હને પ્હોર માજન ઉશો રંગ ગ્યુ સાગ ચે નગ મા ઉશની ચમત્કારિક જન્મ યાનો ઠભ વાળી લો હતો એરને રોગીરો રીતે ને ચોક ચોકે ઉષાઓ ખીલા નરને ાજે સમાગ ઉઘનાગ્યો એને નિહાળવા નગરજનો ટોળે મ્હવા હતા તે વિમે ૮ તો જાણે નગરનુ ત્યુમ હતો મ ત્તનમ જનીઓના સ્મિતપગ્મિલમા તરનો ૮ ઉષાની ઠનેનીએ ગો ઉષાની માતાએ હમના હસતા મત્રોથી ને ભાભીએ અક્ષત કુમ કરતા ક્હ્યુ કે નિત્યે બ્હારથી ઓનાવતા, હવે ઘરમા આનંદિત રહી જજે

મહેમાન નહી પણુ ગજરાણી તરીકે ઉષા મ્હારે મન્દિરે તે રાત્રીએ પધારી ચ્મમૌન્દર્યની અધિરાણીની અમ ઉભયના મૌભા ગ્યતી મૌની તે રાત્રીએ મ્હારે મદિર પ્રનિન્ગ થઈ

માન છન ભાય અનત ઉષા ત્નાઉ

ઉજનની ઋતુ ગઈ છે? કરમાયેલી ડાળીઓ શી ખીલે છે? વસન્ત બેસે છે ? ... નૂતન પાગરના ને પ્રફુલ્લતા જેવા ... ને? ... અને એવી ... જનની ઋતુ ... નવજીવનની અમાગી વસન્ત ... ને ... ઓ પાગર ... ને પાંખડીઓ પ્રફુલ્લ ... થી ... ને ઉષાની ... નિધિ ... એમ ... થી પથ ...

... ગયેલ થી, પણ ... નવી પણ ... નથી, પણ ... પ્રતીતિ ... એ વસન્ત ... સચ્ચિદાન ...

... ઉષાઓ ... પણ ... ગોપીની ...

... ઉષા ... ની ... ઉદ ...

વિદાય

વાંચનાર ! આવા અમારા [illegible] છે ને હવે વિદાય ! આ વાતો અરી છે કે यस्यान्त न विदु' सुरासुरगणा [illegible] દેશના સર્વ ભાષાના [illegible] ઓ એ ગીત ગાય છે ને [illegible] પણ વાર્તા પૂરી નથી થઇ ને પૂરી નથી થાય [illegible] શપથ લીધા કે એ ગીત ન ગાયા પણ [illegible] એ [illegible] કના મહે । જેવા [illegible] નો પાર નથી તેમ આ [illegible] નો યે પાર નથી તો હવે વિદાય !

ને આમા [illegible] નથી [illegible] ! [illegible] પુ ત્હારે મ્હને યે [illegible] છે ? [illegible] આજે અમા [illegible] પણ અન્તરિક્ષથી [illegible] નારીઓની નદીઓમા [illegible] નારીયો [illegible] હતી ? [illegible] વાચનાર ! [illegible] તો અમને યે આ [illegible] ત્હારે ત્હારે [illegible] ગા [illegible] —

વેના અમે [illegible] થયા,
અમને વેનામા [illegible]

[illegible] છે કે [illegible]

અને સાચ્ચુ કહેજે હો ! આ ત્હારી વાતા કે મારી વાતા ? ત્હે ાડુ જોવુ ? શદેશના દેશોઓના વસ્ત્રપરિધાનની વિવિધતામા માનવમૂર્તિ શુ વિવિધિ ની છે ? એક આગાની ટોપીઓ ઘાટઘાટે નાની મ્હોટી હો પણ ગુણધર્મે-રસવિભાગિએ પૃથક્ પૃથક્ નથી હોય વાચનાર ઊંડુ જો ! એ પાઘડી કે ટોપી કે ટો ! નિહાળ, પણ તે પાઘડી ટોપી તે ત્હેની અન્દર મૂર્તિ જ છે તે જો તે કહે કે તે જૂદી જૂદી છે ? કે તે શીર્ષ ભાગમાના મસ્તિ ચેતન ભિન્નભિન્ન છે ? કે તે બુદ્ધિ ભાગના મસ્તિ આચાર્યના વર્ણકર્મના નિયમશિક્ષા તનુ ન્યાયશાસ્ત્ર દેશદેશ કે વેશવેશ કે પ્રજાપ્રજાલિન પરત્વે પૃથક્ પૃથક્ છે ? બુદ્ધિના ન્યાયશાસ્ત્ર જેવુ સહુ ન્યાયશાસ્ત્ર સહુ માનવ જાતિ માટે એ ક છે આ વાતાા પ્રસંગામા નહી તો તે પ્રસંગો માાી બ્રહ્મભાવનામા શુ ત્હારી શ્રદ્ધા નથી ?

વેદાન્ત માનુ હો કે ખોટુ હો પણ વેદાન્તશ્રદ્ધા બ્રહ્મજ્ઞાનના એગ નથી પણ **अहं ब्रह्मास्मि** ની સાથે જ **तत्त्वमसि** મહાવાક્ય ગૂથાયેલુ જ છે અને તેમાથી **सर्वं खल्विदं ब્રહ્મ**નુ સનાતોમુખ મહાવાક્ય સર્વની પાસે તેજના જેવુ પ્રગટ છે જેમ તે ન્તાચારો વર્ષ છે ગ્મની ત્રિમુર્તીમા એ વેદાન્તના પગથિયા ઊતરજો એ સૂત્રોમા સત્ય છે એટલુ ત્હને મત્ય લાધશે એ સૂત્રોમા અસત્ય છે એટલુ ત્હો અસત્ય લાધશે પણ એ વેદાન્ત ત્રણે શાસ્ત્રમા ગોઠવીને પછી કહે કે આ ત્હારી ત્હારી કે મહુની વિશ્વ વાતા છે ?

ત્રણે તેનો ખૂણુ મ લાવી ને કહે છે તે જ્યારે પ્રસંગો ના ઝડપતરી થે મહાયોગના છે ત્રિસ્મભગુના તે પરમ પવિત્ર તેજ ભડાર વાચના ! તારે થે ! મોતના તે પ થે ની જોવુ છે મુનિ ગના દેશમા તો જ ત્રિમુર્તિનો જ મનુજનો અધિકાર છે તેનુન્ટનો એ વગમા તો માત્ર પ્રિયતમનો જ ગામ છે અને ન, તે જ મ મે તે મ ન જાત કરે છે

देहीना हि यथा देह कोमार यौवन जरा,

કુમાર યૌવન ને જરા સમા જીવનના નિયમના એ નિયમ શ્રી
કૃષ્ણચન્દ્રે ગીતામાં ગાયા છે. કૌમાર જીવનની ઉષા છે, ચતુર્વિધ
છે, નિષ્પ્રાણ છે જરા જીવનનો વિશ્રામ છે સ્મશાન છે, ઉર્ધ્વતા
છે જીવનના દિનનો મધ્યાહ્ન યૌવન છે, આયુષ્યના ચન્દ્રની પૂર્ણિમા
યૌવન છે, સંસારગાનાના સંગ્રામની પ્રકૃતિની વસંત યૌવન છે
તે ભાને મનુષ્યના આયુ પ્રકારે છે ને જીવનો યૌવન માટે છે
ऋतुना कुसुमाकर ની આ કથા ગીતાનમાં એ વેળા એક
ઋષિના એ કથાના કાળ ગાની હતી. રહેના શબ્દો પીધી પીધી,
કઈક સમજ્યા કઈક અણસમજ્યે કઈ અનુ સમજ્યે, આ કથા
કહી છે પાણીમાં ભાગી છે પૂનીઓ એ દિનાની છે

ખીલને રહેવું સહાનું યૌવન છે ન ખીલે રહેવું કૌમાર છે
જાગે રહેવું નિત્યજીવન છે, ન જાગે રહેની જરા છે દિશાન્તિના
કહે છે આવડે રહેના નિત્યવિરામ છે ને નિત્યવિરામ એ નિત્ય
યૌવનનું લક્ષણ દેવાંગનાઓનાં સૌભાગ્ય નિત્યયૌવના કહે છે
પૃથ્વીલાગી દેવાંગનાઓ ભાગે યે એવા વિશેષણ-યોગ્ય જ નહિ
સંભવતા નથી ?

વાચનાર ! તું સયોગી છે કે વિયોગી ? તું સ્મિતનાથી છે કે
સ્મિતના સમ સુભાગી ? તું સૌહયોગી તો છે ને ? એ ધુરીનો ઉપા
ય તો છે ને ? ઉષા કહે છે કે <u>પ્રિયતમને સયોગ ને વિયોગ ઉભય
પ્રિયતમના સંયોગ જ છે,</u> તે તે સાચું છે તું વિયોગી જો એટલે
લહો યે સાચું લાગશે સમજતો ઉષા ખરે છે એવા મ્હને નથી
આવડતા તે કહે છે કે <u>નિત્યસયોગ કે નિત્યવિયોગ જેવાના કહી દીધા
છે</u> ? આપ આ ભવ જ જોશો ? કે પરભવ ? કે બહુ ભવ ? ઉષા
કહે છે કે <u>સયોગ ને વિયોગ મોહીઓના દેહપરત્વના શબ્દો છે
આત્મપરત્વના નથી અને તેથી જ તો, તેનનથી સ્થર ગૌણ છે</u>

તેટલા, અશાન્ત્યમા—ઉષા ॥ અસાન્ત્યના, તે ગો[illegible] છે ઉષા [illegible]
ના તો અદ્‌ભુત બેને [illegible] સૌની દેવી સ્નેહના મકૃતો ઉભ્યા
[illegible] ન [illegible] ઉષા [illegible] સંયોગ [illegible] વિયોગ [illegible] ભિન્ન
નથી પણ પરિણામ [illegible] ભિન્ન છે સહામતીએ ગગનમા [illegible] ચલા
[illegible] મહાયોગીવરે [illegible]
[illegible] તે પછી ? [illegible] પૂર્ણિમાના આથમી [illegible]

आगमापायिनोऽनित्य ता तितिक्षस्व, [illegible] ગીતામા [illegible]
ગાના પછી ગીતા [illegible] પૂર્ણિમા નિત્ય [illegible] નમે ? [illegible]
એ [illegible] આરમી, પણ [illegible] પૂર્ણિમાના એ [illegible] આરમી ગયા ?
એ [illegible] આરમે તે ચેતનના [illegible] પૂર્ણિમા અસ્ત પામી
નિત્ય [illegible] અને ચેતનના [illegible]
[illegible] વિયોગ [illegible]
માત્ર નહીં પણ ચેતનવિયો[illegible] સ્નેહીઓ [illegible] સ્નેહ [illegible]
[illegible] પ્રકૃતિ [illegible] પ્રકૃતિના
[illegible] વિયોગ [illegible]
વિયોગ નથી પ્રકૃતિમ[illegible] [illegible] ભાર
[illegible] અનિત્ય [illegible] ભાવના અને [illegible]
[illegible] **अजो नित्यो शाश्वतो य पुराणम्**
[illegible] એ [illegible] પુત્રપત્નીઓના [illegible]
[illegible] પરમાત્મન [illegible]
[illegible] અમના તો [illegible]
[illegible] એટલે ચૂનતા [illegible]
[illegible] ઉષા [illegible]
[illegible] નથી

ઉષા [illegible]

વિચારનારને જેટલી ઉંચાઈએ ચઢે તેના પ્રમાણમાં દૃષ્ટિની વિશા ળતા માનવીને નાંખે છે

અને વિચારી જોજો, વાચનાર ! કે મયોગી કે વિયોગી સ્નેહયોગીની સ્નેહસમાધિમાં ભારમે — બંને કેવા ને કેવા છે ? એકેકમાં સ્નેહીઓના સ્નેહ ઓછાવત્તા છે ?

ઉંચા મને રોજ એ પ્રશ્ન પૂછે છે : મેં આ વાર્તા લખી છે તેમ દરિઓ ને ... મરીમરો સ્નેહીઓના મ ... નતિહાસ જ કેમ લખે છે, ... લગ્નઇતિહાસ કેમ નથી લખતા ? ઉંચાને મન હમ્મેશા આ વાર્તાવી ... તે વાચનાર પૂછે છે કે ... ઓને મન મ ... ન એટલે જ સ્નેહ ... લગ્ન એટલે સ્ને, નહીં ? વાચનાર ! ખરૂં ... અમારે તો સદાનું મ ... ન જ છે રોજ અમારા આત્માઓની એક એક પાંખડી ઉઘડે છે ને ... ખના દિવસ જેવી ઉજમાળી લાગે છે પણ ઉંચા કહે છે ... ની ભૂલ મેં યે આ વાર્તા લખવામાં કરી છે ને ઉંચાના એ આરોપ સ્હામે ... નથી જાણી છતાં ... નથાવ ખાતર ઉંચાને તો ... એમ કહું છું ... પ્રહાસ્યુતમાં પ્રહર્ષિઓએ વેદમંત્ર ... ગાતા ને પછી કેમ ન ગાતા ? પ્રહાસુખના ... ને છે પણ ... સુખના પોપણને કેમ નથી ? પ્રહાને તે ... દલીલમાં ઉંચાના ... યે ઉંચાનું કહેવું સાચું છે મ ... ન સ્નેહનું ... છે ને લગ્ન સ્નેહનો ... છે ઉંચાનો આરોપ એ છે કે સ્નેહના સર્જનની કથા સહુ ગાય છે પણ સ્નેહના નિત્યવિ ... મની ... કો જ કહે છે ? મેં ઉંચાને વિનતિ ... છે કે અમારી આ સ્નેહકથાનો ઉત્તર ભાગ લેખે ગણાવો ઉંચા કહે છે : લખવું એટલે વર્તમાન જ નહીં પણ ભવિષ્ય સન્મુખ પરીક્ષા આ ... પણ વર્તમાનની ... લખાતી ઉંચા ભવિષ્યથી ... લખાય છે પણ ... ની લખાતા ... ગમાથી ... ત્યારે

– ૨ગતનુ સોભા ય ૮ૐ તે–અમારી મોભા યમ્થા ઉપાને ૮થે આલે ખાગે ત ૧ગ જેટલો જ વાચનાર ! ૬ યે મે સોભા ૧૨ન્થ વા ૧ના ઉન્મુ- છુ અમારા ૮મા ૮મા ૭૧નમા જે અદ્ભુત નિતાના ૃનગાગ ૮પાએ ૮ગાડેના કે ૮૯ના ૧ ૧ ૮ે ઉષા વખતે તો દેવોમા ગનાતી ક્રિતા ૮િનાને વાચના સળગે

૮્યારે હવે સમાત ? પ૮ આ વાતા સમાપ્ત થઈ ગે દી થશે ? ૮િઓ ખૂગ જગે ને મનિતા ૮ાત૮ જગે નમિક્તા મૂ ૧૮ જગે ને ગિથ મહરાના ૨૮ જેવુ ૨૧૨નમ્ તપગે મનુષ્યોના ૮૮ના મવપડા મવવિરોધા ઝોના ખાગે ૨ ૮ાગે આ ક્થા સમાપ્ત થાય તો ગ્પ૮ ભ્રો મા નગ્તારીની નાતાની સમાપ્તિને ભય ૮૭ તો નથી ૨ ન્ ના સમી ૮પાગે નિત્ય જગત્સુગ્ગે ૮ગશે ને અમન ૨૫ા ૨૫ા ૨ગે ઉષા ૢ ગ્મગોન સા ! ગમ્મ જ ૮

નાચનાર ! જા ચ ક્રમુખી ૨ ગ્ગી ઉષા ગ્મ૮નનના અમન ચાગ ૨ તી ત્ને વધાનના ઉભી ૭ ૧ ૧ વ્યાણુ ૮ે નાચનાન ! ૮ારી ને ત્વા ગી ઉમાની ગ્મા ાતા ૮મ્ાગ મહા ભદ્ર ે ! ભ ગે !

